

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI: MOHÁCSY LAJOS SZÁZADOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 1-501-90	Postatakarékpénztár csekk számla: 25.342
--	--	---	----------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A fogolyszöktetők.

Mennyi keserves munkát, éjszakázást, fejtörést ad a csendőrnek, amíg egy-egy bűnesetet kinyomoz és sokszor mennyi újabb fáradozást jelent, amíg a gyanúsítottat is sikerül kézrekerítenie. Na, végre ez is megvan, csattan a bilincslakat a csuklón s a fáradt csendőr nagyot sóhajtván dől végig az ágyon, hogy pihenjen egyet. Erre a fogoly megszökik. Oda minden, lehet kezdeni előlről. Sokszor nem is a fáradt csendőr, hanem pihent bajtársa ereszti ki a markából a nehezen befogott madarat. Itt is szökés, ott is szökés, alig van számunk, amelyiknek a hírei között erről a szegényről ne lennének kénytelenek beszámolni.

Nézzük a gyereket: hogy elröstell magát, ha az elfogott pillangót kiengedi. A többi gyerek gúnyolódva tapsol és ugrál körülötte s az ügyetlen lepkefogót a szegény verekedésbe viszi. Apró emberek ekkora szegény mekkorát nő hát, ha nem gyerekről és nem lepkeről van szó, hanem csendőr-ről és elfogott bűnözőről. Mert a mi munkánk több valamivel a lepkefogósdinál, a mi lepkéink rablók és gyilkosok, gonosztevők, ártalmas dúvadjai a társadalomnak, akik szabadonjárása minden percben ártatlan és igaz emberek életét, vagyonát veszélyezteti. Tapasztalat bizonyítja, hogy legel-szántabb bűnözők ezek az egyszer már megszöktettek, mert az idegekben benne bujkál az erőszakosan szabadult ember fokozott félelme az újabb fogságtól, aminek egyszer be kell következnie, de amíg bekövetkezik, hát legalább addig élni kell, az élethez pedig enni-innivaló, ruha, szórakozás, pénz is kell. Mindezek megszerzése pedig a bűncselekmények sorozatát jelenti. Így lesz a megszöktött tolvajból akárhányszor rabló és gyilkos, ennek a számlája aztán már a csendőr lelkiismeretét terheli, aki a tolvajt annak idején szökni hagyta.

De eltekintve a kérdésnek ilyen közbiztonsági következményeitől, maga a fogolyszöktetés ténye, maga ez a szolgálati mulasztás és botlás a csendőr esúnya szegénye. Kijátszották, falhozállították, mint valami mafla-péttert. Körül van bástyázva fegyverrel, bilincsel, fűzőlánccal, számtalanszor ismételt iskolája van belőle, hogy a fogolyörzésnél milyen fífkákra kell ügyelni, milyen rendszabályokat kell alkalmazni, a bántalmazás hatá-

ráig tehet a fogollyal, amit jónak és szükségesnek lát: állíthatja, ültetheti, fektetheti, kötözheti, ahová akarja, megtilthatja minden kis moccanását, valóban oda van a fogoly tapadva a tenyeréhez, mint a pillangó a gyerekéhez. Kiabáló hanyagság, vagy elbáméskodás kell ahhoz, hogy ebből a kutyaszorítóból a legkörmönfontabb fogoly is megszökjék. Annyira megyünk ebben a meggyőződésünkben, hogy szerintünk csak az a fogoly szökhetik el, akit a csendőr akaratlanul ugyan, de mégis egyenesen bíztat arra, hogy no most aztán futhatsz. Maga a csendőr kínálja a fogolynak az alkalmat ügyetlenségével és könnyelműségével a szökésre és amelyik fogoly ilyen egérút láttára mégsem szökik, azt bátran nevezhetjük hülyének, a szöktető csendőrt pedig vagy bűnösnek, vagy bambának, vagy mindkettőnek és amit akár egyikért, akár másikért kap, igazán nem sajnáljuk se érte, se tőle.

Kínos érzés, amikor még a napilapokban is olvassuk, hogy megszökött a cigány a csendőrtől. Sőt: csendőröktől, mert hiszen kevés kivétellel ketten vannak egy ellen. Harmadik, mint mondtuk, a bilincs. Hogyne mondaná joggal a jámbor polgárember, hogy hát hol az a híres csendőri megbízhatóság? Az a keménység? Az a lelkiismeretesség? Hol az a sok csendőrerény, mikor itt is, ott is tátott szájjal nézi a csendőr a fogoly hült helyét? Hát akit a csendőr őriz, annak csak így el lehet szelelni? Hát ez nem száz évben egyszer, hanem egy évben százszor történik? Ilyen marka van a csendőrnek? Hiszen a multkoriban is olvastam — morfondíroz a polgár, — hogy a Dunántúli szökött meg tőlük valaki, most meg az Alföldön, de még itt van ni: Pestkörnyéken se tudnak jobban vigyázni. Ejnye-ejnye, mi van ezekkel a csendőrökkel, talán mégsem a régiek lennének már? Itt leteszi a polgár az ujságot és elfelejti a szökött foglyokat, de amint csendőr-ről hall, mindig megint eszébe jutnak.

Alaperény mindenben a megbízhatóság, sokszorosan az a csendőrnél. A feltétlen és megmozdíthatatlan szilárdság. Hogy amit a csendőrre bíz a közérdek, az benne marad ebben a vasmarokban. Sajnos, más vonatkozásokban a közvélemény sok mindent nem tud a csendőr értékéről, amit tudnia jó lenne. Ha ebben csalódik, akkor az az érzése, hogy az egész csendőrben és az egész csendőrség értékében csalódott. Az ilyen kiábrándulások legnagyobb részt a fogolyszöktető csendőröknek köszönhetjük, akik kezdenek elszaporodni. Bajtársak: vigyázzunk a fogolyra. Elemi önérték dolga, hogy egy se párologjon el.

Gazdászatkezelés az örsökön.

Írta: vitéz ÁSVÁNY MIHÁLY g. százados.

Gyakran hallani, hogy az örsökön sok az irodai munka, aminek oka egyesek szerint az, hogy az örsökön túlságosan sok a gazdászatkezelési tennivaló.

Bár szorososan elkülöníteni, éles határvonalat húzni az örsök közbiztonsági és gazdászatkezelési tennivalói között nem mindig lehet, azt látjuk, hogy egyes örsökön tényleg sokat foglalkoznak tisztán gazdászati dolgokkal. Nézzük tehát azt, szükség van-e az örsökön a jelenlegi összes gazdászati tennivalóra, mi az oka a sok tennivalónak, lehetne-e valamit elhagyni és mit kellene egyszerűsíteni.

Ma a gazdászatkezelési tennivalók intenzése nehéz, mert megfelelő utasítások még nincsenek; a régiakat rendeletek tömkelege módosította, sokszor ugyanazon ügyben többféle rendelkezés is történt; ha a módosítás, rendelkezés nincs keresztülvezetve, zavar, bizonytalanság, kérdezősködés, több munka keletkezik.

Előreláthatólag a közeljövőben meg fog jelenni a csendőrség új Illetményszabályzata, valószínűleg azzal egyidőben az örsök gazdászatkezelési utasítása, amelyeket remélhetőleg rövid időn belül az osztály- és törzsgazdasági hivatalok részére tervezett utasítások követnek. Ekkor fog megszűnni a gazdászatközigazgatás bizonytalansága s a lehetőség határain belül egyszerűsödik a gazdászatkezelési szolgálat.

Mit értünk gazdászatkezelési szolgálat, tennivalók alatt? A gazdászatkezelés nem egyéb, mint anyagi ügyekkel való foglalkozás. Minden testületnek, alakulatnak, szervezetnek — legyen az akár

állami vagy magán, közösség vagy egyes személy — így tehát a csendőrségnek is vannak anyagi ügyei.

A csendőrség anyagi ügyei:

- a) pénzügyek,
- b) terményügyek és
- c) egyéb anyagjárandósági ügyek.

Pénzügyek: illetmények, pénzjutalmak, pénzsegélyek, beszerzésekből, elhelyezésekből előálló pénzügyi műveletek.

Terményügyek: lótap beszerzése, biztosítása.

Anyagjárandósági ügyek: ruházat, fegyverzet, szerelvény, berendezés és elhelyezéssel kapcsolatos ügyek.

Ezekről kell gondoskodni, ezeket kell megszerezni, ezekkel kell a testületet ellátni, ezekről kell elszámolni, számadást tenni, felelni azért, hogy mindenki a végzett munkájáért, csendőrségi szolgálataért megkapta ellenértékül az anyagi járandóságot, de többet annál nem kapott, általában: hogy e járandósággal, tehát az állam bevételeinek, vagyonának ránk jutó részével lelkiismeretesen sáfádkodtunk-e.

Egy testület, alakulat, szervezet hivatásának akkor tud tökéletesen megfelelni, ha anyagi gondja lehetőleg nincsen, ha anyagi gondokkal minél kevesebbet foglalkozik.

Előljáróink, vezetőségünk gondoskodik arról, hogy anyagi gondjaink ne legyenek és hogy anyagi ügyekkel, a lehetőséghez képest, minél kevesebbet kelljen foglalkozni.

Hogy a csendőrség a közbiztonsági szolgálatot buzgón, lelkiismeretesen, teljes odaadással láthassa el, annak egyik feltétele az is, hogy a közbiztonsági szolgálatot ellátóknak anyagiakkal minél kevesebbet

Arató dal.

*Kaszacsengés... kaszapengés
Magyar rónák síri csendjét
Zürös zsvaj üli meg:
Kalászfejek megremegnek,
Súgnak-búgnak, földre esnek,
Csókos lelkük sir, zizeg...*

*S túl a tenger pusztaságon
Szálló magyar sóhajtáson
Hulló könnyzáporon át
Hallik... szellő messze hordja
Palotákba, kis kunyhókba
A magyar föld himnuszát:*

*Félre bánat, sutba kétség!
Televényünk szent reménység,
Ígér, éltet, sohse csal,
Hazai rög drága, édes,
Halleluja százszor Néked
Aldva-áldott ős-ugar!*

*Kaszacsengés... kaszapengés
Szegény ország vérző testét
Tépdesheti száz vihar,
Hosszú, kínos, nagy tusára:
Kalászerdők zsolozsmája
Lesz a győzedelmi dal...*

Válgi Nagy Géza százados.

Mese a fekete asszonyról.

Írta: BIHARI ANDRÁS.

Vannak, tudom jól, akik még emlékeznek arra a cikksorozatra, amelyben a börtönök életét rajzolták meg, azoknak nem lesz talán unalmas, ha elmondom, hogyan éltem én át az ott írtaknak egy részét. Eddig mindenki előtt ezt szándékosan elhallgattam. Engem akkor károsodás is ért s az ember ilyenről nem szeret beszélni. A kárörvendőket senki, én se szeretem. Azóta azonban kihevertem...

Eltávozóban voltam az egyik fegyházból, mint a miniszterium tisztviselője s akkor figyelmeztetett a fegyház papja, hogy éppen abban az időben szabadul az egyik rab, nézzem végig, hogy történik az is, milyen hatással lesz erre az emberre a szabaduló levél kézhezvétele.

Hálás voltam a figyelmességért, szót is fogadtam annyira, hogy mikor a börtön kapuja kinyílt

kelljen foglalkozni, ha a testület gazdaságkezelési szolgálata kifogástalanul működik. Minden testületnél, alakulatnál, szervezetnél rendszerint külön szervek intézik a gazdasági tennivalókat, az anyagiak biztosítását, szétosztását, elszámolását. A csendőrségnél ezeket a tennivalókat szakemberek — gazdasági tisztiek, a hozzájuk beosztott számvivő altisztekkel — végzik.

A testületnek kis egységekre való széttagoltsága, kis egységei nem engedik, — de nincs is rá szükség — hogy minden kis egységnél, alakulatnál külön szakember intézze az alakulat anyagi ügyeit.

Mint-hogy azonban minden egységnél, tehát az örsöknél is kell anyagi ügyeket intézni, ezért mindegyiknél ki kellett jelölni valakit, aki az egység anyagi ügyeit intézi, aki azért felelős.

A csendőrség legkisebb egységénél, az örsnél az anyagi ügyeket intézni, azért felelősséget viselni az őrsparancsnok, távollétében a helyettes kötelessége. Ő felelős az örsön történetekért, elsősorban a közbiztonsági szolgálat zavartalan teljesítéséért; mint-hogy pedig a közbiztonsági szolgálat buzgó, lelkiismeretes, teljes odaadással való teljesítése szoros összefüggésben van az anyagi ügyek intézésével, más nem viselheti a felelősséget, az örs anyagi ügyeinek zavartalan intézéséért sem.

Amelyik örsön főlegesen sokat foglalkoznak anyagi ügyekkel, ez rendszerint a közbiztonsági szolgálat rovására megy.

Előfordulhat olyan eset is, hogy valamelyik örsön az előjáró azt látja, hogy a közbiztonsági szolgálat ellátása nem megfelelő s az okok között szerepelhet az is, hogy az örsön a gazdaságkezelési

tennivalókat nem jól intézik, a gazdaságkezelési szolgálat nem jól működik.

Arra kell tehát törekednünk, hogy ha már a közbiztonsági szolgálatot teljesítő csendőröket nem tudjuk teljesen mentesíteni, kikapcsolni a gazdaságkezelési tennivalóktól, ezek a tennivalók a lehető legkisebb mértékre korlátoztassanak.

Nézzük részletezve, milyen gazdaságkezelési tennivalói vannak az őrsparancsnoknak, miért foglalkoznak némelyik örsön aránytalanul sokat gazdaságkezelési dolgokkal, lehetne-e az örsök gazdaságkezelési tennivalóit egyszerűsíteni, lehetne-e valamit elhagyni, hogyan lehetne megszüntetni azt a nézetet, hogy a gazdaságkezelési tennivalók az őrsparancsnok idejének túlságosan nagy részét foglalják le.

Az őrsparancsnok gazdaságkezelési tennivalóit általánosságban az 1912. évben kiadott Cs—13. jelzésű Gazdaságkezelési utasítás a m. kir. csendőrsök stb. számára, röviden Örsgazdaságkezelési utasítás és a Cs—20. jelzésű a m. kir. csendőralakulatok közzgazdálkodásai és közétkezései vezetésére vonatkozó Határozmányok tartalmazzák.

Az örsgazdaságkezelési utasítás nagyon sok gazdasági tennivalóra ma már csak általános irányelveket tartalmaz, mert az abban lefektetett rendelkezések egy része különféle rendeletekkel, ideiglenes utasításokkal, mint pl. az Ideiglenes Ruhagazdálkodási utasítás, lőtápbeszerzési rendelet stb., módosítva lett. Ezeket a módosításokat az örsgazdaságkezelési utasítás sorrendjében tárgyalni fogom.

Az örsgazdaságkezelési utasítás szerint az őrsparancsnok az öt megillető közbiztonsági szolgálati teendőin kívül köteles:

a szabadult előtt, én vele tartottam. Érdekelt a szabad életnek való nekiindulása, az első szavak és tettek, az első elhatározó lépésre voltam kíváncsi. A szabadult néhány évet töltött a magas falak között és mert én valamikor szintén ültem néhány hónapot ilyen helyen, — igaz, hogy csak azért, mert magyarul beszéltem és magyarul harcoltam — és ennek az emlékeit soha el nem felejttem, nem volt nehéz magamat bizonyos mértékben a szabadult lelkivilágába képzelni.

Elindultunk. Nem tudta, ki vagyok s kérdésére azt feleltem, hogy írásokat hoztam az igazgatóság-hoz a fővárosból s most odamegyek vissza. Kértem, engedje meg, hogy vele tartsak.

— Mit akar tőlem? — kérdezte mérgesen, szembefordulva velem.

— Én is voltam rab... — morogtam s mentem tovább. Megfogta a karomat.

— Hol?

— A brassói törvényszékiben — feleltem nyugodtan, mert az igazat mondtam.

— Mit csinált?

Nem feleltem, húztam a vállamat. Egy darabig hallgatva jött mellettem, aztán azt mondta:

— Jó, hát ne beszéljen!

Legyintettem, mert jól láttam, hogy engedett. Jött velem. Már a vasuti állomás közelében jártunk, mikor egy pohár bort ajánlottam neki. Visszaautasította.

— Nem kell. Az hozott ide is.

— Nekem pedig kell, — mondtam — és a sarkon

beléptem a koreszába. Azt se mondtam neki, adj Isten. Számításból tettem, mert már tudtam, hogy annyi év után elmenni a bor mellett, nem bírja minden második ember se. Nem csalódtam, mert le se tettem magamat a székre, már az ajtóban állott ő is. Nekem, aki tanulmányoztam, ez a belépés öröm volt, mint ember, azonban sajnáltam, hogy így történt. Ez a szabadult nem szabadult a bűn ördögétől, ezen nem fogott esztendőik tanítása, nem a börtöntanító, nem a pap, és senkinek a tanítása sem. Ez elveszett ember.

Ittunk. Ő az első poharat ízlelgette, csipegette egy félpercig talán, aztán egy hajtásra kiitta. Nyomban másikat rendelt és leste, mikor hozzák. A bor édeskés volt, csúszos, síma, izes. Mikor eléje hozták, valami figyelmeztetést kaphatott titkos úton, mert maga elé tette a piros poharat, letette a kalapját és nézte az asztalt, a poharat és benne a bort mereven, csak a pofacsontján rángatództak az izmok. Aztán hirtelen mozdulattal felemelte a bort és megitta. Azt a titkos figyelmeztetést elhallgattatta, leszámolt mindennel és mikor az utolsó korty leszaladt a torkán, mosolygott. Rám nézett nyiltan, kedvesen és legényesen vágott a fejével:

— Jó volt!

Eszébe juthatott valami még, mert keztenyujtva bemutatkozott:

— A nevem Bütykös, akarom mondani: Papp Péter... Mindig a házi nevem van a számom... úgy hívtak.

a) az élelmezési állományt nyilvántartani,
b) a pénzek, termények és anyagjárandósági cikkek felvételére vonatkozó okmányokat szerkeszteni,

c) leltári nyilvántartást vezetni.

Ebbe a három pontba van összefoglalva az őrsparancsnok (távollétében a helyettes) gazdaszatkezelési kötelessége. Vizsgáljuk most részletesen az egyes pontokban foglalt köteleket.

Az őrs állományának nyilvántartása. Mint tudjuk, kétféle állományt különböztetünk meg: anyakönyvi és élelmezési állományt.

Az őrsön anyakönyvi állományról nem beszélünk, mert az őrs anyakönyvi állománya nem más, mint az őrs rendszeresített létszáma, amely a minden csendőrségi alakulatnak, tehát az őrsnek is kiadott „A magyar királyi csendőrségi elhelyezési kimutatása”-ban van feltüntetve (140.533/VI—b. 1935., 23/Cs. K. 1935.). Az őrs rendszeresített létszámának (anyakönyvi állományának) a nyilvántartása tehát külön munkát nem igényel.

Gyakori változásnak van kitéve, tehát munkát ad az őrs élelmezési állományának a nyilvántartása.

A csendőrök élelmezési állományának nyilvántartása a régi Szolgálati könyvet helyettesítő Szolgálati havifüzetben, a lovak nyilvántartása pedig az anyakönyvi és avatási számok feljegyzése által történik (Őrs g. k. ut. 8. §.).

A Csüsz. 9. mellékletének 61. folyószáma szerint az őrsökön a lovokról lóanyakönyvi lap másolatot is kell vezetni, tehát az anyakönyvi és avatási számokkal való nyilvántartás ma már felesleges.

A szolgálati havifüzet nemesak az élelmezési állomány, hanem a közbiztonsági és a belső szolgál-

lat nyilvántartására is szolgál, tehát a nyilvántartás vezetése nem tisztán gazdaszatkezelési munka.

Gazdaszatkezeléssel kapcsolatos munka háramlik az őrsparancsnokra, ha egy csendőr közvetlen az őrsről lesz kórházba utalva, vagy honvédfogháznak átadva.

Ilyenkor az őrsparancsnoknak Élelmezési jegyet és Ellenjegyet, továbbá Részletes áttekintési lajstromot és Ellenlajstromot kell kiállítani.

Az Élelmezési jegy és Ellenjegy kiállítása azt a célt szolgálja, hogy mely nappal vétetett a csendőr a kórház, illetve fogház élelmezésébe, mely naptól kezdve kell az érdekelt csendőr után a kórháznak, illetve fogháznak járandóságot fizetni, a Részletes áttekintési lajstrom és Ellenlajstrom célja pedig gazdaszatkezelési szempontból az átadott csendőr magával vitt ruházatának, szerelvényének a nyilvántartása.

Ezen ténykedés alkalmával akad felesleges munka, de viszont hiányosságok is adódnak.

Az őrs gazdaszatkezelési utasításban feltüntetett minták ugyanis ma már nem felelnek meg a célnak. Míg azonban a Részletes áttekintési lajstromnak és Ellenlajstromnak szószerinti kiállítása zavart nem okoz, mert az Ellenlajstrommal — amit az őrsparancsnokság visszakup — az őrs parancsnoka igazolni tudja a távollévő csendőrnek az őrsön nem található, tehát hiányzó tömegbeli ruházatát, esetleges felszerelési tárgyait, addig az Élelmezési jegy és Ellenjegy minta szerinti kiállítása felesleges munkát ad, mert nem fontos, hogy milyen illetményekkel és meddig van ellátva az átadott csendőr, hanem, hogy a csendőrt a kórház vagy fogház melyik nappal veszi élelmezésbe, mert ettől a naptól

— Bütykös, miért?

— Hát idenézzen! — Elém lökte az ökleit. Arasz széles, nagyesontú két kézfej feküdt az asztalon.

— Talált, aki megkeresztelte, — mondtam. Nevetett. Rendelt új pohár bort. Ivott, koccintottunk. A vonat a hegyek alatt dübörgött, nem messze, jól hallatszott. Nem figyelmeztettem, sőt, nem szerettem volna, ha észreveszi. Szerettem volna ellenben, ha szórabírom, mert bent a börtönben nem lehetett kérdezősködni ilyen magamfajta lélekboncolgató embernek semmit abból, ami történt...

Hagytam hát és ittunk. Én módjával, ő a maga kiszomjazott, rég gyülemelő vágyainak akart eleget tenni. Szívta, mint a porhanyóssá omlott föld a kövér záport. Az arcán lassan tallérnagy piros foltok bukkantak fel a sárgult bőrre.

Én is megmondtam, ki vagyok s most már másodszor fogtunk kezét. Engedett magából és egyszerre kinyílt előttem. Tudtam: a bor enyhe kábulatba ejtette s ilyenkor feltölulnak a mult emlékei s ami fáj, az jobban fáj, talán úgy mondhatnám: jobban élvezi az ember a fájást. Engedi, hogy átjárja egészen...

Azt mondta:

— Tudja, nem lett volna semmi baj, ha az a fekete asszony...

Abbahagyta, nagyot vágott a levegőbe az ökklivel, elis ejtette azt és az asztal döngött a súlyától. Hagytam, hümmögtem, tudtam, hogy azt, amit akart, ami belőle kitódulni készül, azt elmondja itt

nekem, nekem, aki szintén ültem s lehet, hogy én is ilyesmiért. Így gondolhatta.

— Tudja, ha még életben volna, kutyája volnék! — sóhajtotta gyorsan, látszott, hogy küzködik.

— Jó asszony volt, biztosan.

— Nagyon jó, az igaz... bár komiszabb lett volna hozzám, de várt mindig s ha mentem, megölelt, pedig az ura leleskedett rá. Utóbb aztán annyira megszédített, hogy pisztolyt vettem, ha az ura rántkálalna... Egyszer az is eljött, azóta vagyok itt, voltam itt.

Májusban volt minden egy este. Ahogy szokta az asszony, az ablak közé a rózsaszín muskátlit tette, ami azt jelentette, hogy nincs odahaza a gazda. Mentem biztosra és amikor a verandára léptem, annak a végiből, a kamarából kijött az ura. Vasvilla volt a kezében és egyenesen nekem tartott. Beesaptak! — jutott mindjárt az eszembe és dühös lettem, mint zsidóra a kuvasz. Nekimentem, kivertem a keziből a villát és elkaptam a torkát. A pisztolyról elfelejtkeztem, így hát a torkát fogtam, amíg hörgött. Nem volt nekem soha a kezemben ember, tisztességes szülém volt mindig, nyugodjanak, de ha nekem jöttek, nem hagytam. Eldőlt a gazda a verandán, úgy láttam, vérben van körülöttem minden és nem számoltam senkivel és semmivel, csak üzött valami az asszony után, mert becsapott és lekeltt vele is ezért számolni. És berúgtam az ajtót és a tiszta szobában ott találtam az asszonyt. Ott térdelt az ajtó mögött, a sarokban volt egy kis lámpás valami szentkép előtt, ahol az anya a fiát tartja, ott térdelve várt engem,

kezdve kell a kórháznak, illetve fogháznak ellátási díjat fizetni. Az, hogy mennyi és milyen illetmény-nyel adatott át, azért nem fontos, mert az átadott egyén továbbra is a csendőrség élelmezésében marad, illetményeit továbbra is a csendőr gazdasági hivatal fizeti.

Ezekre az okmányokra, a jelenlegi minta szerint, az illetékes kerületet és örsöt kell rávezetni.

Míthogy a kórházak, fogházak a csendőrök után felmerülő ellátási összeget havonta a csendőr gazdasági hivataloktól igénylik, a kórházakra, fogházakra nézve az a lényeges, hogy az átadott egyének melyik gazdasági hivatal élelmezési állományába tartoznak. Addig is, míg a kidolgozás alatt levő új Örsgazdászati utasítás megjelenik, míg ezen tárgyban felsőbb rendelkezés történik, célszerű lenne, ha az örsparancsnok az élelmezési jegyre feltűnően rávezetné akár Jegyzet alakban, hogy „*Nevezett a m. kir. budapesti II. osztály gazdasági hivatalának élelmezési állományába tartozik.*” Így elejét vennék annak, hogy a kórházak, fogházak örsöktől, más parancsnokságoktól, gazdasági hivataloktól feleslegesen kérdezősködjének, vagy hogy az ellátási díjat ne attól a gazdasági hivaltól igényeljék, amelyik az érdekelt csendőr illetményeit folyósítja. Nem fordult volna elő a következő címzés: „Csendőr gazdasági hivatal — Pusztavaas.”

Célszerű lenne azokra az okmányokra, amelyeket az örs visszkap, tehát a Részletes áttekintési ellenlajstromra és az Élelmezési ellenjegyre az örsparancsnokság címét is rávezetni, így pl.: *Örsparancsnokság Martonvásár*, mert ezáltal a kórház vagy fogház részéről a téves címzés ki lenne zárva,

pedig tudta, hogy itthon a gazda. Hát leszámolok vele, csak bolonddá tett, így tervelte ki, hogy elvezítsen, mert már rám únt volna?...

Nyugodjék, nem így tervelte, nem volt bűnös. Ott térdelt és imádkozott és sírt és a feje a kezire volt hajtva és a szép fekete haja szétbomolva feküdt a vállán és a hátán. Jajj, hát ez nem lehet az én elvesztöm, így gondoltam és megálltam és a zsebemből üresen húztam ki a kezemet és nem tudtam, mit csináljak, és elmentem. Kisiettem az ajtón, egészen meg voltam zavarodva, mert nem tudtam, hogy mi is volt ott. Bár maradtam volna. Elsiettem, elszaladtam, el a búzatáblák mellett, azt tudom, hogy az emberek néztek utánam és egy kutya valamelyik tanyából nem akart a sarkamból elmaradni. Hát rálöttem.

Másnap hajnalban a boglyához odaállít két csendőr, megkérdik a nevemet s azt kérdezik:

— Elismerem-e, hogy én löttem meg Orbán gazda feleségét?

— Képzelterti, hogy a lélek megállott bennem. A börtönbe ide sokszor hoztak halat a Dunából, de az nem tárogott úgy, ahogyan én akkor reggel erre a mondásra. Tátogtam, reszkettem és a csendőr nem is engedett többé beszélni. Megvasaltak és a boglyából előkotorászták a pisztolyt is. Megszagolták s bólintottak egymás arcába. Megszámolták a töltényt, hat volt benne. Nem kérdezték, hogy vajjon, mikor vettem a pisztolyt, kipróbáltam-e, pedig igen. Mind egy volt, beszélhettem aztán, amit akartam. Elvittek a fekete asszony hideg teste elé s ott el kellett mondani, mit csináltam előző este, mert az emberek,

ami megint elég gyakori tudakozódást, sürgetést szüntetne meg.

Az örsparancsnok az ellenokmányokból, azok visszaérkezése után megállapítja, hogy a felvétel, átadás rendben megtörtént-e, azután ezeket minden kísérő jelentés nélkül, szalag alatt, a gazdasági hivatalhoz felterjeszti (Csüsz. 37. §.). Ezeknek az okmányoknak a felterjesztésétől függetlenül azonban foganatosítani kell a Szut. 197. pontjában elrendelt bejelentéseket.

Ezek volnának azok a teendők, amiket az örsparancsnok az állomány nyilvántartásával kapcsolatban teljesíteni köteles.

Az örsparancsnok gazdaszatkezelési teendőinek második csoportjába a pénz, termény és anyagjandrandsági cikkek felvételére vonatkozó okmányok szerkesztése tartozik.

Míthogy az örsön pénz van, azt valahova el kell helyezni, valahol tartani kell. Az örsön levő, elszámolás tárgyát képező pénzek elhelyezésére az örs pénztartó asztala szolgál. Ebben magánpénzeket elhelyezni tilos.

A pénztartó asztalt az örsirodában kell elhelyezni; ennek, továbbá a pénztárban levő pénzeknek és okmányoknak megőrzése iránt gondoskodni az örsparancsnok *kiváló* kötelessége.

A pénztárnak két különböző szerkezetű biztonsági lakattal kell ellátva lenni; minden lakathoz két kulcs van. A lakatok mindkét kulcsa az ügynevezett pénztárbizottsági tagoknak — pénztárkezelőknek — vannak őrizetre kiadva. A pénztárt ugyanis pénztári bizottság kezeli, mely két tagból áll, egyik tag az örsparancsnok, másik az örs egyik csendőre,

akik az udvaron állottak és az asszony ura, aki élt persze, mondják, hogy én tegnap este szaladtam innen és hogy útközben is löttem.

— Látja, nem tagadhatja. Nem is próbáltam. De nem is tudtam volna, mert a fekete asszony, nyugodjék, olyan szeliden nézett felém az ágyból, mikor felémelték róla a terítőt, hogy egy szó nem tudott kijönni a számon.

A bíró előtt is csak annyit mondtam, hogy részeg voltam, nem emlékszem semmire. Nyolc évet kaptam, ma telt le.

Papp Péterrel együtt mentem ki az esti vonat-hoz. Lógott a feje, a bor húzta. Dünnyögött, belém kapaszkodott, megölelt, lökdösött, aki látott, kitért előlünk. Már kellemetlen volt a helyzet, erre már nem voltam kíváncsi, mint lélektanulmányozó, azért úgy cselekedtem, hogy a pályaudvaron leültem őt s azt mondtam neki, hogy várjon ott, váltok két jegyet. Sikerült el is hagyni egy várótermi padon és a pénztárhoz mentem azzal a gondolattal, hogy őt felültem a vonatra, én pedig majd egyik kocsi-ban eltűnök. Elég volt a barátságból. A pénztárnál két jegyet kértem. Fizetni akartam. A kabátom zsebében semmi, ellenben kívülről szépen, finom metszéssel a zsebfedő szét volt nyílvá. Hangtalanul röhögött rajtam...

Visszaszaladtam Papp Péterhez, de csak a helyét találtam. Ott egy kis papírt, azon annyit:

— Nyugta 150 pengőről. Papp Péter,

lehetőleg a közigazgatásvezető legyen, minthogy ennek anyagiakkal ügyis kell foglalkozni.

A pénztári bizottsági tagok a pénztárban őrzött összes pénzek álladékanak helyességéért és teljes számáért egyetemlegesen felelősek. Ez annyit jelent, hogy esetleges pénztári hiányért mindkettő, tehát az őrsparancsnok és a pénztárbizottság másik tagja is felelős.

A pénztár kezelése — teljesen gazdaságkezelési teendő — egyik nagyon fontos kötelessége az őrsparancsnoknak és a pénztárbizottság másik tagjának, de mint látni fogjuk, pontos, lelkiismeretes, de nem túlságosan sok munkát okoz. A pénztárbizottsági tagoknak természetesen vigyázni kell, hogy az okmányok szerint átvett pénzek tényleg befolyjanak, nehogy kevesebb, vagy forgalomban nem lévő, esetleg hamis pénz kerüljön a pénztárba; kifizetni pedig csak annyi fizetessék ki, amennyi okmányolva van. Téves bevétel vagy kifizetés — tehát felületesség — nemcsak munkatöbbletet, károsodást, anyagi veszteséget okoz a pénztárbizottsági tagoknak, hanem előnytelen megítélésnek is kiteszik magukat.

A pénztárkezelésnél bizalom nincs, „csak azt hiszem el, amit látok!” Az őrs pénztárát egyedül kinyitni, a kulcsokat egymásnak átadni, egymás közt feleseléni tilos. Ilyen pajtáskodás nemcsak anyagi károsodást, de felelősségrevonást, sőt hadbírói eljárást is vonhat maga után.

Ha az őrsre pénz (cesek, utalvány, értékküldemény stb.) érkezik, azt átvenni, pénzeslevelet, értékküldeményt felbontani, elküldés, kifizetés esetén pedig postára adni, csomagolni (pl. bűnjelet stb.), kifizetni a pénztári bizottsági tagok együttes kötelessége. (Csüsz. 12. §.)

A vonatkozó utalványokat, nyugtákat vagy más okmányokat azonban az őrsparancsnoknak kell kiállítani.

A pénztárban jelenleg csak a következő címen lehetnek pénzek:

az őrs élelmezési állományába tartozók illetménye,

gazdasági átalány,

közigazgatási és esetleg egyéb, mint pl. lőtárgy vagy más beszerzésre, laktanyabérre, útielőlegre stb. kiadott, elszámolás tárgyát képező pénzek.

Ezeknek a kezelését, kifizetését egyenként fogom tárgyalni.

Az őrs élelmezési állományába tartozók illetményeit az őrsparancsnok Fizetési jegyzék alapján igényli (171.900—VI-b. 1924. sz. B. M. rendelet 25. pont, 20—1924. Cs. K.). A hónap közben újonnan növedékbe jöttekről az úgynevezett Pótfizetési jegyzéket a gazdasági hivatal szerkeszti.

A fizetési jegyzékbe — melyet két példányban kell szerkeszteni — az őrsparancsnok egyenként beírja az őrs élelmezési állományában levő összes esendőrök nevét, rendfokozatát, a családi pótlékra igényjogosult családtagjaik számát, valamint az illetményeket. Fel kell venni az őrsre, vagy az őrsről vezényeltet, kórházban, fogházban, szabadságon levőket, akár az őrs útján kapják az illetményüket, akár nem.

A fizetési jegyzék összeállítására vonatkozólag az Őrsgazdaságkezelési utasítás 9. §. A) fejezetének 6—10. bekezdéseiben foglaltak világos rendelkezéseket tartalmaznak.

Kiegészítésre szorul ez a §. annyiban, hogy jelenleg ugyanebbe a fizetési jegyzékbe kell felvenni az őrsállományon levő szárny- és szakaszparancsnokokat, úgyszintén a szárnyirnokot is.

A fizetési jegyzék összeállítása után azt az őrsparancsnok keltezi, pecséttel ellátja, aláírja és legkésőbb minden hó 5-ig az illetékes osztály gazdasági hivatalhoz felterjeszti.

A fizetési jegyzék összeállítása úgy a legegyszerűbb, ha a havi illetmények kifizetéséhez a hónap elsejére leadott fizetési jegyzékből, melyet a gazdasági hivatalban már átvizsgáltak, az esetleg szükséges helyesbítéseket keresztülvezették és amelyik alapján a kifizetés történt, az őrsparancsnok a szükséges adatokat egy új, a következő hónapra szóló fizetési jegyzékbe átírja. Ezt az új fizetési jegyzéket az előző hónapban előfordult változásokkal, a gazdasági hivatal által esetleg szerkesztett pótfizetési jegyzék adataival, továbbá egyéb változásokkal mint pl. áthelyezés, vezénylés, családi pótlékok számának változása stb. kiegészíti, figyelemmel az Őrsgazdaságkezelési utasítás 9. §. 6—10. bekezdésében foglaltakra.

Vannak olyan változások is, melyeket az őrsparancsnok nem tudhat, nem is kell neki nyilván tartani, — mint pl. fizetési fokozatokba való emelkedés — ilyeneket a gazdasági hivatalban helyesbítenek.

Sok felesleges munka — kérdezősködés, fizetési jegyzék visszaküldése stb. — szűnik meg, ha az őrsparancsnok az olyan változásokat, melyek az egyént érintik, mint pl. vezénylés, áthelyezés — amelyről a gazdasági hivatal esetleg csak később értesül — a fizetési jegyzék Jegyzet rovatába pontosan bevezeti.

Az, hogy a fizetési jegyzék összeállításához szükséges egyes adatok későn jutnak a gazdasági hivatalok tudomására, egyik oka annak, hogy a fizetési jegyzéket az őrsparancsnoknak kell szerkeszteni.

A fizetési jegyzékben kell felszámítani az illetményeken kívül az őrs részére járó gazdasági átalányt is.

Ezenkívül a fizetési jegyzék „Ehhez” rovata alatt lesz felszámítva és kifizetve több olyan járandóság, amelyek az őrsre beosztottaknak különleges esetekben járnak, mint pl. vezénylési pótdíj, napi-díj, gyógyszerköltség, pénzjutalom, pénzsegély stb., vagy amelyek a gazdasági átalányból esetleg előlegeztettek, mint pl. telefondíj, portóköltés stb. és amelyeket külön is kell okmányolni, azonban a gazdasági hivatal takarékosági okokból az illetményekkel együtt küld meg az őrsnek.

Ugyancsak a fizetési jegyzékkel „Ebből” rovat alatt számoljuk el, vonjuk le a megengedett visszahagyásokat és azokat az összegeket, amiket egyeseknek valami oknál fogva vissza kell téríteni, pl. egyházi adó, észrevétel alapján visszatérítendő összeg stb. Ezeket a rovatokat a gazdasági hivatalnál töltik ki.

Az illetményeket, járandóságokat az őrsre beosztottak csekken kapják meg. Kezelési és nyilvántartási okokból a járandóságokat két, három csekken küldik. A csekkeket a pénztárbizottság veszi át. (Csüsz. 12. §. 42. pont.) A beváltás napja minden csekken fel van tüntetve.

A csekkek megérkezése után azok összegének összeadása által meg kell győződni, hogy az örs megkapta-e azt az összeget, ami a fizetési jegyzékben fel van tüntetve.

A pénzeknek a postáról való elhozatala után a kifizetés megkezdése előtt, célszerű a pénzt szétosztani, vagyis alkalmas helyen, pl. az örsiroda asztalán külön rakni minden egyes egyénnek a járandóságát. Pontos szétosztás esetén sem többlet, sem hiány nem lehet.

Sok örsön úgynevezett elosztót, gondosan megrovatozott kimutatást készítenek a fizetés szétosztásáról; vagyis minden egyénnek a rendszeres illetményeihez hozzáadják az „Elhhez” rovat alatt esetleg leadott járandóságát, levonva belőle az „Ebből” rovat alatt esetleg kimutatott összeget. Ez a pénztári bizottsági tagok felesleges munkája. Gyakori ugyan, hogy egy csendőrnek 2–3 fajta járandóság küldetett, mint pl. rendszeres illetmény, 1–2 utazás költsége, kórházi költség stb., levonás is eszközöltetett pl.: egyházi adó, csendőrségi lapok, emlékalap stb., ilyenkor a végösszeg könnyebb megállapítása céljából egy papírlapra fel lehet írni az egyeseknek járó összegeket, de ilyen esetek miatt gondosan rovatozott elosztót, kimutatást készíteni felesleges munka. Minden csendőrnek kell annyira jártasnak lenni a számtanban, hogy 2–3 számot fejben

összeadni és abból levonni tudjon. Ha pedig a pénztári bizottsági tagok a fizetés megkezdése előtt a szétosztást elvégzik, zavar nem keletkeztethetik.

Kifizetni, a pénzt átadni csak akkor szabad, ha előbb a fizetési jegyzék megfelelő rovata alá lett írva; természetesen ez vonatkozik a pénztárbizottsági tagok által átveendő pénzekre is. Tanácsos még minden embertől a pénz átvétele után megkérdezni, hogy illetményét rendben megkapta-e, ezáltal az utólagos felszólamlásnak vesszük elejét.

A távollévők illetményeinek a kifizetésére, a fizetési jegyzéknek a kifizetések megtörténte utáni záradékolására vonatkozólag az Örsgazdászati utasítás 11. §. részletes utasításokat tartalmaz. Eltérés csak annyiban van, hogy a távollévők járandóságait nem portómentesen küldik el, a feladásnál portóköltséget fizetni kell, a felmerült és a gazdasági átalányból előlegezett portóköltséget azonban a kinstár terhére fel kell számítani, vagyis visszaigényelni (73.592—VI-b. 1930. sz. B. M. rend., 11—1930. Cs. K.).

Ezek volnának azok a szempontok, amelyekre a rendszeres illetmények igénylésénél és kifizetésénél ügyelni kell.

Dacára azonban, hogy az utasítások, rendeletek határozott intézkedéseket tartalmaznak az illetmények igénylésére, átvételére és kifizetésére vonat-

kozzalag, mégis gyakoriak az olyan hibák, amelyeket egy kis figyelemmel el lehet kerülni és így végeredményben sok felesleges munkát meg lehet előzni.

Gyakori hibák:

az egyes adatokat a régi fizetési jegyzékből az újba tévesen vezetik át,

a pénz felvételének elismerésénél hiányzik az aláírás, sokszor a rendfokozat megjelölése,

gyakori az egy névvel való aláírás, dacára, hogy az Őrsgazdászati kezelési utasítás Bevezetésének utolsó előtti fejezete ezt pontosan szabályozza,

előfordul, hogy a pénztári bizottság által felveendő illetmények felvételét a pénztári bizottságnak csak az egyik tagja nyugtázza,

a fizetési jegyzékről hiányzik az Őrs körpecsétje, valamint a kifizetést igazoló záradék.

Mind olyan hibák, amelyeket egy kis figyelemmel el lehet kerülni.

Illetmények rendszerint nem, vagy csak egész rövid ideig maradnak, vagy maradhatnak az Őrs-pénztárban, pl. ha a csendőr járőrszolgálatban van.

A rendszeres illetményekkel való foglalkozás tehát nem képez nagy elfoglaltságot, csak pontos, figyelmes munkát.

Ugyancsak pontos, figyelmes munkát követelnek az utazási költségek elszámolásával kapcsolatos teendők.

A csendőrségi szolgálat sajátosságához tartozik az aránylag gyakori szolgálati utazás és az ezzel kapcsolatos költségek elszámolása. Az elszámolás gazdaságkezelési munkát jelent. A multtal szemben annyira javult a helyzet, hogy a vasúti viteldíjak átalányozása (l. a 113.100/VII. b—1933. sz. B. M. rendelet 20/1933. Cs. K.) következtében utiköltség ritkábban merül fel. A több munka legtöbbször itt is figyelmen kívül hagyható.

Figyelmet kíván az utazási okmány, menetlevél, szolgálati lap kiállítása. Ha az utazási okmányon hiányzik az Őrs címnyomója, az elindulásra, bevonulásra vonatkozó záradék, ha tévesen van rávezetve (figyelmen kívül hagyva a Csüsz. 14. §. 49. pontjában foglaltakat), vasúton való utazás alkalmával hiányzik a vasúti állomás bélyegzője stb., ha az utazási számadás összeállításánál a napidíj vagy a vezénylési pótdíj tévesen számított fel, téves az összeadás, előfogat igénybevétele esetén hiányzik a kifizetett összegnek a nyugtázása, csak azt mutatja, hogy nem voltunk figyelmesek munkánkban és ezáltal felesleges munkát — munkatöbbletet — okozunk és végzünk. Két vagy több egyén utazása esetén az utazók után felszámítható illetményeket és költséget egy összegben a szállítványvezető veszi fel; az egyeseknek járó illetményeket az érdekelteknek az utazási számadáson — legcélszerűbb az utazási számadás hátlapján — nyugtázni kell, mert ezzel van bizonyítva, hogy az utazásban résztvevők a felszámított összegből mit kaptak kézhez, megkapták-e járandóságukat. Ezekről a nyugtázásokról azonban gyakran megfeledkezünk.

(Folytatjuk.)

Ki tudja?

Magyarországon mely városok voltak szövő- és fonóiparunk gócpontjai?

Légtalalom.

Irta: ZÁMBORY ÁRPAD százados.

(Befejező közlemény.)

A légtalalom felépítése.

A légtalalom részint a hatóságilag megszervezett és irányított hatósági légtalalmi szervezet, másrészt pedig a lakosság önvédelmi szerveinek együttes működésén épül fel. A hatósági légtalalom azonban csak a házak kapujáig terjed, ezért elsősorban a lakóház szerveztségének kell mind a vakrémület, mind az anyagi károk tövaterjedését megakadályozni. Csak ha a lakóházakon belül megszervezett önvédelem nem tudná e veszedelmeket legyőzni, akkor kerülnek alkalmazásra a hatóságok légtalalmi szervei.

A községi légtalalmi szervezetek élén, mint *légtalalmi-vezető* a községi jegyző (városokban a polgármester) áll. A légtalalmi vezető szervezi meg és dolgozza ki a község légtalalmi-tervét, míg a község *légtalalmi parancsnoka* ellenőrzi és működteti a légtalalmi-terv alapján felállított légtalalmi szervezetet.

Egy község légtalalmi tervének fel kell ölelnie:

A helyi légvédelmi jelző- és riasztószolgálat kiépítését,

az elsőtétítő szolgálat megszervezését,

a közüzemek (gáz, villany, vízvezeték) szolgáltatását biztosító intézkedéseket,

a tűzveszedelem és oltóvíz-szükséglet biztosítását,

a légtalalmi segélyosztatok felállítására, felszerelésére és kiképzésére vonatkozó rendelkezéseket és végül, ha csak lehetséges,

a nyilvános óvóhelyek létesítésére vonatkozó terveket és rendelkezéseket.

A légtalalmi terv alapján a légtalalmi parancsnok légtalalmi készütségi és légvédelmi riadótervet készít. Ezekben részletesen meg kell állapítani az alább tárgyalt összes légtalalmi szervek elhelyezkedését, magatartását, működési körletét, az okozott károk helyreállítására vonatkozó eljárásokat s a lakosság magatartására vonatkozó szabályokat.

Légvédelmi jelző- és riasztószolgálat.

A légtalalom lényege a megelőzés. A légitámadások meglepetését kiküszöbölni a jelző-szolgálat hivatott. A jelzőszolgálatról tehát nemcsak azt követeljük, hogy az ellenséges repülők közeledtét *megbízhatóan* jelezzék, hanem azt is, hogy a jelzés *idejében* történjék. A légvédelmi riadójel kihirdetésére s ezt követően az óvóhelyek elfoglalására és a légtalalmi osztagok készenléthelyezésére átlagban 8—10 percet szabad számítani. A jelzőszolgálat lényeges elemei a figyelés, a híradás és a riasztás.

A jelzőszolgálat gerince a katonai vezetés alatt álló „honi légvédelmi jelzőszolgálat”, melyet, ahol erre szükség van, az ú. n. „helyi légvédelmi jelzőszolgálat”-nak kell kiegészíteni. Ez utóbbi „helyi légvédelmi figyelő őrsök”-ből, „helyi légvédelmi központ”-ból és „riasztó őrsök”-ből áll.

Úgy a honi, mint a helyi légvédelmi jelzőszolgálat az országos légvédelmi készütség elrendelésétől a háború végéig folytonos. A helyi légvédelmi figyelő őrsök felállítási helye a lakott helyeken kívül, forgalomtól, zajtól távolos, jókilátó pontokon legyen. Az észlelés elsősorban szemmel és füllel, mert korszerű

műszaki berendezések és műszerek csak kevés helyen fognak e célra rendelkezésre állhatni.

A légvédelmi figyelő őrök feladata a kiutalt légtérben észlelt légijárműveket felderíteni és késedelem nélkül — távbeszélőn, vagy a rádió kivételével más egyszerű, biztos és gyors, de félreérthetetlen módon — a helyi légvédelmi központnak jelenteni.

A helyi légvédelmi figyelőőrök jelentései tehát a helyi légvédelmi központba futnak be, mely szerv, ha arra szükség van, azonnal intézkedik a község vagy ipartelep légvédelmi riasztására. A légvédelmi riasztás célja a légvédelem (ha van ilyen a községben) és a légoltalom együttes készenlétbe helyezése.

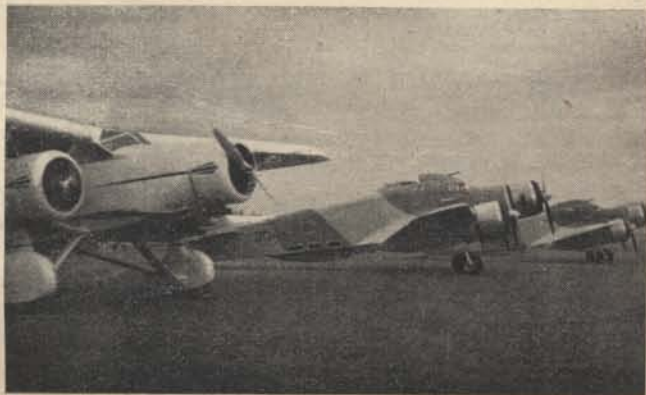
Ha lehetséges, a légvédelmi riadót előzze meg az ú. n. „légi-veszély“ csendes figyelmeztető. Ezt a légvédelmi központ — a nyilvánosság kizárásával — távbeszélőn vagy más biztos módon közli a légoltalmi segélyosztatokkal, hogy azok készenlétbe helyezhető legyenek, továbbá a községben levő olyan intézményekkel — mint pl. iskola, kórház, hivatalok, gyár, közüzemek —, melyeknek az esetleges légvédelmi riadót végrehajtásához hosszabb időre van szükségük.

A légiriadó-jelet a helyi légvédelmi központ rendelkezésére a riasztó őr (vagy nagyobb helyeken őrök) adja. Nagyobb helységeken szirénák, kisebbekben harangok szolgálnak e célra. Ez utóbbi esetben a légiriadó jele: a harangok félreverése, a légiveszély elmúlt: rendes harangzúgás. A jelek értelmét a lakosságnak ki kell hirdetni, nehogy azok zavart vagy felesleges riadalmat keltsenek. A riasztó készüléket a riasztóőrök kezelik, amelyek szintén folytonos szolgálatot tartanak.

A teljesség kedvéért megemlítem, hogy a honi és helyi jelzőszolgálattal párhuzamosan még egy harmadik rendszer is működik, a szaklégvédelmi tűzfegyverek figyelő és jelentő rendszere.

Elsötétítés.

A lakott helyek köz- és magánvilágítása éjjel fényburát borít a helységekre, amely a repülőnek már messziről kitűnő irány- és tájékozópontul szolgál. A sötétségbe burkolt lakóhelyeket viszont csak holdvilágos éjjel és csak közvetlen közléről észlelheti a repülő, de ilyen esetben is a célzott bombadobás lehetetlen. Az elsötétítő szolgálat tehát azt a célt szolgálja, hogy a repülő tájékozódását és a célzott bombadobás lehetőségét megakadályozzuk. Az elsötétítésnek két fokozata van, úgymint a csökkentett világítás és a teljes elsötétítés.

Olasz bombavetők.

A budaörsi repülőtér.

A csökkentett világítás a honi légvédelmi készség életbeléptetésétől a háború végéig folytonos. A csökkentett világítást úgy kell végrehajtani, hogy a fényforrás felülről egyáltalában nem, a megvilágított tér pedig 300 m. magasságból, még derült időben se legyen észlelhető. Ennek elérhetése végett a köz- és forgalmi-világítást az elkerülhetetlenül szükséges mértékre kell csökkenteni, vagyis számszerűleg kifejezve, annak kb. 75%-át ki kell kapcsolni és a tervszerűleg kiválasztott legesekélyebb számú fényforrásokat is, — vagyis a megmaradó 25%-ot, — fényszűrőkkel (kék színű üvegbura) kell ellátni. A kirakatok és reklámvilágítások, valamint az üzemi és magánvilágítások szabadba sugárzó fényforrásait meg kell szüntetni.

Teljes elsötétítés a légi riadójelre következik be és a légiveszély-elmúlt jelre lehet csak újra, a csökkentett világítást bekapcsolni. A teljes elsötétítés lényege, hogy úgy a forgalmi világítást, mint az üzemi és magánvilágítást teljesen kikapcsoljuk és ezáltal a megvédendő községet vagy ipartelepét koromsötétségbe burkoljuk. A feltétlenül szükséges fényforrások, mint pl. a kórházakban a gyógykezelés, az ipari üzemekben a termelés folytonosságát, úgyszintén a biztonság céljait szolgáló minimális világítás azonban meghagyandó, de ezeket megfelelő fénytompító berendezésekkel gondosan burkolni kell.

A tűzvédelem és oltóvíz-szükséglet biztosítása.

Az erre vonatkozó általános rendelkezéseket a „Tűzrendszert újabb szabályozása“ tárgyában kiadott 180.000/1936. számú B. M. rendelet tartalmazza, mely már a légoltalom követelményeire való tekintettel lett megszerkesztve.

Az itt összegyűjtött rendelkezések végrehajtását ellenőrizni elsőrendű feladatunkat képezze.

Légoltalmi segélyosztatok.

Hogy egy lefolyt légitámadás után a sebesültek és gázsérültek szakszerű ápolás alá vehetők, az okozott rombolások és károk gyorsan helyreállíthatók legyenek s végül, hogy a tűz- és gáz okozta veszedelmek továbbterjedését megakadályozhassuk, a község (ipartelep) légoltalmi vezetője szakszerűen felszerelt és kiképzett légoltalmi segélyosztatokat állít fel.

Légoltalmi segélyosztatok:

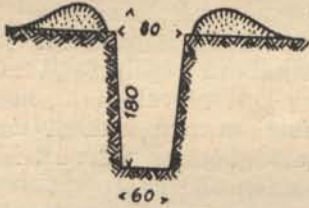
1. *A gázosztag*, mely gázfelderítő és gázmentesítő járőrökből áll. Az előbbi felkutatja és megjelöli a gázzal mérgezett területet, az utóbbi pedig a megferdített területet (utca, tér, épület) méregteleníti.

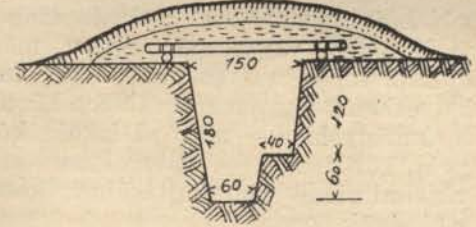
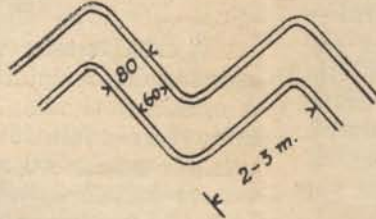
2. Az egészségügyi mentő-járőr — a sebesültvivő-járőrhöz hasonlóan — első segélyben részesíti és a szerencsétlenség színhelyéről a mentőállomásra (a segélyhelyhez hasonlítható intézmény) szállítja a sebesülteket és gázsérülteket.

Az egészségügyi mentő-járőrök a hivatásos mentők munkáját lesznek hivatva pótolni, illetve, ahol mentők egyébként is vannak, azt kiegészíteni.

3. A tűzoltó osztagok a hivatalos tűzoltóság tehermentesítésére szervezettek. A gyújtóbomba-támadás jellegzetessége ugyanis, a tűzfészek nagy száma, melyeknek egy részével már a házi tűzoltóságok is meg fognak tudni birkózni. De ahol ezek felkészültsége elégtelennek bizonyulna, ott a légal-

4. sz. ábra. Óvóhelyet szükségszerűen helyettesítő szilárdbiztos futóárok.

5. sz. ábra. Gázbiztosá tehető szilánkbiztos óvóhelyárok.

talmi tűzoltóosztagoknak, illetve a hivatásos tűzoltóságnak kell majd a keletkezett tüzek eloltásáról gondoskodni.

4. A műszaki helyreállító osztagok a közüzemek tartozékait (víz-, gázcsövek, elektromos vezetékek) ért rombolások szakszerű helyreállítására szervezettek.

5. A munkás osztagok feladata lesz a rombolások okozta romok eltakarítása.

6. A légoltalomra kötelezett községekben a közvédelmi rendőrség megerősítésére ú. n. *segédrendőr-osztagok* szervezettek. Ezek különösen az örsállomásokon kívüli községekben tehetnek majd jó szolgálatot és támogathatnak bennünket a reánk háramló közbiztonsági természetű feladatok elvégzésében.

Óvóhelyek.

Mindezeket a szolgálatokat a „Légoltalmi szolgálat” polgári egyének látják el, kik a légvédelmi törvény értelmében légoltalmi szolgálatra igénybevetettek.

A csendőrség működési területén fekvő községek települési viszonyai, az óvóhely kérdésében teljesen leegyszerűsített megoldásokra kényszerítenek. Községeinkben leggyakoribbak az 1–2 lakásos, földszintes, kertes házcsoportok.

A falusi házak pincéje legtöbbször vagy teljesen hiányzik, vagy nem alkalmas óvóhelyül való berendezésre és esetleges átalakításuk is aránytalanul nagy kiadást jelentene a ház értékéhez és a tulajdonos anyagi helyzetéhez viszonyítva. E kérdés célszerű megoldására az alábbi megoldások ajánlhatók:

A tehetősebb községek pl. házsoronként, 2–300 személyes gáz-, repesz- és bedőlésbiztos, nyilvános óvóhelyeket építhetnének. Esetleg több érdekelt, valamelyik arra alkalmas épületben vagy pincében, együttesen létesíthetne megfelelő óvóhelyet.

Legyegyszerűbb és legolcsóbb megoldás volna a lakóházakhoz tartozó udvarok és kertek területén, esetleg több szomszédos ház lakói számára közösen,

a 4. és 5. számú ábrán feltüntetett módon, óvóhely-árkot létesíteni.

Bár a 4. számú ábrán feltüntetett nyílt futóárok hargázok ellen nem, csupán csak szilánkhátások ellen véd, de biztonságérzet, — tehát lélektani megnyugtató — szempontjából ez is megfelelő. Az 5. ábrán feltüntetett megoldás a szóbanforgó viszonyok között teljes értékűnek mondható.

Nagy előnye is volna ennek a megoldásnak, hogy honi légvédelmi készütség esetén, — ha az e célra szolgáló helyet már békében kijelöljük, — néhány óra alatt elkészíthető s jóformán semmi kiadással nem jár. Legfeljebb a gázbiztosá épített árok befedéséhez szükséges faanyag és a bejárat

légmentes elzárására szolgáló különleges ajtószervezet beszerzése járna némi költséggel.

Alig van közérdekű probléma, ahol a helyes tájékozottság oly kevésbé volna meg, mint éppen a légvédelemmel és légoltalommal kapcsolatos kérdésekben. Tapasztalat szerint a napisajtó egy része, — talán nem mindig és nem egészen mellékgondolatoktól vezetve, — ijesztgető formában foglalkozik ezzel a kérdéssel, mintha már jóelőre megfélemlíteni igyekeznék a lelkeket és rombolni a védekezőakaratot.

Ezzel a közleménnyel éppen azt a célt akartam szolgálni, hogy e kevésbé ismert tárgykörből némi tájékoztatást nyújtsak a csendőrség tagjainak. Igyekeztem tárgyilagosan rámutatni a tények várható, komoly voltára, de egyben minden veszedelem ellenére is, mely végeredményében két szóban foglalható össze: céltudatos szervezkedés és bátor helytállás.

Ha mi csendőrök is igyekezzünk a téves nézeteket eloszlatni és a megnyugtató megoldásokat a köztudatba átültetni, úgy légitámadások alkalmával már nem marad egyéb teendőnk, mint amit a Szolgálati Utasításunk 89. §-a a közveszélyek esetére előír, vagyis, hogy a csendőr a megtámadott község rendjét minden körülmények között fenntartsa, a keletkezett riadalmat megszüntesse s az élet és vagyon megmentésében hathatósan közreműködjék.

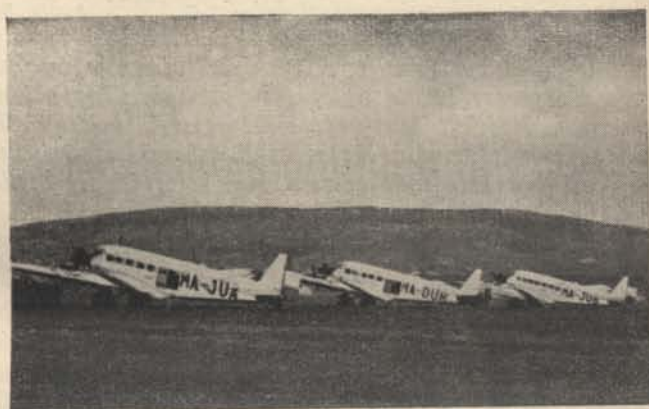
A falvakban ma is tömegesen élnek emberek, akik repülőgépet sohasem láttak, csak képeken. Persze, ezek az újságképek sokszor valósággal pokoli és ördögi szerszámoknak írják ezeket a gépeket, melyek ellen nincs emberi védekezés. A csendőrnek van elég alkalmá megmagyarázni a sokszor babonával is súlyosbított félelmű embereknek, hogy ez nem így van. A repülő is ember és soha sem kerülhet döntő fölénybe a másik ember fölött, aki a szilárd földet érzi a talpa alatt, mely kiterjedésével és változatos felszínével egymagában, minden különleges védőberendezkedés nélkül is ezertféle védelmet nyújt számára. Ha nem ijed meg!

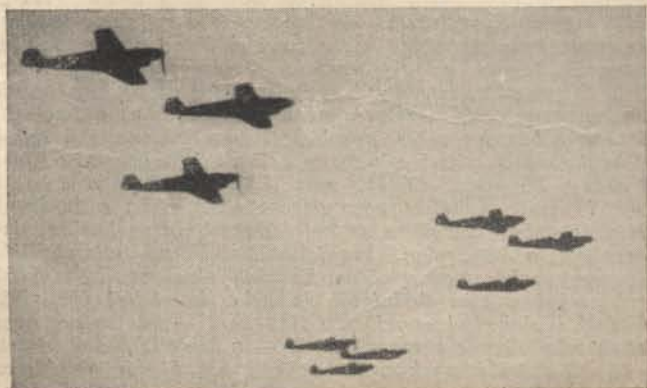
Portyázás.

Repülónap volt június 20-án Budaörsön. Száz-
ezrek rándultak ki a fővárosból a festői hegy-
koszorú ölében fekvő új repülőtérre, pedig hűvös eső
rontotta a nap szépségét és azt a sok vára-
kozást, amit ehhez a naphoz fűztünk és amiben nem is csa-
lódtunk. Amit a magyar gépek, a vendég osztrákok,
németek és olaszok mutattak, az káprázatosan szép
és erőteljes volt. Tökéletes iskolája mindennek, amit
ma repülőktől egyáltalában várhatunk, pedig ma
már sokat várunk tőlük.

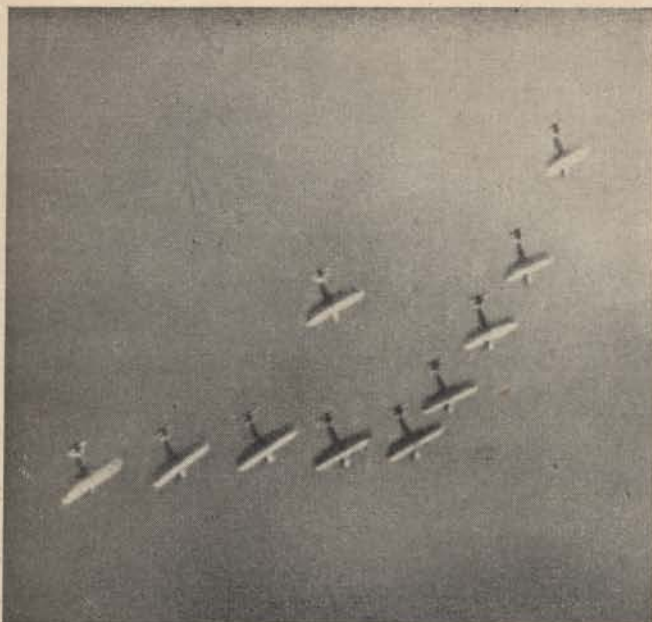

Magyar gépek.

Hálásak vagyunk a baráti nemzeteknek, hogy a
nagy anyagi áldozatokkal megépített új repülőtér-
rünk avató ünnepére eljöttek és megmutatták, mit
tudnak. Fölöttünk Trianon üressé, védtelenné tette
az eget is. A mi kék egünkön csak a pacsirtának
szabad szállania, hogy túlközeli ellenséges repülők
gáttalanul rohanhassák meg bármikor biztonságun-
kat, életünket. Ez azonban csak volt így. Úgy érez-
zük, június 20-ával biztosabb lett a levegő is fölöt-
tünk. Nemcsak ellenségeink tudnak repülni, nem-
csak ellenségeinknek van mivel repülni, de tudnak
és van mivel repülni barátainknak is. Az erők

Német vadász-század.

Olasz repülőszázad fejjel lefelé.

egyensúlyozódnak körülöttünk fent az égen is és
akármilyen közel esik Szob Budapesthez, most már
több nyugalommal szemléljük a nyugati égalját.

Nem történt ezen a repülónapon semmi rend-
kívüli és mégis sok minden történt. Néhány gép
csodálatos repülését láttuk csupán, de a néhány gép
motorzúgása úgy maradt a fülünkben, mint a biz-
tosabb, erőteljesebb és bátrabb magyar élet egyik
ígérete. Valószínűnek tartjuk, hogy ennek a — szá-
munkra — szép muzsikának a hangjai nem kerül-
ték el a barátságtalan füleket sem, de hiszen csak
hallgassák is. Legfőbb ideje!

Német vadászrepülők.

Titulescut nemrégiben még úgy ismerte a világ,
mint Románia örökös külügyminiszterét. Maguk a
románok is szívesen hangoztatták ezt az „örökös-
séget“, amiből azonban néhány év alatt kipukkasztott
szappanbuborék lett. Így vannak különben a romá-
nok más dolgokkal is. Szeretik „örökösnek“, örökké-
tartónak hirdetni határaikat, hatalmukat, minden
jódo-
lgukat, amit a történelem ostoba szeszélye rájuk-
pazarolt. Hát Titulescunál már megbukott az örökké-
valóság és jön majd a többi is. Titulescunál annyira
megbukott ez az önhitt román képzelődés, hogy leg-
utóbbi prágai tartózkodása során a cseh miniszter-
elnök egyszerűen nem fogadta. Azt üzenté a néhány

Ebéd a repülőtéren.

évvél ezelőtt még európai politikai-pápát játszó Titulescunak, hogy nagyon sok a hivatali elfoglaltsága, nem fogadhatja.

Kellemetlen kilincselőknek szoktak ilyesmit üzeni, ha már másként nem rázhatók le. De hiszen Titulescu is kilincselője volt Európának annyi éven át. Kilincsel, kunyerált, konspirált, szemfényvesztett, tényeket tudva másként mondott és világpolitikusokat szédített a balkáni politika mindenre képes eszközeivel. Mennyit szenvedtünk mi emiatt az egyetlen ember miatt! Ennek az egyetlen lelkiismeretlen politikusnak, ennek a magyarégető egyetlen románnak a mesterkedései, galádságai miatt. mennyi könny és vér folyt Erdélyben! Mennyi visszafojtott, pokolian emésztő fájdalmat és keserves indulatot kellett nekünk itt a csonka-hazában lenyelnünk egyetlen román politikus európai garázdálkodásai miatt!

Hát most megkapta egyéni jutalmát. Ha kicsi önérzet van benne, akkor most keservesen csomagol, hogy Prágát bizonyára örökre elhagyja. Mert hogy számára Európában vadászterület, magyar igazságot és magyar ügyet legyilkoló lehetőség nem nyílik többé, abban biztosak vagyunk. Titulescu Európája volt, nincs és nem lesz többé és Európának volt egy Titulescuja, aki szintén nem lesz többé. Megtestesítője volt ez az ember egy korszaknak, amikor a köpködési és ostorcsördítési vad ösztöneit mindenki rajtunk elégithette ki. Megtestesítője volt ez az ember egész tragédiánknak, egész szerencsétlen sorsunknak, félreértett európai helyzetünknek, megtestesítője minden gonosznak és hitványságnak, ami bennünket a háború óta ért.

Titulescu hát igazán bevonult a magyar történelembe, mint ahogy a panoptikumba is bevonulnak bizonyos figurák és szörnyűségek, ámulására és borzadására mai és későbbi embereknek. Titulescu neve összeforrt a mi sorsunkkal és mi nem fogjuk ezt a nevet elfelejteni soha. Igaz, csak egyetlen ember, de ez az egyetlen ember néhány hasonszorú társával egész világot forgatott meg alattunk és fölöttünk. Ezért szentelünk ennyi helyet és időt annak a különben egyszerű ténynek, hogy Prágában — a nemrég baráti otthonban — egy elkopott kisanfant-cézárt hivatali elfoglaltság ürügye alatt nem fogadtak.

A csehek miniszterelnöke különben mással is felhívta magára a magyar szemek figyelmét. A komáromi Jókai Egyesület mostanában ünnepelte a

Jókai-szobor alapkövetételét és az ünnepségen a csehek miniszterelnöke hosszú magyar beszédet mondott. Jókai szellemét idézve hirdette, hogy a nemzeteknek meg kell egymást becsülniök, a gyűlölet helyébe a nemzetek kölcsönös tiszteletét kell felépíteni. Mondott még sok szép magyar mondatot, lényegében pedig azt, hogy a cseh államba szakadt magyarságnak ezek szerint nincs oka az igazi hazához visszavágyódnia.

Micsoda különbség a letűnt csillagú balkáni Titulescu és a csehek európai mentalitású miniszterelnöke között! Tudnunk kell, hogy a magyar fővárosban végezte az egyetemet a csehek mostani miniszterelnöke, résztvett a magyar politikai életben és nem egy jel mutatja, hogy a magyar értékekkel és erőkkel teljesen tisztában van. Igen, ez nagyon szép, de mi mégis inkább a Titulescut kívánjuk magunknak, mint az ilyen magyarnyelvű Jókai-szoboravatató beszédeket. Ne vegyék zokon a csehek, nem tudunk nekik hinni. A magyarsággal szemben mindenesetre mások az eszközeik, mint az erdélyi falvak csendőrlaktanyáiban, de hogy az a bizonyos megbecsülés, tisztelet és a többi szép szó csupán csak szó, aminek a háta mögött céltudatos magyartalanítás, magyar kultúrasorvasztás, a felvidéki magyar gazdasági erők pusztítása lapul meg, azt még több jeltől szintén világosan látjuk, Inkább hát száz Titulescu a maga bárdolatlan balkániságával, mint a cseh-módszer. A románok üfései brutálisak, de éppen ezért védekezésre kényszerítenek, a bülbülszavú cseh módszer azonban altat, zsibbaszt, puhít s miközben a trianoni magyart jobb jövő álmaiba ringatja, suba alatt irtogatja a Felvidékről a magyar életet.

Az „Autó” c. lap júniusi vezércikkéből idézünk:

— Ujra meggyújtjuk a reflektor fényét és rávilágítunk a magyar országútra szombat és vasárnap estefelé, hogy a csendőrség észrevegye: milyen neveletlen és rosszindulatú korzóság folyik a falvakban. Az egyszerű népet nyilván senki sem világosítja fel arról, hogy az útéptető hatóságok talán mégis csak a járművekre gondoltak a falvakon keresztülvetődő betonsáv megalkotásakor. Jelenleg az a helyzet, hogy mihelyst alkonyodni kezd, a hőség kissé alábbhagy, kibújnak a házakból fényes csizmáinkban a Jóskák és Miskák, széles szoknyában a Mariskák és Juliskák és összefogódva, andalogni kezdenek a falu — ezt ugyan belátjuk — egyetlen valamire való utcáján. Az autós menjen el, ahogy tud, vagy ne menjen, álljon meg, „a rosszabb verje ki a szemét”. Az utóbbi félmondat nem fantáziadús írói szülemény, hanem a legenyhébb változata a népharag kifejezési formáinak. A többit nem merjük leírni, mert annyi mocskot és trágárságot nem bír el nyomdafesték, amennyit az automobilistának és hölgyutasainak ki muszáj bírniok, ha csacska kedvvel kimerészkednek a magyar országútra. Azután ott vannak a kitünő részek, akik egyensúlymutatványokat végeznek a reflektorfényben és nyugodt lelkiismerettel lefekszenek a betonra, ha fogalomzavaruk támad az ágy és kövezet mineműségéről. Fekezni kell könyörgöm, megállani és babusgatni az illetőt, hogy hát legyen szíves odébb menni, mert mégis csak az automobilista lesz a hibás, ha netán gázoldási tényeset állana elő. Mindezt a mulatságra vágyó néptömeg szívbőljövő kacagása kíséri. Néhány hónappal ezelőtt már írtunk ezekről a dolgokról. A tél némi enyhülést hoz, viszont télen ritka a turázás is. Most azonban sürgősen el kell dönteni, hogy hát kié is az országút, a heti robot után felüdület kereső automobilistáké és motorosoké, vagy a vidám korzózó falusi népé. Érdeklődéssel várjuk a vita eldöntését és mély tisztelettel felhívjuk a kitünő közlekedési csendőrség figyelmét — bár sajnós, anyagi okok miatt kevés a mozgó járőr — a fentebb vázolt élszomorító ténykörülményekre. És nehogy azt higgye valaki, csak úgy a vakvilágba beszélünk, megjelöljük a helyeket is, ahol a korzózás leginkább divik: a szolnoki s a bécsi műúton álta-

Amit vissza kell szerezniük: Garamszentbenedek.

lában, a balatoni műútnak pedig a velencei-tó mentén futó szakaszán. Ha ez sem elég, legközelebb egészen konkrét adatokkal szolgálunk, községnevekkel és meggyással...

Hát igen, megint a közlekedés. De kérjük szépen: a csendőrség már észrevette... Betonúton korzózó embertömeg nagytűz és reflektor nélkül, szabadszemmel is egészen jól meglátható. Bárkinék, még a csendőrségnek is. Célszerűbbnek látjuk hát, ha nem lövöldözünk egymásra autósok és csendőrök nyomdafestékekkel, hanem vegyük azt, amit a fentebbi cikk is megmond: kevés a közlekedési csendőr. Ha félmegyényi gyümölcsöst egyetlen csőszre bízunk, éjszakánként fogycsészét az öszibarack, ez csak világos és a csősz nem lehet fejbeverni miatta. Ha száz és száz kilométerekért felel egyetlen közlekedési csendőr, akkor bizony korzóznak a betonúton, ez is világos. És ha nem 770, hanem 3300 örsünk lenne, hogy jusson minden faluba, ezeket a korzózásokat megoldanók közlekedési szervezet nélkül is, de hát micsoda álom arra gondolni, hogy minden községre jusson legalább egy-egy járőr, amelyik a részeg embereket hazatanácsolja a betonágyról. Felénk ezenfelül az ügyészek is vannak némi kívánságai, vannak a főszolgabírónak, valamennyi minisztériumnak, hatóságnak, mi leventéket kísérgetünk vasárnap hajnalonta — a többit nem soroljuk fel, — talpon vagyunk éjjel és nappal, hát csak a huncut ember csinál többet,

mint amennyit bír. Egyebekben a mai Jóskák és Miskák már ilyen teremtetézzve nőttek fel, mind-egyik mellé külön csendőr kellene, hogy belefojtódjék a népharag fentebb idézett szókötőrése, hanem ha majd az új Jóskák és Miskák másként, mélyebben kulturálódva nevelkednek, akkor illedelmesebbek lesznek ők csendőrségi karhatalom nélkül is. Ami ugyanis a nép felvilágosítását illeti, abban nem a mienk a főszerep. Mi világosítgatjuk őket, a rendőrhatalóságokat elöntik a kihágási feljelentések, hát mi az, amit a csendőr még többet tehet? Végre is bika-csőssel nem nevelhetjük a népet közlekedésrendészetre...

De hagyjuk ezt a tréfás, csipkelődő tónust, hagyjuk el kölcsönösen, mert nem megyünk vele semmire, lehetne itt licitálni rogyásig. Mi őszintén megmondjuk, hogy az ilyen panaszokért kifejezetten hálásak vagyunk. Megértjük az autósok tömerdek bosszúságát, panaszukat természetesnek találjuk ilyen esetekben, de célszerűbb ilyenkor megmaradni a lényegnél: kevés az eszköz a segítséghez. Egyébként, ha ilyen panaszok nem volnának, az idén aligha duplázódnék meg a közlekedési csendőrség gépkocsiban és létszámban, mint ahogy megduplázódik. Sajnos, ez sem lesz megközelítően sem elég, hogy az országúton ideális rendet és csendet teremtsünk. Addig még sok panasz elhangzik ebben a pénzszegény világban s mi hát szívesen

tartjuk a hátunkat, mert végeredményében minden panaszos szó a mi malmunkra hajtja a vizet: szaporodnak szolgálati eszközeink és egyéb lehetőségeink a közlekedésrendészetben is.

Sajtpapírnak nevezik azt a nyomtatott szellemi terméket, amit valaki valahol egyszer talán elolvastott és menten eldobott. A padlóssarokba a többi közé, hogy amikor kilóra mutat valamit, eladja élelmes embereknek csomagolás, meg miegymás céljaira. Szép dolog a mai szegény világban, ha tárgyi értékekkel valaki filléresen gazdálkodik, de az már sajtakereskedő-lélek és a szellemi étellel semminemű közösséget ne tételezzen fel a maga számára, aki minden papirosban csak a csomagolási eszközt látja s a legtudományosabb munkát is csak aszerint értékeli, hogy mennyi szalonnát vagy rántotthúst lehet belesomagolni. Olyan ez, mintha valaki nagy tudományos értékű leletet, régi, nemesmivű szelencét talál és megőrül neki, mert már régen keresett valami alkalmatosságot, amiben a légyölő forgácsot kánikula idején kirakhatja, hogy délutáni szundítása zavartalan legyen, vagy amiben a kutyának odalökheti a maradékot. Az ilyen ember még a fiatalkori szerelmesleveleit is eladná sajtupapírnak, ha nem fenyegetné az a nyilvánvaló veszedelem, hogy a felesége kikaparja a szemét. Az még rendjén van, hogy a tisztviselőre rendelt újságok kályhába kerülnek gyűjtősnak és azt mondjuk: csomagold be gyerek a tegnapi újságba a cipődet, vidd el talpaltatni —, a napilap szellemileg egy napig él s ha ezt a hivatását betöltötte, magasabbrendű igényei már nincsenek.

A Csendőrségi Lapoknak azonban vannak. Ide mi a csendőrelét maradandó szellemi és erkölcsi értékeit, tanulságait, útmutatásait, eredményeit igyekszünk egybegyűjteni, hogy egyik kútforrása, tárháza legyen a csendőrség folytonos emelkedésének, tökéletesedésének. Szomorúan nézünk tehát egy, most a kezünkbe került borítékot, amit egy őrsparancsnok a Csendőrségi Lapok kitépelt lapjából fabrikált esetlen ollóvagdosással, hogy elküldje benne talán a zsoldjegyzéket, vagy egy szabadságkérést és megtakarítson magának az irodaátalányból nullaegész nemtudjuk hánytized fillért, mert hát ez a legfontosabb. Az nem számít, hogy a postás kézbesítés közben N. N. tiszthelyettes hősi tétét olvassa a borítékon és elolvassa azt a régi szerkesztői üzenetünket is valakihez, amelyik a törvénytelen származású leánnyal kötendő házasság kérdését latolgatja mind emberi, mind csendőri szempontból.

Kérjük bajtársainkat, ne csináljanak sajtupapírt belőlünk. Becsüljék legalább önmagukat, a csendőrmivoltjukat, a testületüket annyira, hogy a saját bajtársi lapjukat nem aprítják fel borítéknak. Aki olvassa a lapot, tudja értékelni azt a sok munkát, amit munkatársaink a nyomtatott betűkbe öntenek, aki pedig mindezekre nem kíváncsi, tegye szépen a példányokat sorjában a maga helyére és az új évfolyam kezdetén köttesse be a tavalyit. Ha pedig több példányt kap az őrs, a fölöslegeseket küldje be nekünk. S ha még ennyire sem futná a jószándékból, hát üsse kő, égesse el, a máglyahalál még mindig szebb sors, mint a sajtupapír.

Törvénytörési orvostani ismeretek.

(Sorozat.*)

Irja: Dr. BEÖTHY KONRAD egyetemi magántanár, törvénytörési orvos, Pécs.

I.

A bizonyítás.

A Büntető Perrendtartás rendelkezései értelmében vád nélkül nincs ítélet. Amíg régebben az hozott ítéletet, aki egyúttal a tájékoztató adatokat gyűjtötte, addig manapság a vád és az ítélet teljesen független egymástól. Vád nélkül ezek szerint természetesen nincsen is ítélet. A helyszíni szemlének, mint előkészítő eljárásnak a szerepe nem más, mint az, hogy a vádlót, helyesebben a királyi ügyészt tájékoztassa olyan tekintetben, hogy vádat emeljen-e valaki ellen vagy sem. Azok az adatok, amelyekre a vádló a maga vádját felépíti, az ítélelbíró egyáltalán nem befolyásolják, ezek sem a bűncselekmény megtörténtének, sem a vádlott bűnösségének nem bizonyítói, csupán azt jelentik, hogy az, aki a vádemelésre jogosult, a bűncselekménynek és a váddal illetett egyén bűnösségének nyomatékos gyanúját látja fennforogni.

A bizonyítás a főtárgyaláson történik. Itt kell az igazságnak kiderülnie; ez adta meg a büntetőperrendtartásnak az ösztönzést arra, hogy minden erejével arra törekedjék, hogy mindaz, amit a bíró ítéletének kialakítására alkalmasnak tart, vagy tart, hat, mint bizonyíték, közvetlenül terjesztessék az ő mérlegelése alá. Ezért van az is, hogy a tanúkat (kevés kivételtől eltekintve) a főtárgyaláson esketik meg, a bíró esetleg újabb szemlét tart és pedig akkor, amikor a bűnjelket, sérüléseket a maga szemével nézi meg, vagy azt orvossal megnézet. Mindebből az világlik ki, hogy az ítélelbíró valóban arra törekszik, hogy a gyűjtött anyag megszemlélése vagy szemléltetése útján magát a vádlótól függetleníteni akarja és személyes meggyőződésre akar szert tenni ítélethozatala előtt.

Napjainkban úgy a vádló tájékoztatására szolgáló adatgyűjtést, mint az ítélelbíró személyes meggyőződését károsan fenyegeti egy, majdnem áramlatnak nevezhető s újabban mind gyakrabban felbukkanó törekvés, még pedig az, amit a léleklátók igénybevételel szorgalmazznak és pedig nemcsak nálunk, hanem külföldön is. Én az itthoni eredményeket és az abból levonható következtéseket érinteni nem akarom, azonban kötelességemnek tartom, hogy ismertessem szakembereknek felfogását ezeknek a léleklátóknak kikiáltott, mindkét nembeli személyek egyéniségéről, munkájukról, munkájuk káros vagy hasznos kihatásáról, egyszerűen, hogy tisztán lássuk, mi az értéke azoknak az adatoknak, amiket ők az igazságszolgáltatás rendelkezésére tudnak bocsátani s hogy hogyan értékeljük mi azokat. Eseteket sorolok fel, minden válogatás nélkül, úgy, ahogyan azok éppen eszembe jutnak, majd a végén visszatérek azoknak elemzésére s akkor megértjük, hogy tulajdonképpen miről van szó.

* A csendőrségi szolgálattal kapcsolatos kérdéseket tárgyaló cikkek, erre itt, külön is felhívjuk a figyelmet. Kellő számú rendelés esetén füzetekben is kiadjuk. (Szerk.)

1. „Léleklátás“ gyilkossági ügyben. 1921 augusztus 1-én egy embert megöltek. Először eltűntnek könyvelték el, majd csak 1923-ban kezdtek nyomozni utána. 1923 áprilisában kihallgatták W. asszonyt, aki állítólag álmában látta a gyilkosságot, annak lefolyását, majd egy másik ilyen léleklátás alkalmával férfit látott zsákkal a vállán. Ebben a zsákban egy alacsony embernek váll- és fejkörvonalait ismerte fel ez a léleklátó asszony. Tettesként az eltűnt, illetve meggyilkolt ember feleségét és még két másik férfit jelölt meg. Az asszonyra nem lehetett bizonyítani a tettességet, a két férfi pedig teljesen ártatlannak bizonyult az egész ügyben. Már ez az eset is bizonyítja, hogy a léleklátók bemondására semmit sem lehet adni. Ez az asszony nem volt egészen normális személy, ami pedig léleklátásainak tartalmát illeti: az nem más, mint valamilyen olvasott gyilkossági históriának emlékképei, vagy pedig úgy jöttek létre az ő gondolatvilágában, hogy azokat a kósza híreket, amiket hallott a férfi meggyilkolásáról, szépen tovább szövegette, amíg aztán kijelentéseit megtette, valóban átéltek, tehát látottnak gondolta a szépen kieszelt dolgokat.

2. R. asszony esete. Az egyik németországi törvényszéki orvosprofesszor tisztán tudományos érdeklődésből alkalmazott egy ilyen léleklátó nőt egy szenzációs bűnperben, amely nőnek léleklátói tevékenysége azonban legkevésbé sem nyert bebizonyítást. Az általa előadott történetek egészen sejtelmes és kalandos kiszínezésű mesékből állottak. Miután kiderült, hogy a gyilkosságban 3 ember vett részt, akkor a léleklátó is azonnal 3 személyről kezdett beszélni. Mindenesetre a valóságot nem ennek a kalandornőnek rejtett erejű művészete, hanem a nyomozást vezetőknél egészséges ítélő és kombináló tehetsége derítette ki. Figyelemreméltó és sajnálatos azonban R. asszony esetében az, hogy egy egészen ártatlan s a gyilkosságtól teljesen távollevő személyt gyanúsított a tettességgel. Ennek a professzornak volt egy teljesen hasonló másik, kudarcos végződő kísérlete is.

3. Egy gazdag hölgy elvesztette drága karkötőjét s ennek megtalálására léleklátó segítségét vette igénybe. Ez utóbbi színházba illő jelenetek között megjelölte azt a helyet, ahol a karkötő van. Mint-hogy azonban igen nagy messzeségről volt szó, az illető hölgy nem utazott el oda s már egészen el is feledkezett a dolgról. Egy idő múlva ez a hölgy kastélya parkjában megtalálta a karkötőt. Látható ebből is, hogy a léleklátónak az adatai semmiben sem egyeztek a valósággal. Ha nem is mondjuk ki nyíltan, hogy egyszerűen csalásról van szó, az azonban igenis kimondhatjuk, hogy csak olyasvalamiről van szó, amelyben legfeljebb maga a léleklátó hisz, ha ugyan hisz.

4. Günther Geffer egy tisztviselő embernek a léleklátó tehetségével rendkívül súlyos egészségkárosodást okozott, akkor, amikor az egyik betegsegélyező pénztárból 12.000 márkát eltűnt s ezzel a tisztviselőt gyanúsították meg. Günther asszony léleklátása alapján. A tisztviselőn erre a gyanúsításra ideges lehangoltság vett erőt, amely csaknem valóságos elmebajban nyilvánult nála, annyira, hogy szolgálatképtelen lett. Törvényszéki orvosszakértő véleményében odanyilatkozott, hogy a tisztviselő valóban a gyanúsítások következtében lett idegbeteg s emberi számítás szerint a léleklátó be-

avatkozása nélkül szolgálatát a 65. életévéig kifogástalanul el tudta volna látni. A törvényszék a tisztviselőnek teljes nyugdíjat ítél meg, de azért azt kell mondanunk, hogy ez nem teljes elégtétel a tisztviselő számára.

5. A düsseldorfi tömeggyilkossággal kapcsolatban mintegy 300 levél érkezett be a rendőrséghez elismert és kezdő „léleklátóktól“. Ezek a névtelen levelek igen nagy munkát jelentettek a nyomozó hatóságoknak, anélkül azonban, hogy az igazi tettes kiderítéséhez vezettek volna. Sőt, a vizsgálatot nem, hogy előbbre vitték volna, de egyenesen hátráltatták azt. A nagyon híres Hanussen, akiről később még lesz szó, sem tudott semmit sem mondani az ügyben. Ez a Hanussen nevű léleklátó az első gyilkosság után megjósolta ugyan, hogy 14 hasonló gyilkosság fog még történni Düsseldorfban, de csak 3 történt, a tettes személyazonosságára vonatkozólag pedig 26 „értékes“ adatot sorolt fel, amelyek közül azonban csak 3 bizonyult valósnak. Ez a Hanussen nevű léleklátó egyébként, aki azt állította magáról, hogy törvényszéki szakértő, ezért bíróság elé is került. Előzetesen a leitmeritzi törvényszék felmentette csalás vádjától, amit úgy követett el, hogy csodálatosnak látszó kísérleteket végzett laikusok előtt az ő hihetetlen léleklátói, nyomozói tevékenységéről. Hanussen röpiratokban és újságcikkekben eredményesen működő törvényszéki szakértőként hirdette magát, egészen addig, amíg felfigyelve rá,

Gyí-gyí!... (Palotás Pál I. cső. — Szentendre — felv.)

kétszer igénybe is vették ezt az állítólagos tehetségét s felkérték, hogy írásból próbáljon következtetni a tettesre (Kassel, 3 N. 28/29. és Leignitz 7B 73/30. sz. ügyekben). Természetes, hogy minden eredmény nélkül. A güstrovi vizsgálóbírónak pedig váltig azt hajtogatta, hogy ő valóban törvényszéki szakértő, jóllehet a két fenti eseten kívül egyetlenegyszer vette csak igénybe az egyik vádlott, azonban ekkor Hanussen véleményét semmire sem méltatták. Hanussen abban a folyóiratban, amit maga szerkesztett, öt esetet sorakoztat fel, amelyben őt szakértőnek hívták fel. Utánanézzük ezeknek az eseteknek, kiderült, hogy az öt közül négy esetben semmiféle eredményt nem tudot felmutatni. Az első eset gyújtogatás volt, a gyanúsított ellen Hanussen semmiféle terhelő adatot nem tudott „lélekből kiolvasni”; eredmény: felmentés. A második esetben névtelen levélben foglalt becsületsértésről volt szó, amelyben Hanussen szóbeli és írásbeli véleményét adott. A bíróság a két, egymással ellentétben levő véleményt sehogysem tudta összeegyeztetni s ezért figyelmen kívül hagyta mind a kettőt. A harmadik esetben rágalmazással kapcsolatban Hanussen véleménye olyan érthetetlen volt úgy a magánvádló, mint a bíróság előtt, hogy ezért szóbelileg ki sem hallgatták, jóllehet reklámcélokból önként és minden díjazás nélkül vállalkozott volna Hanussen arra, hogy saját költségén utazzék a tárgyalás színhelyére. Jóllehet, az írásbeli véleményében az állott, hogy a levelet a vádlott írta, a józaneszű magánvádló mégis elejtette a vádat. Ezzel az ügygel kapcsolatban Hanussennek volt még annyi merészsége is, hogy külön írást kért a törvényszéktől azzal a címmel, hogy ő „írás- és lélekszakértő”, amit a törvényszék azzal a megokolással utasított el, hogy attól lehet tartani, hogy Hanussen ezt az írást később reklámcélokra fogja felhasználni. Egy későbbi, a 4. számú esetben gyilkossággal kapcsolatban máshová hívták meg „szakértőként”, hogy a tettes hollétét s a revolvért kinyomozza. Azon a helyen, amit Hanussen megjelölt a revolvért megtalálni nem lehetett, arra vonatkozólag pedig, hogy hol és ki a tettes, Hanussen egyáltalán nem is nyilatkozott.

6. A heidelbergi polgármester meggyilkolásával kapcsolatban a nyomozó hatóságok meg akarták tudni, hogy a szintén léleklátónak kikiáltott Müller Mina tudását milyen eredménnyel vehetik igénybe. Az eredmény lesújtó volt, mert semmiféle adatot az illető mondani nem tudott, a legnagyobb jóakarattal sem lehetett belőle semmit sem kihámozni, ami léleklátása mellett szólt volna, hanem igenis kiderült róla az, hogy mindig csak a saját maga személyével foglalkozó, roppant önző, képzelgő nőről van szó, aki ügyesen tud egyébként meséket szövögetni és nagyon ügyesen tudott kicsiny gyanújelekből (hamis) összefüggéseket kihámozni. Minden képzelt tudása és tehetsége abból a hamis öntudatból indult ki, hogy ő milyen derék személy, a végén aztán kiderült, hogy beteg elmeműködésű nő.

Svédországban is van egy ilyen léleklátó. A neve *Megalis*, munkájának értéke ugyanannyi, mint amit előbb már megismertünk. A 4. alatt említettem *Günther Geffer* asszony szereplését, aki súlyos egészségrontás címen keveredett büntetőperbe a tisztviselő meggyanúsítása miatt. Jóllehet miniszteri rendelet tiltotta már akkor, hogy ezeket a léleklátókat igénybevegyék, mégis megtették, egyben

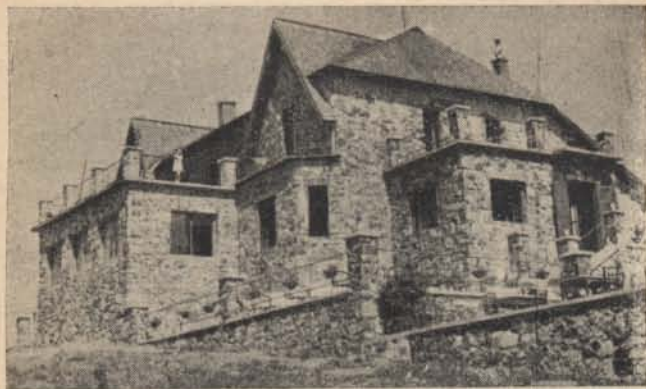
aztán utánanézzük *Günther* szereplésének, kiderült, hogy 80 eset közül egyetlenegyben sem tudott bűntettet bizonyítani. Végül határozatilag kimondották, hogy *Günther* asszonynak egyáltalán nincsen képessége ahhoz, hogy nyomozásnál tevékenykedhessen. E szomorú tapasztalatok után aztán a nyomozó hatóságok tudományos feldolgozást kívántak ezekről a dolgokról és kísérleteket is végeztek, többek között olyan formában, hogy két léleklátótól kértek egy és ugyanazon ügyben felvilágosítást. A két léleklátó egymástól merőben ellentétes felvilágosítást adott. Nagyon valószínű, hogy az egyik ujságcikkekből ismerte az eset körülményeit, a másik pedig valaki olyantól tudhatott meg egyet-mást, aki a törvényszéki iratokat előzőleg már látta. Lípesében is végeztek kísérleteket 10 ilyen léleklátóval s az eredmény az, hogy ezeknek a kijelentései nem a valóságos tények meglátásán alapulnak, hanem kitalált dolgoknak adott esetekre való, legtöbbször hamis, nem találó alkalmazásáról van szó, amelyeknek semmiféle tapasztalati alapjuk nincsen, tehát pusztán csak kitalálás az egész beavatkozásuk.

Kissé talán hosszúra nyúlt ismertetésem, de igyekeztem megvilágítani, hogy külföldön milyen sivár eredményt értek el eddig a léleklátók alkalmazásával. Mégis azt hiszem, hogy nem volna teljes az ismertetésem, ha nem említeném meg egynéhány szóval, hogy, ha tudjuk, hogy a léleklátóknak a szerepe ilyen silány, akkor miért veszik őket mégis igénybe?

Nincsen semmi jogunk arra, hogy feltételezzük, hogy ezeknek a léleklátóknak valami, előttünk ismeretlen, kézzelfogható, titokzatos erőforrás állana rendelkezésükre. Szerintünk, józan ésszel bíró nyomozók szerint, a léleklátóknak ez a természetfeletti, rejtett érzése a nullával egyenlő. Sőt, még ennél is kisebb értéke van, mert hiszen ez a hiszékenység rombol, növeli a babonára úgyis hajló köznépi téves felfogását ezekről a személyekről; a babonát néha egy-egy ujsághír is segíti. Már most kimondhatjuk tehát tételként: lélek- vagy álomlátónak a gyanúsítása még sohasem szolgáltatott tárgyi bizonyítékot. A komoly tudomány ezekre a személyekre, ezek tudására tagadóan néz le. Most, amikor széles néprétegeknek a felvilágosítása sokkal nagyobb mértékben történik minden tekintetben, mint pl. évtizedekkel ezelőtt, most erre egyenesen szükség is van. Bármennyire előhaladt is a nagy tömegek kulturálódása, mégis azt kell mondani, hogy ez a felvilágosítás nem egész, hanem csak féltudás, ami sajnos, mindig kellemetlen velejárója az ismeretek terjesztésének s ezért aztán az új áramlatokkal szemben mindig nyugodt, megfontolt bírálatot, tárgyilagos megállapításokat követel, mert különben a nem teljes tudással bíró emberben az a benyomás támad, mintha a tudomány bizonytalan volna ebben a kérdésben. Hiszen már maga az a tény, hogy valaki azt hiszi magáról, hogy mindent tud: biztos jele a féltudásnak s ez az, ami ellen küzdeni kell. Éppen ezért dicséretes Svájenak az az intézkedése, hogy ezeket a sajtóságos jelenségeket erélyes hatósági intézkedéssel nemrégiben (1934-ben) beszüntette, azzal az indokolással, hogy ezek a személyek egyáltalán nem különböznek semmiben sem a tárgyilagos nyomozóktól, legfeljebb abban, hogy a léleklátók minden megnyilvánulása rossz, hamis, mert nincsen semmiféle alapja...

A már említett Günther asszony 58 éves volt, akit a szükség kényszerített arra, hogy tenyérjós-lásból tartsa fenn magát. Amikor azt látta, hogy az üzlet egészen jól megy, akkor kezdett iparszerűleg foglalkozni lopások, gyújtogatások, gyilkosságok s más, a kriminológia körébe vágó adott esetekkel, úgyhogy *nyolcvan eset közül egyetlenegyre sem tudott semmiféle választ adni.* Száz esetben fogták perbe csalás miatt, 25 esetben felmentették, mert „*csalási szándékot nem láttak ügyeiben.*” Mellesleg megjegyezve, az államnak 14.000 márkájába került ezeknek az ügyeknek bírói úton való elintézése, amíg bebizonysodott, hogy teljes ítélőkép-telen-ség van az asszonynál, úgyhogy egyáltalán nem lehet nyomozásoknál használni. Feltételezhető még, hogy éppen ennél az asszonynál titkos utak is szerepeltek, mert amikor az első időkben megidéztek, mindig csak néhány nap múlva jelent meg, ha ellenben azonnali nyilatkozattételre szólították fel, akkor tudása minden dologban csütörtököt mondott. S ennek dacára, amikor szabadon bocsátották, ennek hatása mingyárt érezhető volt: „*Königsbergi léleklátó*” címen egy filmet forgattak a mozikban, amelyben egy olyan orvos is szerepelt az asszony mellett, akit kétséges tudása miatt eltiltottak a szakértősködéstől. A sajtó ráadásul még nyíltan követelte, hogy ennek a tudománynak, a léleklátásnak „*tudományos intézetet*” rendezzenek be, mert a tudomány csődöt szokott mondani a nyomozásokban. És egészen csodálatos, hogy nemcsak a sajtó, hanem hatóságok is mintegy megszedültek eme asszony hírnevének hallatára s számos hatóság elnöke, a csendőrök ehhez az asszonyhoz fordultak s így már eleve elrontották, megghiúsították a természetes, a józan észre alapított nyomozás legelső lépéseit s a logikus megoldás elé áthághatatlan nehézségeket gördítettek, mert hiszen ezek a léleklátók félre, vagy egyenesen ellenkező irányba vezették a hatóságokat, mialatt a tettesek behozhatatlan egérutat is nyertek. Amikor aztán ezeknek a kísérleteknek eredménytelenségét látták, akkor a komolyabb elem azzal zárta le az emberek igénybevételét, hogy: felelősségnélküli dolog az, ha az igazságszolgáltatás egyik-másik szerve igénybe veszi és támogatja a léleklátók közveszélyes működését. Sajnos, ennek ellenére előfordult az is, hogy *ügyész* vette igénybe a léleklátókat. A léleklátókhöz forduló emberek 40 százaléka a jobb társadalmi osztályhoz tartozik; most már: ezekben a léleklátók alaptalan reményeket ébresztenek, nekik igazán szükségtelen pénzkiadásokat okoznak s a statisztika szerint bebizonysodott, hogy ezeknek a léleklátóknak egyike sem volt egészen épeszű, hanem legnagyobb részét hisztériás, minden áron érvényesülni akaró, erősen befolyásolható férfi vagy nő, akiknek egyedüli tehetségük az az ügyesség, hogy a hozzájuk forduló embereket észrevétlenül kikérdezik, arra, ami jóslásukban felhasználható. Tudnivaló még az is, hogy büntetőjogilag beszámíthatók, hiszen a legutóbbi esztendőben testi sértések, csalás, zsarolás, fenyegetés és más hasonló tettek miatt nagyon sokszor büntetve lettek, igaz ugyan, hogy egyúttal ezeknek elmebeli állapotát is nagyon sokszor megfigyeltették. Értenekek nagyon jól ahhoz, hogy a hozzájuk fordulókat a megfelelő „*lelki hangulatban*” találják s ezek szerint cselekednek.

A galyatetői (1000 m.) turistaszálló, a csendőrség magaslati gyógyhelye.

A düsseldorli sorozatos gyilkosság is megmutatta, hogy a nyomozónak nem szabad hinni semmiféle, sejtelmes *hatodik* érzékszervben, hanem elégedjék meg a meglevő öttel. Mert hiszen nyomorognának-e maguk a léleklátók csak egy napig is, ha eme képzelt tehetségük valóban érzékelhető dolgoknak, a dolgok valódi és igazi lényegének a meglátásán alapulna? Hiszen akkor tudásuktól elhalványodnék a nap, megnyílnék az ég, elvinnék őket tőlünk nagyon messzire, messzi országok kincstárába, a Lindbergh-gyermekek gyilkosait keresni, akkor nem kellene a kriminológia tudományát veréjtékes munkával apránként felépíteni, a léleklátók egyszerűen tollbamondanák, ki a tettes és hol van a bűnjelek.

Minthogy pedig ez egyetlenegy esetben sem történt meg, ennek következtében azt hiszem, kár is beszélni többet a dologról. Csakhogy, amint már említettem, mértékadó helyeken is megvan a hajlandóság arra, hogy az ember igénybevegye őket, kénytelen vagyok tehát rámutatni arra, hogy a hatóságok sem lehetnek elég óvatosak akkor, amikor ilyen iparszerű léleklátókkal van dolguk és hogy szükségesnek látszik az, hogy minden nyomozással foglalkozó testületnek a felvilágosítása mennél előbb megtörténjék eme emberek reklámtaktikájára vonatkozóan, akik egyúttal nagyon alkalmasak arra, hogy az igazi nyomozók és a szakértők munkáját elhalványítsák, a bíróságok tekintélyét sértsék s hogy a mostani igazságszolgáltatásnak hátrányára, kárára váljanak.

Maradjunk meg mi csak a nagyon jól bevált, eddig követett nyomozási eljárás mellett. A léleklátóknak a munkáját többek között azért is említetem, hogy rámutassak arra, hogy hogyan nem szabad adatokat szolgáltatni a vádlónak. Mindabból pedig, amit eddig mondtunk, önként következik, hogy mindaz, amit a Szut. és a Csüsz. előír: minél pontosabban legyen végrehajtva, hogy akkor, amikor az ítélőbíró a főtárgyaláson megnézi a bűnjelet, meggyőződésében megerősítve is érezze magát azáltal, hogy valóban úgy lát mindent, ahogyan a nyomozati iratokban rögzítve van. Kérdezhetné valaki: miért kell a nyomozásnak összes adatait beszolgáltatni a vádlónak, ha egyszer a bíró ismét elejétől végig le-tárgyalja az ügyet? Fentebb már mondtuk, hogy teljesen ketté van választva a vádló és a bírónak a szerepe s ezért követeli meg a Bp., hogy minden a főtárgyaláson legyen bizonyítva. Ezért, mert hiszen enélkül nem lehet vádat emelni s másrészt pedig

A spanyol polgárháború: Nemzeti csapat állásban.

azért, mert a helyszínen, sérültön, halotton, tárgyakon mutatkozó jelenségek változásnak vagy megsemmisülésnek vannak kitéve: ezeket kell azonnal úgy rögzíteni, hogy az a főtárgyaláson mindennek hű képét adja, tehát fénykép, tárgymegőrzés, jegyzőkönyv stb. Azért rendelik el a boncolást is lehetőleg nagyon hamar, hogy a holttesten levő elváltozások veszendőbe ne menjenek s azért veszik fel a jegyzőkönyvet is. A holttest maga is lehet bűnjel, de érthető, hogy nem visszük a főtárgyalásra a holttestet s nem tesszük a bíró asztalára bűnjelként, hanem helyette a pontos jegyzőkönyvet mellékeljük a tárgyi bizonyítékok közé. A cselekmény lefolyásának a rekonstruálása s a tettes felderítése csak következetes, józanul következtető eljárásnak lehet az eredménye; de a csendőr munkája még akkor sem szűnik meg, amikor a helyszínen elvégzi kötelességét a legjobb tudása szerint, hanem azután következik legtöbbször az a munka, amit fedél alatt, nyugodtan végez, mint pl. valamilyen balesettel kapcsolatban, amikor a helyszínen kötelessége a következő:

1. fényképfelvétel a szerencsétlenség színhelyéről, a járművekről, az azokon levő károsodásokról, az úttesten, fákon levő nyomokról;

2. mértékszerinti vázlat készítéséhez mérések eszközölése;

3. a járművek vizsgálata (kiderítése annak, hogy hol volt az összeütközés pontja, az egyes károsodások leírása, a kormány, fékek, világítás, dűda, jelzőnek a vizsgálata stb.);

4. anyagi kár megállapítása, személyeken sérülések megállapítása;

5. tanúk és a szerencsétlenségben résztvevők kihallgatása, amennyire lehet, mingyárt ott, helyben, vagy pedig azon a helyen, ahonnan az eseményt látták, hallották;

6. az egyes adatok leírása, rögzítése.

A fedél alatt végzendő dolgok pedig ugyanebben az esetben folytatólagosan a következők volnának:

1. a mértékszerinti vázlat elkészítése;

2. a fényképnek jelzésekkel való ellátása s annak leírása;

3. a tanúvallomásoknak és a nyomozás eredményének egybevetése után számadás az esetről.

Természetes dolog, hogy mindazt, ami a nyomozással kapcsolatban felmerül, lehetetlen felsorolni, hiszen a merev szabályhoz alkalmazkodni már azért sem lehet, mert hiszen a mindennapi életben két,

hasonló eset nincsen s így a szabályoknak a felsorolása is inkább csak keret volna. Hogy ezt a nyomozó csendőr úgy töltsse ki, hogy abban ugrás ne legyen: azt egyrészt rátermettségének, másrészt pedig annak a meg nem szűnő oktatásnak, olvasásnak kell elérnie, amiben a csendőröknek olyan bőven van részük. Bizonyos dolog az, hogy a mi csendőreinkben megvan a megfelelő képesség, élénk észjárás s nagyon sok okszerű, helyes következtetés, amely sokszor igen nagy zavarából tudja kimenteni a később szereplő hatósági személyeket. Hogy ez valóban így van, annak igazolására csak a legutóbbi esetek egyikét említem meg, ahol minden azon fordult meg, hogy a helyszínelésnél eljáró tiszthelyettes sokkal pontosabban működött, mint a törvényszéki orvosok, s éppen ennek az aggályosságig menő lelkiismeretességnek köszönhető, hogy az egész tényállást maradék nélkül sikerült tisztázni. Az eset röviden a következő:

Súlyos nyaksebből nagyobb mennyiségű vér ömlött ki az agyagos földre. A holttestet nem találták meg a helyszínen, hanem néhány órával később máshol. A boncolást végző törvényszéki orvosok a kiömlött vér mennyiségét két liternyire, majd később „esetleg“ többre becsülték. Ennek dacára kijelentették azt, hogy az áldozat eme nagyfokú sérüléseiből származó tömeges vérvesztés ellenére cselekvőképes maradt, felállt és más módon vetett véget életének. Mindenki, így különösen a hozzátartozók előtt érthetetlennek látszott ez a határozott vélemény s jöllehet az ügyet ezekután elintéztnek tekintették, mégis valami kétség maradt fent abban az irányban, vajjon helytálló-e az orvosoknak ez a határozott kijelentése.

A helyszínelésnél felvett adatok között szerepel két kitétel: az, hogy a talált „vértócsa 30 cm hosszú, 40 cm széles terjedelmű“ és hogy az a vértócsa „...agyagos talajon van“... Amikor az iratokat megkaptam, azonnal a helyszínleírást kerestem. És amikor B. tiszthelyettesnek a pontos feljegyzéseit olvastam, megkönnyebbülve sóhajtottam fel, mert az ügyet egészen tisztán láttam magam előtt. Azonnal tudtam, hogy igenis, az áldozat cselekvőképes maradt s ennek következtében eltávozhatott a helyszínről. Mire alapítottam én ezt a véleményemet? Arra az ismeretemre, hogy mekkora volt a vérfolt s ezzel kapcsolatban arra is, hogy tudtam, hogy ekkora vérfoltnak a keletkezésére *agyagos talajon* sokkal, illetve sokszor kevesebb kiömlő vérről van szükség, mint ahogyan azt két törvényszéki orvoskollégám gondolta. A testből kiömlő vérmennyiségnek a meghatározása mindig szabad szemmel való becsléssel történik s most már a becselő helyes értékelésétől függ az, hogy mekkora hibahatárok között teszi meg megállapításait. A legmegbízhatóbb becslésnek is van hibahatára, amely kb. 20%-nyi lefelé úgy, mint felfelé. Folyadékot át nem boesátó talajon — amint az a helyszínelésnél bebizonyosodott —, az agyagon kiömlő 2 liternyi vér olyan nagy tócsát hagy, amelynek hossza 2 méter, szélessége pedig 1 méter, vagyis 2 négyzetméternyi vérfolt keletkezik akkor, ha a vérfolt vastagsága 1 milliméter. Most már: ugyanilyen vastagságban, de csak 30×40 cm területen a kiömlő vér mennyisége sokszor kevesebb, 30×40×0,1, azaz 120 köbcentiméter. A szakértők tehát a kiömlött vér mennyiségét körülbelül 8-szor olyan soknak becsülték, mint ahogyan

az valóban volt. Ha tehát nem két liter, hanem a két liternek csak a nyolcadrésznyi vér ömlött ki, azaz tehát összesen kb. 2.5 deciliterre tehető a nyak metszett sebéből kiömlő vér mennyisége.

És mindennek a megállapítását egyes-egyedül csak annak köszönhettem, mert B. tiszthelyettes előírás, talán érzés szerint rögzítette a helyszínen talált nyomokat, de nemcsak a nyomot, hanem a talaj minőségét is, amely aztán lehetővé tette ennek a kényes ügynek maradéknélküli megoldását.

A gyanús halálesetek körül meginduló nyomozásban különösen nagy szerepe van azoknak a tárgyi jelenségeknek, amelyek a helyszínen a halottal és a halálesetekkel kapcsolatban összefüggésben lenni látszanak: a bűnjeleknek. Jelentőségük olyan nagy, hogy ha kellő tudással s körültekintéssel vétetnek fel, — mint az előbb leírt esetben — a gyanúsított nyilatkozataival, a tanúk vallomásaival, vagy egyenesen a szakértők kijelentéseivel ellentétben is alkalmasak az igazság kétségtelen kiderítésére. Éppen azért fontosságuk felismerése indította meg azt a munkát, amely a tárgyi jelenségek felkeresésének, rögzítésének és magyarázatának kérdésével foglalkozik, ezért állították fel a bűnügyi múzeumot is, ezért van előírás arra is, hogy a csendőrségnek a tagjait ebben az irányban is kell képezni s valószínűleg a törvényszéki orvostani gyakorlattal előforduló esetek adtak okot az egyik nyomozó alosztály parancsnokának arra, hogy tőlem a bűnjelek fontosságáról szóló előadások megtartását kérje a nyomozó alosztály tagjai számára, aminek 24 órás előadás keretében szíves örömet tettem eleget. A helyszíni szemlének a fontossága abban domborodik ki, hogy egyébként meg nem szerezhető adatokat szolgáltat. A később tárgyalandó részletes leírásokban mindenütt ki fogunk térni azokra a látszólag jelentéktelen elváltozásokra, amelyeknek helyes megítélése annyi sikert jelenthet, mint amennyi balsikert azoknak figyelembe nem vétele okoz. Akkor, amikor a nyomozó pl. a halott körüli helyzet magyarázásához hozzáfog, elengedhetetlenül szükséges annak a kérdésnek a megválaszolása is, hogy a sérülés elszívódása után a halál kb. mennyi idő múlva állott be, hogyan alakult a sértett cselekvőképessége stb. Nyilvánvaló tehát, hogy jó jelentés megszerkesztésére csak olyan csendőr alkalmas, akinek ezekben a kérdésekben biztos tudása és gyakorlata van. Anélkül, hogy mi a nyomozó csendőrből törvényszéki orvost akarnánk csinálni: nagyon szívesen vagyunk azon, hogy lassan mindazt elsajátíttassuk, amire neki nehéz munkájában — szerény véleményünk szerint — szüksége van. Hogy hajlamuk van ezen dolgok elsajátítására, azt tudom azokon a vidéki boncolásokon tett tapasztalataimból, amikor a csendőr hullaházban állva, szóról-szóra jegyezte azt, amit jegyzőkönyvbe diktáltam.

A Szut.-ban megvan, hogy mit kell a csendőrnek csinálnia, de az már sok másirányú kiképzés és gyakorlat eredménye, hogyan kell csinálni, hogyan kell a vádlót tájékoztatni, helyesebben, hogyan és mire kell ezeknél az adatgyűjtésnél vigyázni. Minthogy az *adatgyűjtést* csak egyetlenegyszer lehet csinálni, éppen ezért a helyszíni szemlét olyan biztosítékkal kell körülbástyázni, amelyek a büntető perrendtartás szellemének megvalósulását lehetőleg biztosítják. Hogy pedig hogyan történik ez a biztosítás, azt próbálok megismertetni a következő cikksorozatban.

Fogolyszöktetési tanulságok.

(Pályázat.)

Altalában azt mondhatjuk, hogy amelyik csendőrtől egyszer egy fogoly megszökött, nála ez megismétlődni nem fog. Mivel azonban arra nem várhatunk, míg ezt mindenki a maga kárán tanulja meg, hasznosnak látjuk, ha a megtörtént esetek tanulságait összegyűjtjük és okulásul közöljük. Mindenki csak a maga fogolyszöktetési esetével pályázhatik. Csak kivételesen lehet máséval is akkor, ha az érdekelt már nincs tényleges szolgálatban, vagy ha igen, de a megíráshoz és beküldéshez hozzájárul. Ezt a pályázaton az érdekelttel el kell ismertetni. Pályázhatnak azok is, akik az 1934. évi hasonló pályázaton résztvettek, de természetesen csak új esetekkel.

A pályázatokban őszintén le kell írni a hibákat, mulasztásokat és részletesen ki kell fejteni, hogy a fogoly hogyan használta ki azokat a szökésé céljára. Ha a pályázó kívánja, nevét elhallgatjuk a közlésnél, mert nem a személyek a fontosak, hanem a tanulságok, nekünk azonban minden pályázó írja meg a nevét, vagy jeliségét, különben a jutalom odaítéléséből kimarad. Jutalom: értékes fényképezőgép.

Pályázatokat csak a csendőr legénység köréből fogadunk el. Határidő augusztus 15., az eredményt a szeptember 15-i számunkban fogjuk közölni.

A púpos huszár.

Írta: KARAP FERENC ny. tiszthelyettes.

Az 1926. év nyarán, a mözsi Hangya fogyasztási szövetkezet kárára történt betöréses lopási ügyben, akkor már negyedik napja nyomoztunk. Eredmény még nem volt, egyelőre nem is kecségtetett bennünket. De nem csüggedtünk, mert tudtuk már akkor is, hogy ha akármilyen alapos helyszíni szemlét tartunk is, mégis maradhat vissza valamilyen elrejtőzött nyom, ami a legéberebb vagy leghuncutabb csendőrszemet is kikerülhetne és éppen ez a nyom vezethet a tettesek kilétére.

Az első helyszíni szemle megtartása után járőrtársammal én is immár harmadszor mentem vissza a kiinduló pontra, mert onnan kétszer téves irányban indultam el. Én is azt az elrejtőzött nyomot kerestem, amit a káros Hangya fogyasztási szövetkezet harmadik szomszédjában, a répaföldön sikerült meg is találnom.

Az öreg németajkú asszony ugyanis répáját kapálta, midőn utunk arra vitt és én egy magyaros „adjon Isten jó napot, mama” készöntéssel üdvözöltem, mire ő kis kézi kapájával integetett felénk. Gondoltam, hogy valami közlendője lesz számunkra és midőn az útról a répaföldjére betértünk, körülnéztem, hogy van-e valaki a közelben, akit tolmácsul használhatnék. Bizony nem láttam a közelben egy élő lelket sem, rajtakívül. Mindegy na! majd csak megértjük egymást valahogy. Odaérve hozzá, a „vasz is da Mutter” szavakat intéztem, mire az a répaföldjén levő szekérnyomat és a szekérnyom között levő két csomó lótrágyát mutogatta és anyanyelvén, ékes mözsi dialektusban kérdezte tőlünk, hogy hát lehet-e ilyen nagymérvű disznóságot elkövetni, hogy valaki egy szegény özvegy asszonynak

ennyi kárt okozzon? Szegény öregasszony! Ő más szemmel nézte azt a szekérnyomot, mint mi, ő sírva fakadt, mert a sok répáját az a „svájne-hund“ ember kitördelte, ezzel neki kárt okozott. Mi pedig csendőrszemmel néztük azt a szekérnyomot és rögtön fel is ismertük és tudtuk, hogy nekünk ez a nyom aranyat ér.

Elmondta a nyom, hogy a tettesek ezzel a szekérral érkeztek Mözsre. Hogy fel ne ismerjék őket, nem az utcán, hanem itt a kertek alatt a répa földön állottak meg. A szekérbe egy sárga ló volt befogva, mert a lótrágyán sárgaszínű lószórt találtunk, rozszul ápoltt ló lehetett, mert vakaródzott. A szekérnyom körül ezenkívül még néhány elszóródott rizskása és tengeri szemet, azonkívül cégjelzéses csomagoló papírokat találtunk. Feltevésünket ez utóbbi lelet igazolta, hogy a tettesek a bűnjelekkel együtt ezen a szekéren menekültek el.

Tudom, ha még életben van az a jó öregasszony, még most is emleget bennünket és még most is elgondolkozik rajta, hogy az a két csendőr minék örülhetett meg olyan nagyon? Azt is tudom, hogy szegény öregasszonynak azóta sem intézte el olyan hamar a panaszát a mözsi bírót, mert mi 10.000 koronát adtunk neki, hogy a kárt mi megtérítjük, csak nehogy hozzányúljon, nehogy megsemmisítse a nyomokat. Hálálkodva meg is fogadta, és meg is örízte.

Milyen komor, kedvetlen, elkeseredett a nyomozó járőr addig, míg a fonal szálát meg nem találja. De milyen jókedvű, víg azután, mikor a fonalat elkezd gombolyítani. Mi is így voltunk, de mikor a fonal a kezünkbe jutott, nekünk is jókedvünk lett. Irányt vettünk magunknak, az egyik irány Szekszárd, a másik irány Sióagárd felé vezetett. Hogy mi mégis Sióagárd felé indultunk el, irányított és vezetett bennünket a csendőröztönünk, ami vagy aki mindig velünk van, jelen van mindenütt, akinek a szavára mindig érdemes hallgatni. Így indultunk el mi is Sióagárd felé, bár Szekszárd közelebb esett a helyszínhez.

Már éjfél felé járhatott az idő, midőn a genest hegy alatt találkoztunk a palánki uradalmi juhászszal, ki jó ismerősünk volt. Kérdésünkre elmondta, hogy három nappal ezelőtt a találkozásunk előtt, a nyájjal az országút mentén éjszakázott és ekkor egy egyfogatú szekeret látott Sióagárd felől Mözs vagy Tolna irányában haladni. Pár óra múlva ezt a szekeret visszatérni is látta Sióagárd felé. A szekéren hárman ültek.

Előadására felragyogott a szemünk, ez az, ez kell nekünk, ez az egylovas szekér és akik rajta ültek. Hajnalban már Sióagárdon voltunk s meg is állapítottuk, hogy a községben 9 embernek van egy-egy lovas fogata, de — közülük egyiknek sem volt — sárga lova.

Püff neki! Ilyen a nyomozók szerencséje. Na — de nem baj! Igazoltassuk őket! Igazolták is azok magukat, odahaza volt mind a 9, közben kitűnt, hogy a legártatlanabbak a világon.

Alapos kikérdezésekkel, igazoltatásokkal, gyanúsabb egyének lakásain körültekintésekkel stb., stb., a nap egészen eltelt és mi elfáradva, de nem elcsüggedve mentünk a község házára, ahol élelmezésünkről és pihenésünkről gondoskodni akartunk.

Ott más ügyben nyomozó járőrt találtunk, így kénytelenek voltunk a kisbíróra várni, hogy az

majd csak szerez helyet. Az idegen járőr azt mondta: Kuka az, attól nem kaptok semmit!

Ezen a kijelentésen elgondolkoztam. Hiszen a kérdéses kisbíró hajnaltól késő estig mint „bizalmi egyén“ velünk volt és feltűnt, hogy minden egyes ember felől, ha kérdezősködtem tőle, azt felelte, hogy az nem volt az, az nem lehetett ott, ő gondolja, hogy más lehetett. Nem felelt az értelmetlenül, de utólag elképzeltem, hogy ha nyilatkozni akarna őszintén, tudna valami útmutatást adni nekünk. Tekintve azt, hogy ő volt a faluban az éjjeli őr is, így elképzeltem, hogy ha őszinte volna, arról az egylófogatú szekérről és akik azon ültek, felvilágosítást tudna adni. Tudtam, hogy a juhász nem hazudott, az az egylófogatú szekér Sióagárdról indult és oda is mehetett vissza.

Este későn meg is érkezett a kisbíró, kérésünkre el is vezetett bennünket pihenni a saját lakására. Járőrtársam mindjárt le is feküdt. Magam a kisbírórt megkértem, hogy az utcán, a háza előtti fatörzsről beszéljünk és szívjunk el egy-egy pipa dohányt. Szerettem volna most már tisztán látni kuka voltáról. Meg is jegyezte a kisbíróné, hogyha a katonaságról beszélgetek férjével, elbeszélget az reggelig is.

A kisbíróné kijelentésére elcsodálkoztam, mert a kisbíró alacsonytermetű, púpos ember volt.

Mindketten kiültünk a fatörzsrre, jó limitódóhánnal megkínáltam, magam is rágyújtottam. Csendes pipaszó mellett elkezdődött a beszélgetés közöttünk, melynek végére érve, a nehéz betöréses lopási eset is kiderült.

Feltettem neki a szokásos kérdést, hogy volt-e katona? Fel is csillant a szeme, mikor felelte, hogy „voltam bizony, még pedig huszár“. Miután én is huszár voltam, örömmel tettem fel a szokásos második kérdést, hogy melyik ezredben szolgált? Mire ő úgy, ahogy valamikor régen meg kellett tanulnia, elmondta a régi ezrede hosszú német nevét. En nagyot néztem rá, elgondoltam, hogy jó káplárja lehetett, jól a fejébe verte a német szót. Próbára tettem, tovább kérdeztem, hogy ki volt az ezredese? Elmondta azt is, hiba nélkül. Azután az őrnagya, a kapitánya és az összes altisztjeinek a nevét is hiba nélkül.

Ezután szokás szerint dicsekedni kezdett. Mint a kis patak, úgy ömlött belőle a sok szó. Előjött minden, a kapitány úr harapós lova, a főhadnagy úr kopasz kuttyája, a sváb huszár lopott piros nadrágja stb. Azután az a sok szép pesti szakácsnő, szobaleány, azután az értük lefolytatott városligeti jó kiadós verekedések a tüzérekkel és a bakákkal stb., ahogy ilyenkor szokás volt.

Ezeket az elbeszéléseket én gyönyörködve hallgattam, mert észre vettem, hogy ez az ember kitarja előttem a lelkét, mert azt a hűrt pendítettem meg, amin őt őszinteségre lehet bírni.

Midőn a kakasok már a hajnalt kezdték kukorékolni, felálltunk a fatörzsről, kezét fogtam vele, megmondtam neki, hogy örülök, hogy végre egy régi ezredbeli bajtársamat és egy őszinte embert találtam, mert hogy én is huszár voltam és éppen én is a 10. huszár ezrednél szolgáltam, csak hogy én pár évvel fiatalabb évfolyambeli huszár vagyok. Erre lett szegény púpos embernek nagy öröme, hogy én elhiszem neki, hogy ő csakugyan huszár volt, mert ezt az odavaló csendőrök neki sohasem hitték el.

Ezután pedig kijelentette, hogy „na őrmester úr, amiért maga is huszár volt, én is az voltam, még hozzá egy ezredben szolgáltunk, megmondom hol keresgéljenek. Menjünk át a szomszéd faluba, mert az én sógoromat keresik maguk. Az vitte és hozta a két Sipos fiút Mözsről, mikor azt a betörést csinálták“.

Úgy is volt. Meg is lett minden: tettesek, bűnfelek. Belekerült egy nyugvástalan éjszakamba, egy kis limitóba s néhány jó szóba. Megérte.

Szolgálaton kívül.

Írta: SZABÓ LAJOS V. törzsőrmester (Budapest).

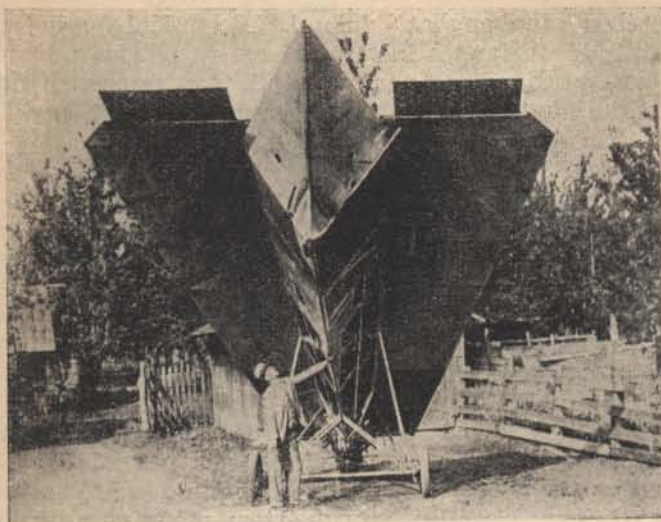
1926. évben a kiskundorozsmai őrsön mint fiatal csendőr szolgáltam. Ott is, mint más őrsökön, meghonosodott az a szokás, hogy az őrsre érkezett Bűnügyi Körözések Lapjában megjelent körözött és nyomozott egyének neveinek színes írónnal való aláhúzását, valamint a körözések visszavonásának beosztását az őrs legfiatalabb tagjai végezték — természetesen azért —, mert az idősebb csendőrök, más szolgálati ügygel, munkával voltak elfoglalva.

Egy alkalommal az 1926. évi augusztus hónapban megjelent Bűnügyi Körözések Lapját olvasgatva, rátalálok egy Nagy János kiskundorozsmai születésű egyén nevére, aki Sándorfalva községben elkövetett gondatlanság által okozott emberölés vétsége miatt volt körözve. Ezt a közleményt, szokás szerint, piros írónnal bekarikáztam és az őrsparancsnokomnak a közlemény bemutatása mellett jelenttem.

Az említett körözött egyén özvegy édes anyja Kiskundorozsma község határában, a községtől kb. 5 km-re tanyán lakott. Ezért az őrsparancsnokom a legközelebb arra induló járőrnek — melynek én voltam az egyik tagja — megparancsolta, hogy Nagy János édes anyja tanyájára, éjjeli időben, meglepetésszerűleg menjünk be, hátha a körözött egyént ott megtaláljuk. A parancsot foganatosítottuk, de sajnos, nem találtuk ott az említett körözött egyént. Édes anyja az óvatosan hozzáintézett kérdésekre sem tudott, illetve amint később kiderült, nem akart fia hollétéről felvilágosítást adni. Végül is azzal tért ki, hogy fia az ő lakására egyáltalában nem szokott járni. Több mint két év óta ott nem fordult meg. Egyébként pedig fiával haragban van.

Az eredménytelenséggel meg kellett egyelőre elégedni. A jv. jelentést tett a körözött egyén édes anyja által előadottakról. Az őrsparancsnokom ezzel a jelentéssel nem elégedett meg, hanem ő maga is megpróbálta a körözött egyént kézrekeríteni, ő sem tudott eredményt elérni.

Egy hónappal később a Bűnügyi Körözések Lapjában rátalálok egy Nagy József kiskundorozsmai születésű egyén körözésére, ki Deszk községben elkövetett többrendbeli sikkasztás miatt volt körözve. Ezzel a közleménnyel is ugyanúgy jártam el, mint az elől említettel. Később megtudtam, hogy Nagy József az előbbi Nagy János körözött egyének édes testvére. Ezen körülményt az őrsparancsnokomnak jelentettem. Most már az őrsparancsnokom elhatározta, hogy az említett körözött egyéneket, — ha egyáltalában az őrskörletünkben megfordulnak — minden eszközzel kézrekeríteti. Ezért

Amerikai sárkányrepülőgép.

külön járőröket is vezényelt erre a célra, de eredményt egy sem tudott elérni, természetesen azért, mert a kérdéses tanyán időközben egyik körözött egyén sem fordult meg. Az őrsparancsnokom a járőrök azon jelentéseit, hogy a körözött egyének a kérdéses tanyán nem szoktak megfordulni, nem fogadta el, hanem azok elfogása végett minden arra menő járőrnek 1—2 órai lesállást írt elő. Ezekben a lesállásokban én is igen sokszor részt vettem, mindig eredménytelenül és tekintettel a téli hónapokra, ott igen sokszor meg is hűltünk. Ezért Nagy János és József neveit nagyon megjegyeztük. Egyszer-mászor aztán elmaradt a les, később gyakrabban. Lassan elmaradt. Be kell ezt ismerni.

1927. év május hónap egyik szép napos vasárnap délutánján kimentem a község Fő-utcajára sétálni. Mint fiatal csendőr szemügyre vettem az utcán sétáló közönséget, különösképpen a szépen öltözött fiatal leányokat. A Szeged-Kiskundorozsma és Kiskundorozsma-Kistemplom tanya között közlekedő autobus megállóhoz mentem, ott megfigyeltem az utazó közönséget. Többek között elindult a Kistemplom-tanyára menő rendes járat utolsó kocsija is. Én továbbra is az autobus megálló közelében sétálgattam. Ez volt a legforgalmasabb pontja a községnek. Egyszerre egy jól öltözött fiatal leány jött hozzám, azt kérdezve, hogy Kistemplom-tanya felé mikor megy autobus? Erre csak azt a feleletet tudtam adni, hogy sajnos ma már nem megy, mert az utolsó rendes járat is ezelőtt egy félórával elment. A kisleány, mivel az autobus menetrendjét nem tudta, idegen volt, egyébként pedig igen csinos, nekem megtetszett és beszélgetésbe elegyedtem vele. Eközben megkérdeztem tőle, hogy hová óhajtott volna utazni? A kérdéses nő ebbeli szándékát előbb nem akarta megmondani, míg utóbb is annyit mondott, hogy nevét annak a tanyának — hova utazni szándékozik — nem tudja, csak annyit tud, hogy a 10-es km-nél le kellett volna neki szállni, mert őt ott várták.

Nekem a dolog azon része, hogy valaki vendégségbe megy és annak még a nevét sem tudja, gyanus volt. Ezért nagyon szerettem volna megtudni annak a nevét, ahová menni szándékozott. Természetesen azért, mert gondoltam, hogy ezen utazás hát-

terében lappanghat valami. De sajnos minden ezirányú furfangos kísérletezésem és nyájas udvarlásom, eredményre nem vezetett. Az ismeretlen nő csak a 10-es kilométert emlegette, de nevet egyáltalában nem mondott.

Beszélgetésünk kb. 1 óra hosszáig tartott, miközben említettem a nőnek, hogy én is Kistemplom-tanya felé akartam utazni. Természetes ez csak egy fogás volt, mert nekem számításom se volt arra menni. Beszélgetés közben még néhány egyén jött össze, kik szintén lemaradtak a Kistemplom-tanya felé menő autobusról. Mivel tudtam, hogy az autobusztársaság, megfelelő számú utazóközönség összejövése esetén, üzenetre, vagy telefonhívásra a rendes járaton kívül is indít különjáratú autobuszt a kérdéses útra, s mert az ismeretlen nő már türelmetlen volt és a Szeged felé induló autobuszra akart már felszállni, megígértem neki és a többi várakozóknak, hogy intézkedem azirányban, hogy valamennyien el tudjunk jutni szándékolt helyünkre. Telefonáltam Szegedre az autobusz társaságnak és kértem Kistemplom-tanya felé egy póttáratú autobusz kirendelését. A társaság kérésemet teljesítette és rövid idő múlva megérkezett az autobusz. Arra valamennyien felszálltunk és elindultunk a kérdéses irányba.

Útközben még egy kísérletet tettem, hogy meg tudjam a nevét annak, akihez az ismeretlen nő utazott, de minden hiába, nem sikerült. Annyit azonban elárult, hogy ő Deszk községből jött és egy tanyára megy, hol családi összejövetel lesz.

Közben az autóbusz haladt, az izgalom úgy nálam, mint a nőnél állandóan fokozódott és végre is az ismeretlen nő arra kért, hogy ha a 10-es km-hez érünk és nem várná őt ott senki, mert nem a rendes járatral megy, akkor én szóljak neki, hogy ott leszállhasson. Közben megérkeztünk a 10-es km-hez. Az ismeretlen nő nem várta senki. Ekkor az ismeretlen nő igen izgatott lett — mert azt a tanyát, hová szándékozott menni, nem ismerte —, ezért még egyszer megkérdeztem, hogy mondja meg a tanya nevét, én akkor megmutatom neki azt. Ekkor kétségbeesve csak annyit mondott halkán, hogy valami Nagy-tanya az, hová szándékozik menni. Nekem ez a szó már elég is volt, rögtön megmutattam az út közelében levő kérdéses tanyát.

A nő az autobusról nagy örömmel leszállott, én pedig a gyanu elkerülése végett, tovább utaztam. Most már tisztán láttam a dolgot. „Deszk — Nagy-tanya“ között, mindjárt arra gondoltam, ez a két név összefüggésben lehet az egyik körözött egyénnel, t. i. azzal, amelyik Deszken többrendbeli sikkasztást követett el. Nagy gondot okozott azonban az, hogy egyedül és szolgálaton kívül voltam. De mind egy, gondoltam, meg kell kísérelni. A nő esetleges gyanujának eloszlatása végett tovább utaztam az autobusszal, de csak a következő megállóig. Onnan gyors ütemben visszamentem a tanyához. A tanya ablakait kikerülve, óvatosan a kerítésig mentem. A tanya udvarán apró gyermekek játszadoztak a szép májusi alkonyatban. Az egyik kisleányt magamhoz hívtam és megkérdeztem tőle, hogy itthon van-e János bátyja? A kis leány erre a kérdésre azt felelte, hogy az még nincs, de Józsi bátyja, valamint a jövődöbéli menyaszonya, — ki nem régen érkezett meg, — idehaza van. Erre a kis leánynak

mondottam, hogy hívja ki a bátyját és mondja neki, hogy egy katona bácsi keresi. A kis leány rögtön be is ment a szobába és pár perc múlva jelentkezett az egyik körözött egyén, nevét megkérdeztem, ki Nagy Józsefnek mondotta magát. Ekkor hirtelen kardot rántottam és kijelentettem az őrizetbevételét, egyben figyelmeztettem, hogy szökés, vagy támadás megkísérlése esetén fegyvert használnak ellene.

Az őrizetbevétel kijelentése után, megkérdeztem tőle, hogy János nevű testvére jelen van-e? Nevezett kijelentette, hogy jelenleg nincs, de rövidesen érkezni fog, mert családi ünnepélyt tartanak. Nagy Józsefnek megparancsoltam, hogy menjen előttem, ki az ellen előbb tiltakozott, de mégis megtört és engedelmeskedett. Csak arra kért, hogy engedjem visszamenni a szobába, hogy az eső-, illetve porköpenyét magához vehesse. Ezt természetesen nem engedtem meg neki, hanem észrevétlenül elindultunk a műút felé, hol az autobusz járt. Szerencsére az autobusz, — melyen az ismeretlen nővel utaztunk, — rövidesen utolért bennünket, felszálltunk rá.

Menetközben Nagy József megkérdezte, miért vettem őrizetbe. Megnyugtattam, hogy semmi az egész, csak a szolgabíró keresi kihágás miatt, mire látszólag megnyugodott. Közben érdeklődtem testvérei hollétéről, majd János nevű testvéréről is, mire elmondotta, hogy János nevű testvére nemrég nősült és jelenleg Sándorfalva községben lakik, most várják érkezését az ő eljegyzésére, ami meg most lesz egy deszki lánnyal, aki nemrég jött meg. Az autobusszal alig utaztunk 2—3 km távolságra, amikor Nagy József egy velünk szemben jövő lófogató kocsira hívta fel a figyelmet azzal, hogy ott jön János nevű testvére feleségével. Erre én az autobuszt megállítottam. Nagy József őrzését a kalauzra bízam, én pedig Nagy János kocsiját állítottam meg, kinek az őrizetbe vételét kijelentettem és felszólítottam, hogy adja át a ló vezetését nejének, ő pedig jöjjön az autobuszra. Nevezett előbb természetesen tiltakozott, kijelentette, hogy neje a ló hajtásához nem ért és azt nem bízhatja nejére. Ismételt felszólításomra és mikor kijelentettem, hogy József nevű testvére már az autobuszon van, engedelmeskedve az autobuszra felszállt és tovább indultunk.

Este volt, körülbelül 20 óra lehetett, mikor megérkeztünk, az őrsparancsnokomat a laktanyában találtam. Jelentettem, hogy Nagy János és József körözött egyéneket elfogtam. Őrsparancsnokom elővette a Bűnügyi Körözések Lapjait és rövid keresés után meg is találta a vonatkozó tételt. Másnap a gyanúsítottakat a szegedi kir. ügyészségnek átadtuk. Az ítélelethozatalt figyelemmel kísértem, Nagy János 1 évi, Nagy József pedig 5 havi szabadságvesztésbüntetést kapott.

Természetesen az egész őrs örült, mert a jegyzékönyvecskéből két körözött egyént töröltünk és ezzel kevesebb volt azon egyének száma, kik újabb büncselekmény nélkül is foglalkoztatták az őrs tagjait. Ezzel több idő jutott a megelőző szolgálat ellátására és nagyobb kedvvel foghattunk hozzá minden munkához, mert bebizonyosodott, hogy — ha lassan is, de egyszer megvan az eredménye minden fáradozásnak.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Rablással párosult gyilkosság kiderítése.

(Nyomozta: a debreceni örs, a debreceni nyomozó alosztály támogatásával.)

Ismerteti: KISS ALADÁR százados.

Debrecen sz. kir. város külterületén (csendőrségi terület) fekvő Gerébi-kert csendjét 1937 február hó 15-én este egy fájdalomteltjes kiáltás zavarta meg. Egy asszonyi hang kiáltott bele a sötétbe: segítség, az uramat meggyilkolták. A kiáltást hallók sietve mentek oda, s akkor látták, hogy a földön egy véresfejű ember fekszik, kit felesége jajgatva próbál megszólalásra bírni. Nemes* Gábor — így hívták az illetőt — ajka azonban néma maradt s felelet nélkül, üveges szemekkel meredt a körülötte állókra. Helyzete, fekvése mutatta, hogy nem természetesen halt meg, hanem bűnös kezek vetettek véget életének.

A meggyilkolt Nemes Gábor a Gerébi-kert szélén, András-utca 56. szám alatt — hosszú évek során szerzett keresetéből épített — 1 szoba-konyhából álló házaeskájában, feleségével együtt lakott. Ötvenhétéves, gyengébb szervezetű ember volt. Meggyilkolása előtt betegeskedett és csak halála napján kelt fel, mert másnap tehenét el akarta adni s másikat akart helyette vásárolni. A tél folyamán munkanélküli volt, de miután 1936. évben szüleitől örökölt 3 hold földjét eladta, ennek árából, valamint tejeladásból gondtalanul éltek. A föld eladásából körülbelül 1200 pengőjük megvolt még s ezt a lakásukban tartották. Más — különleges értékkel bíró tárgy — a lakásukban nem volt.

A gyilkosság napján Nemes otthon tartózkodott és a háza körül foglalatostokodott. Körülbelül 1/218 órákor felesége az utcára vezető ajtót bedrotozta s egy doronggal belülről betámasztotta s azután a kerten át a közelben lakó Úri nevű cipészhez ment, hogy ott cipőjét megjavíttassa. Félóra ottidőzés után testvére, Tatai András lakására tért be, ahol testvérével, majd sógornőjével beszélgetett és csak 19 óra körül tért a kertek alatt lakására vissza. Ahogy az udvarra ért, látta, hogy férje a földön fekszik. Azt gondolta, hogy az utóbbi időben betegeskedő ember rosszul lett, ezért hozzásietett s érdeklődött mi baja. Mikor nem kapott választ s látta, hogy mozdulatlan, a fejét felemelte. Rögtön érezte,

hogy a fej véres és élettelenül hanyatlik vissza. A jajgatására odaszaladók segítségével a holttestet, amely akkor még meleg volt, az udvarból a lakóház konyhájába vitték. Ezután a konyhát bezárták s a közelben levő telefonállomásra küldtek, hogy a történeteket a csendőrséggel közöljék.

A debreceni örs a gyilkosság bejelentésére vonatkozó telefonértesítést február 15-én 20 óra 20 perckor kapta meg s azt a nyomozó alosztályparancsnokságnak azonnal jelentette. Az alosztályparancsnokság az örs támogatására járórt rendelt ki s a kivezényelt járőrök még az est folyamán a helyszínre is értek, hol Nemesnével az érintkezést azonnal felvették. Nemesné férje holttestéhez vezette őket, s miután azt a járőrök megvizsgálták, Nemesnével együtt a lakószobába mentek, hol Nemesné a lámpát meg akarta gyújtani, de mert ez nem gyúlt meg, a konyhából betartott lámpa fénye mellett megállapította, hogy 1108 pengőt a lakásból elvittek. Ezután a lakást lezárták s a járőr az időt a tanúk kikérdezésével töltötte, de az özvegynek a már ismertetett előadásán kívül fontosabb körülményt megállapítani nem tudott.

A tulajdonképpeni nyomozás a nyomozó alosztályparancsnokság irányítása mellett február hó 16-án a kora reggeli órákban indult meg s a helyszíni szemlével vette kezdetét. A legnagyobb részletességgel megejtett szemle, amelynél az időközben keletkezett változások miatt a bűncselekmény elkövetése után fennállott helyzetet csak bemondások alapján lehetett rekonstruálni, a következő adatokat eredményezte:

1. Az utcáról az udvarra nyíló kapu ugyanúgy volt, mint ahogy azt Nemesné 1/218 órákor, eltávózásakor hagyta.

2. Az udvaron lévő eperfa mellett Nemes Gábor holtteste feküdt hanyatt, fejjel a lakóház felé. Teljesen fel volt öltözve, de sapkája mellette a földön hevert. Fején 2 csillagszerűen szétágazó — kb. 3—4 cm-nyi hosszú — külsérelmi nyom. A szájon és az orr körül felhám horzsolások. Feje és mindkét keze erősen véres. A kabátján — főleg a nyaki részen — csurgási vérnyomok, a sapkája azonban csak igen kicsit, a belső részében volt véres. A holttest feje alatt 55 cm. hosszú és 30 cm. széles területen vértócsa volt. A holttest mellett egy üres bádoggfazék feküdt. Abból a benne volt burgonyahéj ki volt szórva. A bádoggfazék közelében egy véres zsebkendő volt, melynek egyik vége görcsre kötöttnek látszott. A holttesttől 4 m-re lévő verem mellett vérnyomok látszottak, azonban a verem és a holttest feltalálása közötti részen vércseppek nem voltak. Ugyancsak nem volt véresepp a holttest eredeti helyétől a konyhába vezető útvonalon sem.

Az udvaron egyéb elváltozást, a tettesektől származható láb- vagy más nyomot a legalaposabb vizsgálat dacára sem lehetett találni. A tehen az istállóban megvolt és onnan semmi sem hiányzott.

3. A lakóház konyhájában elváltozás nem volt, csupán azon a részen, ahol a holttest feje feküdt. Itt borsó nagyságú vérnyom maradt vissza.

4. a) A lakószobában az ágy teljesen szétdőlt állapotban volt. Az ágynemű a földön feküdt s a szalmazsákból a szalma a földre ki volt szórva. A szalmazsák végig fel volt hasítva, s abból a benne tartott 1100 pengő hiányzott.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Les, mókusra... (Wissky Zoltán eső — Kőszeg — felv.)

b) Az ágy végénél lévő kis szekrény tetején egy talpas lámpa állott. A lámpa üvegje és kupakja a szekrényen, a lámpa mellett feküdt. A lámpában petroleum nem volt. Üvegjén a daktiloszkópus — alapos vizsgálat után — ujjnyomokat fedezett fel, melyeket azonnal biztosított.

c) Az utcára nyíló ablakok közötti fiókos szekrény tetején egyik csészében 100 pengő volt. A pénz kb. egy héttel a gyilkosság előtt a sértett neje tette oda. A szekrény egyik fiókjából egy disznóöléshez használt nagy kés hiányzott. E kés az ágy mellett álló padon volt.

d) A ruhásszekrényben elhelyezett ruhák érintetlenül megvoltak. A szekrényből azonban a tejeladás napi bevételéből származó 8 pengő aprópénz hiányzott. A pénz egy kis orvosságos dobozban volt s azt az elhalt neje állandóan e szekrény felső részének egyik sarkában eldugva tartotta.

e) Más említést érdemlő elváltozás a lakásban nem volt.

5. A ház környékén eszközölt kutatás nem vezetett eredményhez s ott semmilyen tárgyat vagy eszközt nem lehetett találni, amely a cselekménnyel kapcsolatba hozható lett volna. A járőrök a közeli kutakat is kimerítették, de érdemleges tárgyat azokban sem találtak.

A helyszíni szemle napján a Tisza István tudományegyetem törvényszéki orvostani intézetében a holttestet felboncolták. A boncolás megállapította,

hogy a sértett halála fulladás következtében állt be s azt a nyaknak ismételt szorongatása, az orrnak és szájnak befogása idézte elő. A nyakon a fojtogatás nyomait kívülről nem lehetett ugyan látni, de a belső vizsgálatnál a nyakizomzatban talált számos véres beszűrődés ezt kétségtelenül mutatta. A tettes által a nyakra gyakorolt nyomás következtében a pajzspore szarva is letörött. E törés nem járt vérzéssel, ami azt mutatta, hogy a tettes a fojtogatást a halál beállta után is folytatta.

A fejen volt sérülések csak felületesekek voltak s a koponya csontot nem sértették. Orvosi vélemény szerint ezek a halálra befolyással nem voltak, s rövid nyéllel bíró, tompa felületű eszköztől származóknak látszottak.

A helyszíni szemle és a boncolás adataiból a nyomozás szokásos 8 kérdésére (ki, mit, miként, mikor, hol, miért és kivel) a következőkben lehetett feleletet nyerni:

Gyilkosság történt s azt 1937. évi február hó 15-én, 17 óra 30 és 19 óra közötti időben sértett lakóházának udvarán, a holttest feltalálási helyén akként követték el, hogy a sértettet az istállóba való menetelekor rablási szándékkal megtámadták, fejbeütötték, majd a földre teperve, megfojtották. Azután a lakószobába bemenve, a szalmazsákokat felhasították és az abban, valamint a szekrényben elrejtett 1108 pengőt megkeresve, elvitték.

Azt, hogy a tettesek hol jöttek a helyszínre és hol távoztak el a helyszíni szemle során, nem lehetett kétséget kizárólag megállapítani. Kísérlet szerint a kapu ajtaját a kapufélfa visszahúzása által ki lehetett ugyan nyitni s eredeti helyzete szerint be lehetett zárni, de különösen a bezárás körülményesnek látszott. A kerítésül szolgáló élő sövényen behatolási nyom sehol sem látszott, ezen helyeken kívül pedig csak az elhalt vejenék, valamint szomszédságában lakó sógorának udvarán keresztül lehetett sértett házába bejutni.

A legfontosabb kérdésre, hogy ki követte el a cselekményt, a helyszín és a boncolás csak általános természetű következtetésre szolgáló adatokat nyújtott. Ezek közül legfontosabbnak az látszott, hogy a cselekményt a helyzettel és a viszonyokkal ismerős egyén követhette el, mert csak ilyen ismerhette a pénz rejtke helyét. Az adatok arra mutattak még, hogy a tettes elszánt és vakmerő lehetett, mert a gyilkosságot a kora esteli órákban hajtotta végre, az illetőt az elhaltal szemben harag vagy bosszú is vezérelhette, mert fojtogatását még a halál beállta után is durván folytatta.

A holttest mellett talált zsebkendőnek betű vagy más jelzése nem volt. A rajta levő csomó kibontása után látszott, hogy az előzőleg két végénél fogva összekötött zsebkendőt valaki ebben az összekötött helyzetében megrántotta, mire az egyik kötés leszakadt és a másikra ráhurkolódott. Ebből arra lehetett következtetni, hogy a zsebkendőt álarcul használták.

Az általános helyszíni szemle után, a részletes helyszíni szemlével egyidőben, több irányban indult meg a nyomozás. A legfőbb irány a helyzettel ismerős egyének (rokonok, hozzátartozók, házhoz bejáratosak) felkutatása, ezek körülményeinek tisztázása, alibiüknek ellenőrzése volt. Emellett

azonban kiterjedt a nyomozás a környéken megfordult összes idegen egyénekre, valamint a Gerébikertben lakó szokásos büntetésekre, rovottmultúakra s általában azokra az egyénekre, akik életkörülményeik következtében gyanúsítottként számításba jöhettek.

Az ily irányban folytatott nyomozás adatainak alapján az alábbi egyénekkal szemben merültek fel gyanús körülmények:

1. *Terebes Lajos* mótorkeszélő, elhalt veje. Nevezett tudott a pénzről. Tudta, hogy hol tartják, ezenkívül az elhalttal rossz viszonyban volt. Apósával örökségi kérdés miatt többször veszekedett, azt fenyegette, sőt meg is ütötte. Ezenkívül igen rossz anyagi körülmények között élt. Egyik pénzügyintézetnek hosszabb idő óta 490 P-vel tartozott s az III. 30-ra árverést is tűzött ki ellene. Felesége közvetlenül szülés előtt állott. A szülés költségeire pénzüik nem volt. A gyilkosság délutánján — szokása ellenére — munkahelyéről nem jött haza, hanem egyik barátjához bement a magát vacsorára s ottmaradt mindaddig, míg a gyilkosság hírének tudomásul nem vitték. Ekkor hazament, de részvétet nem mutatott s még a holttestet sem nézte meg.

2. *Török András* napszámos, elhalt szomszédja. Nevezett éppen a gyilkosság idején távozott el otthonról s kb. 1 óráig volt távol a lakásától. Útja a sértett háza mellett vezetett el s igen gyanúsnak tűnt fel, hogy sem a sértettet nem látta, sem a ház körül gyanús körülményt nem észlelt. Anyagi viszonyai sem voltak teljesen rendezettek s amellet sértett neje — kinek a közvélemény szerepet tulajdonított a gyilkosságban — nála tartózkodott a gyilkosság idején.

3. *Nemes Imre* vízvezeték-szerelő, elhalt unokaöccse. Vallomások szerint nevezett — régebben — többször lopott nagybátyjától pénzt a szalmazsák-ból s tudta, hogy az ott szokta tartani a pénzét. Ezenkívül a szekrény, melyből a pénz eltűnt, azelőtt az ő házukban volt és abban akkor is ott tartották elrejtve a pénzt, ahonnan az most eltűnt. Alibijére vonatkozólag anyjával és öccsével teljesen ellentétes vallomást tett s mikor ennek nem tudta határozott indokát adni, kijelentette, hogy valóban ő ölte meg nagybátyját.

4. *Gerő István* napszámos, elhalt szomszédja. Nevezett az elhalt házához bejáratos volt. Tudott a pénzről annál is inkább, mert az elhalt vele akart másnap a vásárra menni. A gyilkosság napján

azonban Gerő csak egyedül ment ki a vásárra, s bár útja az elhalt háza mellett vezetett el, a ház körül sok kíváncsiskodó volt, a sértett után nem érdeklődött és előadása szerint csak a vásárból való hazajövele után tudta meg, hogy szomszédjában gyilkosság történt.

Megállapítás szerint a gyilkosság idején odahaza tartózkodott s vérbajos kezelésére, hova pontosan szokott eljárni, elfogadható indok nélkül ½ órai késéssel érkezett.

5. *Pápai István* ingatlanügynök s ennek *Lantos János* nevű fogadott fia. Ezek az elhalttal üzleti összeköttetésben álltak s tudtak arról, hogy pénze van. Lantos állítólag pénzt vagy előleget is kért kölcsön az elhalttól.

A felsoroltak közül Terebes volt az, akiben a közvélemény a bűneselekmény tettesét látta. Bár valóban sok gyanús körülmény szólt ellene, miután alibijét a nyomozás a legszigorúbb ellenőrzéssel tisztázta, mint gyanúsítottat el kellett ejteni. Igen gyanús volt Gerő szerepe is. Az ellene irányuló gyanút csak fokozta az a körülmény, hogy elszánt, mindenre képes egyénként volt ismeretes, aki már büntetve is volt s állandóan szokásos büntetésekkal és gyanús egyénekkal tartott fenn barátságot. Egyik szokásos büntetett barátja a gyilkosság délutánján a lakásán is volt, mindezek dacára azonban nem lehetett ellene a gyilkosság tényét alátámasztó komoly adatot beszerezni. Ugyanígy nem lehetett Török ellen sem, míg Nemes Imre, ki bár beismerte a gyilkosságot, nem vétetett komoly gyanúsítottként számításba, mert sem véres ruha, sem véres eszköz, sem pénz nem találtatott nála, már pedig ezek függvényei voltak a gyilkosságnak.

Mindezekből kifolyólag a helyzettel ismerős egyéneket el kellett ejteni, erre irányuló feltevések mind megdőltnek látszottak. A tejet hordató egyének között puhatolás folyt ugyan még, de ezek egyike ellen sem merült fel olyan adat, amely az ellenük irányuló komoly gyanúra alapul szolgálhatott volna.

Megejtetett a nyomozás Pápai ingatlanügynök és annak Lantos nevű fogadott fia után is, de azokkal szemben sem merült fel komoly gyanú, ezenkívül az alibijüket hozzátartozói egybehangzó előadással igazolták.

Az idegen egyének után bevezetett nyomozás sem járt eredménnyel. A zsebkendőt senki sem ismerte fel. A gyilkosság időpontja körüli időben

KERTGAZDASÁGRA KIVÁLÓAN ALKALMAS

budapesti (felső rákos) területen
1200 négyszögölenként is és

értékes házhelyek

a rákoskeresztúri és rákoshegyi vasútállomásnál (Bp. K. pu.-tól 13-14 km.) eladó a Magyar Tudományos Akadémia tulajdonában lévő rákoskeresztúri házhelyek és "pesti rétek", parcellázási és értékesítési központi irodája útján.

VII., Rákóczi-út 4. félem. Telefonszám: 144-263.

Lendvay Zsigmond Fiai

Csendőrségi és katonai arany, ezüst egyenruhazati cikkek, zsinórok gyára. Kicsinyben eladás nincs. Bevásárlásánál kérje a védjegyünkkel ellátott árukat.

több egyént láttak a helyszín mellett vezető úton, de ezekről az érdekeltek nem tudtak olyan személyleírást adni, amelyek alapján el lehetett volna indulni. Csupán egy Jakics nevű bádogos kilétét lehetett megállapítani, de hosszabb nyomozás után annak szerepe is tisztázást nyert.

Nem vezetett eredményre a kocsmákban, üzletekben költekező, valamint bankokba adósságot fizető, kamatot törlesztő egyének után való puhatolás sem úgy, hogy a nyomozásnak egy héttel a gyilkosság után még nem volt határozott gyanúsítottja.

A nyomozás ennek dacára lankadatlan erővel folyt tovább a hozzátartozók és ismerősök körében és idegenek után egyaránt. Ennek hamarosan meg is volt a fogantatja. Ugyanis február hó 22-én a Gerébi-kert környékén lévő telepekre helyi rendes szolgálatba kivезényelt járőr arról értesült, hogy az egyik kocsmában 4 egyén szórakozik. A járőr azonnal a kérdéses kocsmához ment, ott azonban már nem találta meg az illetőket, mire abból a feltevésből kiindulva, hogy bizonyára másik kocsmában iddögálnak tovább, bejárta a többi kocsmákat is, s végül sikerült is őket megtalálnia. Azonnal igazoltatta őket, s miután a náluk lévő pénz holtszerzését kellőleg bizonyítani nem tudták, hármát őrizetbe vett közülök és az éjszakára való tekintettel, a debreceni rendőrkapitányság fogdájába kísérte be őket. Ott reggel az illetőkről a nyomozó alosztály daktiloszkópusa ujjnyomatlapot vett fel s azokat a helyszínen talált ujjnyommal összehasonlította. Az összehasonlítás meglepő eredménnyel járt. A daktiloszkópus ugyanis megállapította, hogy a helyszíni ujjnyom az őrizetbe vett egyének között lévő Éri Sándor foglalkozás nélküli napszámos bal középujjnyomával azonos. Már rövid vizsgálat után is 12 azonossági pontot tudott a daktiloszkópus a két ujjnyomon kimutatni. Ez a megállapítás a nyomozásban döntő fordulatot jelentett. Kétségtelenül mutatta ugyanis a járőröknek, hogy Érinek a gyilkosságban szerepe van. Ezt a megállapítást az őrizetbe vettek kikérdezése igazolta is, mert egyikük, a lelkére való beszélés után, előadta, hogy a gyilkosságot valószínűleg Éri és két társa: Kárász István és Veres József nevű foglalkozás nélküli napszámos, debreceni lakosok követték el. Ezt onnan gondolta, mert Ériék február hó elején hívták, hogy menjen velük és Nemes Gábort rabolják ki. Akkoriban, a rendőrségi fogdában őrizetben lévő másik társukat is magukkal vive, el is mentek a helyszínre, de nem mertek bemenni a lakásba, mert ott idegen is tartózkodott. A cselekményt, tudomása szerint, özv. Bor Zsig-

mondné debreceni lakos felbujtására követték el és a pénzt ahhoz kellett volna vinniük.

Ezen vallomás alapján igen fontos és sürgős volt a még szabadlábban lévő két tettestársnak, valamint a fejbujtóként szereplő Bornénak az elfogása. Nehogy azonban egymás elfogásáról tudomást szerezhessenek és a bűnjelt képező pénzt megsemmisíthessék, a járőrök egyidőben jelentek meg lakásaikon, előzőleg azonban polgári ruhás nyomozókkal a lakásokat feltűnés nélkül szemrevételeztették, majd azokkal a menekülési útvonalakat elzárták, nehogy megszökhessenek. Körültekintő munkájukat siker is jutalmazta, mert mindhárom gyanúsítottat, sőt az időközben beszerzett adatok alapján Borné VII-ik gimnázista fiát s kocsisát is sikerült elfogniok, úgy, hogy 8 főre szaporodott a gyilkosságban, illetőleg annak előző megkísérlésében való résztvevők száma. Az elfogás után a járőrök minden gyanúsítottnál részletes házkutatást tartottak s ennek során Borné istállójában, a fal egyik repedésében elrejtve 800 pengőt, egy másik gyanúsítottnál a komódszekerény kulcslyukába bedugva 20 pengőt találtak. Ezenkívül találtak egy revolvert is, melyről megállapítást nyert, hogy azt a cselekmény első megkísérlésekor a tettesek magukkal vitték. A továbbiakban pedig még pénzt is sikerült találniok, úgy, hogy 978.75 pengő készpénz, valamint több — az elrabolt pénzből vásárolt — tárgy került meg.

Ezután a járőrök az elfogott egyének részletes kikérdezéséhez kezdtek. Minden gyanúsítottat külön-külön kérdezték ki s ennek alapján állították össze a tényállást. A gyanúsítottak Borné kivételével, az eléjük tárt bizonyítékok alapján beismerő vallomást tettek, s a cselekmény elkövetésében való szerepüket a valóságnak megfelelően adták elő. Nemes megölésében valóban csak Éri, Kárász és Veres vett részt, a többiek felbujtók, orgazdák, valamint a gyilkosságra való szövetkezésben résztvevők szerepeltek. Megállapítás szerint a tettesek az utcai ajtón át mentek a helyszínre és ugyanott távoztak el. Az ajtót kívülről nyitották ki, majd eltávozásuk alkalmával az eredeti helyzetébe visszaállították. Nemest valóban megfojtották, de a

Magyar gyártmány

Cipők, csizmák, szijazatok, nyergek, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Fogainkat

csak elsőrendű fogásznál csináltassuk meg

műfog, fogtömés P 3.—
Platinaszínű
vagy arany színű P 6.—
22 karátos arany P 18.—

Kedvező
fizetési
feltételek

RÓNA L. ÁLL. VIZSG. FOGÁSZ
Budapest, Baross-u. 98. I. em 2

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 1-848-32, 1-404-10.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérneműt és minden felszerelést. ● Vidéki megbízottak!

fején levő sérülés nem ütéstől, hanem rúgástól származott. Egyik 15 éves tettes ugyanis a földre tepert Nemet, mivel a szerencsétlen segítségért kiabált, kétszer erősen fejbe rúgta. A holttest mellett talált zsebkendőt Kárász hagyta vissza, aki azt álarcnak használta. A zsebkendő elvesztését azonnal észrevették, s vissza is akartak érte menni, de miután nem volt benne jel (monogram), nem tartották fontosnak.

Megállapítást nyert a nyomozás során az is, hogy Éri a szobába való bemenetelük után a lámpát meg akarta gyújtani, a lámpaüveget levette, így maradt tehát az ujjnyom vissza. Arról, hogy a szekrényben is volt pénz, nem tudtak. A pénzt keresés közben találták meg. Azt, hogy a pénzt a szalmazsákban tartják Nemesék, Borné fiától hallozták, aki erről egy ingatlanügynök barátjától szerzett tudomást.

A vallomások után a járőrök a gyanúsítottakkal helyszíni bemutatásokat eszközöltettek. Ezek során az egyesek tevékenységét a legapróbb részletekig tisztázták. A bemutatásokat a nyomozó alosztály fényképező fényképezéssel rögzítette is, hogy ez is a bíróságnak rendelkezésére állhasson. A nyomozás befejezése után a debreceni őrsparancsnokság a 8 gyanúsítottat 1937 február 25-én 255/bün. 1937. számú tényvázlatával, a bűnjelt képező pénz és egyéb tárgyakkal együtt a debreceni kir. ügyésznek átadta.

Az ügyben a debreceni kir. törvényszék elsőfokon 1937. évi május hó 29-én hozott ítéletében mind a nyolc gyanúsítottat bűnösnek mondotta ki. A reájuk kiszabott szabadságvesztés büntetés összege negyven esztendőt tett ki.

E nagyszabású büncselekmény nyomozásából több tanulságot meríthetünk. Ilyenek:

1. A helyszíni adataiból vont elméleti következtetéseket nem szabad véglegeseknek és megmáshatatlannak tekinteni, mert nyomozásoknál sokszor nem ezek, hanem azok az eshetőségek válnak valóra, amelyekre az első pillanatban nem gondoltunk, vagy ha gondoltunk is, de nem tartottuk valószínűnek azokat.

Így a helyszíni szemlén megállapított adatokból ennél a nyomozásnál azt a következtetést lehetett levonni, hogy a cselekményt a helyszíni viszonyokkal ismerős egyén követte el, mert csak ilyen tudhatott az elrejtett pénz hollétéről. Ez a feltevés helyesnek és indokoltnak látszott ugyan, mégis ezzel ellentétben az nyert igazolást, hogy a tettesek egyáltalában nem voltak ismerősök a helyszínen, s a pénzt csak azért találták meg, mert alaposan kutattak utána.

Általános az a tapasztalat, hogy a járőrök nagyon hamar megállapítják és kimondják, hogy a

tettes a helyszíni viszonyokkal ismerős volt, s ebből kiindulva nyomozásuk is csak ezek körében folyik. Mint minden kriminalisztikai következtetésnél, úgy itt is óvatosságra van szükség. Lehet, hogy így van, de lehet, hogy másképp van. Ez a jelszó. Mindig, mindenben az összes elképzelhető lehetőségeket mérlegelni kell. A helyszíni általános megismeréséhez nem kell nagy tudomány. A bűnöző a helyszínt rövid tájékozódás után áttekinti, vagy ha bővebb ismeretekre van szüksége, akkor ezeket előzőleg kémei útján szerzi meg. Itt egy ingatlanügynök ismerte a sértett viszonyait s ezeket ártatlan beszélgetés közben említette egyik barátjának. Az tovább adta a tetteseknek, s ezzel meg is volt a helyszíni viszonyokkal való ismeretség. Valójában pedig az illetők nem is ismerték a sértettet és sohasem jártak a házában.

Ugyancsak valószínűtlennek látszott az a körülmény, hogy a tettesek az utcáról nyíló ajtón keresztül jutottak a helyszínre és azon át távoztak el. Az ajtó ugyanis a sértett felesége eltávozásakor belülről bezárta s mikor visszatért, ugyanebben az állapotban találta. A járőrök — igen helyesen — kísérlettel megállapították ugyan, hogy kívülről ki lehet nyitni és be is lehet zárni az ajtót, de különösen ez utóbbi igen körülményes volt. Alig lehetett tehát hinni, hogy a tettesek azzal bajlódtak volna. Annál is inkább valószínűtlen volt ez, mert a cselekmény elkövetésekor még csak 7 óra volt és ebben az utcában ilyenkor még többen jártak. A nyomozás eredménye mégis azt mutatta, hogy a tettesek valóban az ajtón keresztül mentek be és távoztak el. Eltávozásuk alkalmával ők állították vissza az eredeti helyzetbe azért, hogy a nyomozás ne tudja a helyszínről való bejutás módját megállapítani.

2. A felmerült gyanúkok alapján a tettes ki-létére vonatkozólag végleges álláspontot foglalni csak akkor szabad, ha a bűnösség mellett kétségtelen bizonyítékok állanak a járőrök rendelkezésére.

Gyakran előfordul ugyanis, hogy valakivel szemben igen sok gyanús körülmény merül fel, anélkül, hogy a valóságban a cselekmény elkövetésében része volna. Sokszor a körülmények véletlen játéka ez, amiről talán maga az illető tehet legkevésbé.

Ennél a nyomozásnál is a gyanús körülmények egész sorozata merült fel az elhalt veje ellen. Az elhalttal rossz viszonyban volt, sok adóssága volt, háza ellen árverés volt kitűzve, alibi igazolása gyanútkeltő volt. Nem lett volna helyes őt ezen gyanús körülmények alapján elfogni, mert ez a nyomozás téves irányú lezárásához, esetleg a további eredmény meghiusításához vezethetett volna.

CONTINENTAL-PORTABLE 34-37

WANDERER gyártja,
csak jó lehet!

CSENDŐRSEGI ÍRÓGÉPMODELLJEINK
BEÉRKEZTEK! SZENZÁCIÓSAK!!!

Kérjen díjtalan PRÓBAHASZNÁLATRA még ma gépet

GOÛ ÉS KOVALSZKY

BUDAPEST

magyarországi vezérképviselettel

V., Nádor-u. 11.

3. A beismerő vallomásokkal szemben nagyon óvatosnak és körültekintőnek kell lenni és nem szabad fenntartás nélkül elfogadni őket.

A nyomozás során az elhalt unokaöccse, mikor az alibiére vonatkozó kérdésekre nem tudott választ adni, beismerő vallomást tett, s kijelentette, hogy ő gyilkolta meg nagybátyját. Igen nagy hiba lett volna ezt a beismerő vallomást elfogadni és a nyomozást lezárni. Az eredmény ugyanis azt mutatta, hogy az illetőnek semmi köze sem volt a gyilkossághoz, csupán csak azért tett ilyen értelmű vallomást, hogy a további nyomozástól mentesüljön. A beismerő vallomásnak csak akkor van értéke, ha azt a bűnösség egyéb bizonyítékai is alátámasztják, mert a hamis beismerésnek a bűnügyi krónikák számtalan okát sorolják fel.

4. Ugyancsak nagy óvatosságot és körültekintő eljárást igényelnek az úgynevezett alibi igazoltatások is. A megkérdezett egyén ugyanis legtöbbször nem emlékszik pontosan, hogy a kérdéses időpontban hol tartózkodott s ezért rendszerint ellentmondásokba keveredik, ami a csendőr gyanúját felébreszti vele szemben. Itt a sértett unokaöccsénél is az adott főleg nyomatékot a vele szemben táplált gyanúnak, hogy hozzátartozóival ellentétes alibit állított és minél inkább kérdezték, annál inkább belezavarodott előadásába. Minden alibi igazolásánál nyugodtan meg kell hallgatni az illetőt, elő kell segíteni az emlékezését s az eltérő előadások okát pedig a gyanúsítás előtt mindig tisztázni kell.

5. Soha sem szabad elsüggedni és a kitartást elveszíteni, ha az első napok fáradságos munkája nem hozza meg az eredményt.

Fent írt esetben kb. 7 napon át folyt a nyomozás anélkül, hogy a megfeszített munka eredményt hozott volna. Minden erővel törekedni kell a gyors eredményre, de ha ez nem következik be, nem szabad kétségbe esni. Sokszor előfordul ugyanis, hogy a tettesek a cselekmény elkövetése utáni napokban nagyon óvatosak és csak később merik a cselekményből származó előnyt kihasználni: a szerzett pénzt elkölteni. Nagy hiba lenne tehát az első napi eredménytelenségek miatt a nyomozást abbahagyni. A tettesek eleinte itt is tartózkodtak minden költségtől, s csak kb. egy hét elteltével mertek koreszmába menni, ami azután elfogásukhoz és a büncselekmény kiderítéséhez vezetett.

6. Tanulságként lehet még említeni a sok fiatalok szerepét, amennyiben a gyanúsítottak között három fiatalok, legnagyobb részük pedig 20 év körüli volt. Úgy látszik, hogy a mai munkanélküli fiatalság lelke, ha nem is általánosan, de hajlamos a bűnre és semmitől sem riad vissza, mikor a szórakozásra szükséges pénzt kell előteremtenie. A mozi, a detektívregények, a rossz társaság mind

elősegítője ennek s ezt misem bizonyítja jobban, mint hogy a gyanúsítottak a szerzett pénzen moziba, koreszmába mentek, olvasmányaik között pedig a „Láthatatlan gyilkos“ című ponyvaregény volt a legkedvesebb. Úgy látszik, nekünk, csendőröknek jövőben a fiatalok bűnözésével fokozottabb mértékben kell számolnunk és nem szabad figyelmen kívül hagyni azokat sem, akikről első látásra azt hinnők, hogy a bűnt még nem is ismerik.

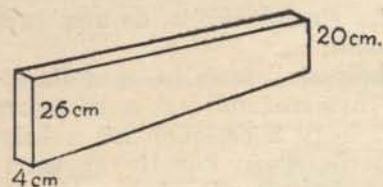
Külön rejtély Borné és fia szerepe is. Előbbit úgy látszik, a fiatalság kedvelése s a kapzsiság, utóbbit a rossz társaság vitte a bűnbe.

7. Végül a nyomozás hibáira is rámutatok röviden. Ezek közül elsősorban említést érdemel az, hogy a helyszínre megérkezett első járőr a lakószobába bement s ott sértett feleségének megengedte, hogy a lámpát megfogja és a pénz után kutasson. Az akkori éjjeli órákban helyszíni szemléről nem lehetett szó, nem volt tehát indokolt megengedni azt, hogy az asszony tevékenységével a szobában változásokat idézzen elő. A lámpa megfogása ugyanis igen könnyen az ujjnyom megsemmisítéséhez vezethetett volna, ami a nyomozást a döntő bizonyítékot jelentő nyomtól fosztotta volna meg. A járőrnek a holttest megvizsgálása után a helyszínt le kellett volna zárni és gondoskodnia kellett volna arról, hogy a helyszíni szemle megkezdéséig azon változás ne történhessen.

Hiba volt az is, hogy elhaltról nem vétetett fel ujjnyomatlap, holott erre az ujjnyom azonosításánál feltétlenül szükség lett volna. Nem lehetett ugyanis tudni, hogy a lámpán talált ujjnyom nem a sértettől származott-e.

Ezek az okulásul felhozott hibák azonban nem csökkentették ennek a minden részletre kiterjedő alapossgal lefolytatott nyomozásnak az értékét s az abban résztvevő valamennyi csendőr odaadó, dicséretes tevékenységét.

Ki tudta?

$$\text{Köbtartalom} = \frac{26 + 20}{2} \times 4 \times 100 = 9200 \text{ cm}^3$$
 (0,092 m³). 1 cm³ víz súlya 1 gramm, 9200 cm³ vízé 9200 gr, vagyis 9,2 kg. A fenyőfa könnyebb a víznél, fajsúlya 0,60.

$$9,2 \text{ kg} \times 0,60 = 5,52.$$

A fenti méretű fenyőfa deszka súlya = 5,52 kg.

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

HIREK.

Kormányzó Úr Ó Főméltósága születésnapjának megünneplése. **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** hatvankilencedik születésnapját június 18-án az egész országban bensőséges szeretettel ünnepelték meg. A Budapesten állomásozó csendőrtiszti és altiszti kar istentiszteleten vett részt. Istentisztelet után a tisztikar a tisztai társalgó helyiségeiben, az altiszti kar pedig az altiszti étkezőben díszében vett részt. A tisztai ebéden **Szűtsy Imre** ezredes, a belügyminisztérium VI-b. osztály vezetője, az altiszti díszében **vitész Sasváry József** őrnagy köszöntötte **Ó Főméltóságát**.

Vitézi táborozás Ónodon. 1707 júniusában tartottak utoljára országgyűlést Ónodon s ennek az évfordulóján gyűltek egybe ismét a Vitézi Rend északmagyarországi tagjai Ónod mellett, hogy megemlékezzenek **Rákóczi Ferenc** vezérlő fejedelemről és felelevenítsék azokat az eszméket, amelyeknek Rákóczi életét szentelte. Mintegy 5000 vitéz és családtagja gyűlt egybe. **Vitéz Szinai Szinay Béla** ny. altábornagy, törzskapitány, a m. kir. csendőrség volt felügyelője, méltatta a nap jelentőségét. Kifejezésre juttatta beszédében azt, hogy a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága**, a vitézek főkapitánya most is lélekben együtt van vitézeivel. Hat vitézt iktattak ezután vitézi telkekbe s a törzstábor határozatot hozott, amelyben kifejezésre juttatta ragaszkodását a nemzeti eszmékhez és kinyilvánította a vitézek hűségét a vitézek főkapitányához. **Kormányzó Úr Ó Főméltóságához.** Délután az ónodi várban tartottak ünnepséget. A törzstábor lelkes hangú táviratot intézett **Kormányzó Úr Ó Főméltóságához**, akinek megbízásából **vitész Koós** ezredes, szárnysegéd tolmácsolta a **Kormányzó Úr Ó Főméltósága** meleg elismerését és üdvözlését.

Beutalások Balatonfüredre. Belügyminiszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a balatonfüredi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* **Raskó Alfréd** alezredes, felesége és Marianna-Hildegard leánya, **Balogh Béla** alezredes és felesége, **vitész Marssó Pál** alezredes és felesége, **nemes Csáthy György** alezredes, a felesége, Márta, Anikó, Judit, Éva leányai, valamint Dénes, Iván és Tamás fiai, **vitész Paksy-Kiss Tibor** alezredes és felesége, **Rezsőházy Boldizsár** őrnagy, a felesége és Rudolf fia, **Draskóczy Jenő** őrnagy és felesége, **vitész Bátorfy Géza** őrnagy, a felesége, László fia és Katalin leánya, **vitész Kovács István** őrnagy, a felesége és Judit leánya, **Micskey Kálmán** százados, a felesége és Kálmán fia, **Nemesmonostory Jenő** százados, a felesége és Egon fia, **Besenyői Beőthy Kálmán** százados, a felesége, Erzsébet, Irén leányai és Kálmán fia, **vitész Czigány József** százados, a felesége és Irén leánya, **vitész Ugray Gábor** százados, a felesége, Klári és Anikó leányai, **Vukovány Kálmán** g. százados, a felesége és Olga leánya, **Tóth Géza** g. százados és felesége, **dr. Sárdy Károly** százados hb., a felesége és Margit leánya, **Dienes Andor** g. főhadnagy és felesége, **vitész Torzsay Lénárdné**, alezredes felesége és Hilda leánya, **Huszár Apostonné**, alezredes felesége és Dalózia leánya, **Fáji Fáy Gyuláné**, százados felesége, **Zsuzsanna** és Katalin leányai, **dr. Endrődy Barnáné**, százados felesége, **vitész Dobó Sándorné**, g. százados felesége, **Zsuzsanna** leánya és Sándor fia. Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztii özvegyek és árvák közül: **Goreczky Vilmos** ny. tábornok,

Gergely Endre ny. százados, a felesége és Endre fia, **dr. Torok Béla** ny. százados és felesége, **özv. Cs. Csathó Ferencné**, tábornok özvegye, **özv. Tyrman Józsefné**, őrnagy özvegye és Ilona leánya. *A m. kir. honvédség tisztii állományából:* **vitész Barabás Emil** tábornok, a felesége, Miklós fia és anyósa, **dr. Schmitz Rudolf** ny. tábornok hb., **vitész Hadusfalvi Ludmann Emil** ny. tüzérezredes és felesége, **dr. Vén István** ny. ezredes hb., **özv. Csányi Wolnhoffer Emilné**, tábornok özvegye. *A tényleges csendőr legénységi állományból:* **Erdélyi József II.** alhadnagy, **Szilvási Gyula** alhadnagy és felesége, **Kóka András** sv. alhadnagy és felesége, **Durucz János** sv. alhadnagy, **Bujáky Antal** tiszthelyettes, **Fogarasi József** tiszthelyettes és felesége, **Farkas Ferenc** tiszthelyettes, a felesége és Ferenc fia, **Kovács Lajos III.** tiszthelyettes, a felesége és Irén leánya, **Kiss Rafael** tiszthelyettes, **Szénás József** sv. tiszthelyettes, **Gulyás József** törzsörrmester. *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, ezek özvegyei és árvái közül:* **Béla Mózes** ny. alhadnagy és felesége, **Kallós Imre** ny. tiszthelyettes, **Barta József** ny. tiszthelyettes, **Török-Nyegre Béla** ny. sv. tiszthelyettes és felesége, **Kovács Sámuel** ny. törzsörrmester. *A m. kir. honvédség ellátást élvező legénysége állományából:* **Szigeti József** ny. tiszthelyettes.

Beutalások Galyatetőre. Belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a galyatetői Turistaszállóba a következőket utalta be: **vitész Sellyey Vilmos** alezredes, **Szerencsy Árpád** őrnagy, **Fodor Lajos** g. százados a feleségével, **vitész Lenkey Imre** g. százados, **dr. Vad Imre** főhadnagy, **Farbaky Józsefné**, őrnagy felesége **Geyza** és **Akos** fiaival.

Beutalások Hévízre. Belügyminiszter úr a folyó évi III. gyógyidőszakra a hévízi csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *A tényleges csendőrtiszti állományból:* **Szűtsy Imre** ezredes, a felesége és Melinda leánya, **vitész Sáray Ferenc** ezredes, a felesége és Pirocska leánya, **Herold Ádám** alezredes, **vitész Póltáry Vilmos** alezredes és Sári leánya, **vitész Vadász István** alezredes és felesége, **Papp János** őrnagy, a felesége és Nóra mostoha leánya, **Szirány János** őrnagy, **vitész Bakó László** százados, **dr. Endrődy Barna** százados, **vitész Marssó Lőrinc** százados, **Székessy István** főhadnagy, **Fodor Sándor** főhadnagy. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, özvegyek és árvák közül:* **Bariss Árpád** ny. tábornok, **Kricsfalusi Kricsfalussy Jenő** ny. ezredes és felesége, **Csiba István** ny. ezredes, **Buday Andor** ny. ezredes és felesége **Rutkay Arnold** ny. ezredes és felesége, **Tergenyei Gyula** ny. ezredes és felesége, **dr. Konkoly Iván** ny. százados és felesége, **Bessenyei László Béla** ny. százados, **özv. Ambrózy Gyuláné**, tábornok özvegye, Magda és Ágnes leányai, **Kirlényi Béla**, őrnagy fia. *A m. kir. honvédség tisztii állományából:* **vitész nemes Tarich Lajos** ezredes és felesége, **Hunfalvy Andor** ny. ezredes hb. *A tényleges csendőr legénységi állományból:* **vitész Bőjte Péter** alhadnagy, **Pál Sámuel** alhadnagy, a felesége és Jenő fia, **Faragó Sándor** alhadnagy és felesége, **Papp László** alhadnagy és felesége, **Doros István** alhadnagy, a felesége, Jolán leánya és István fia, **Olajos József** alhadnagy, **Bokor József** tiszthelyettes, a felesége és József fia, **Mecseri Károly** tiszthelyettes, **Gábor Lajos** tiszthelyettes és felesége, **Bakonyi János** tiszthelyettes a feleségével, **Kiss József I.** **Falusi Antal**, **Németh József VII.**, **Szőcs József II.** és **Szegő Miklós** tiszthelyettesek, **Bernáth Zsigmond** tiszthelyettes, **Kelemen Antal** tiszthelyettes a feleségével, **Prókai János** tiszthelyettes a feleségével, **Javitás Károly** tiszthelyettes, **Szabó Béla** sv. tiszthelyettes, **Kerekes Pál** törzsörrmester v., **Szabó Sámuel**, **Csanó Albert**, **Vajda József II.** és **Lukács Lajos** törzsörrmesterek. *Az ellátást élvező csendőr legénységi állományú egyének, ezek özvegyei és árvái közül:* **Gáspár Ferenc** ny. tiszthelyettes a feleségével, **Hercegfalvi Ferenc** ny. tiszthelyettes és felesége, **Grósz István** ny. tiszthelyettes. **Kőmives József** ny. tiszthelyettes. **özvegy Molnár Ferencné**. tiszthelyettes özvegye és Ferenc fia.

Közlekedési baleset. A mezőkövesdi közlekedési őrs állományába tartozó **Vizi József** törzsörrmester v. és **Polgár**

Új üzletünkben
különleges kedvezményt
nyújtunk a csendőrség tagjainak. Bútorok, berendezések, szőnyegek, matrac, szőnyeg, paplan, függöny, ágynermű és felhőnyerű anyagok. Kész ruhák, kabátok, szövetek óriási választékban.
Előleg nélküli leghosszabb lejáratú részletfizetésre Budapest, VI., Szondy-u. 25.
Vörösmarty-utca sarok.

Szondy-bolt

FOTÓ-
gépeit és cikkeit
SZENES MÁRTONNÁL
szerezze be.

Főüzle: Bpest, IV. Károly-körút 16. Tel.: 1-891-66
Fióküzletek:
VI., Teréz-körút 1/c. Telefon: 1-259-66.
VI., Teréz-körút 41. Telefon: 1-194-71.

László csendőr alkotta járőr a budapesti közlekedési és hirdóalosztály javítóműhelyében kijavított F-420. rendszámú kincstári oldalkocsis motorkerékpárral június 9-én Budapesten, a Márvány-utcában felborult. Vizi törzsőrmester v. a jobb lába fején könnyebben megsérült. Járőrtársa és a gép sértetlen maradt. Az ügyben kivizsgálás indult.

Ismétlés közben elsült a puská. A himodi őr állományába tartozó *Marton György* és *Cseke Imre* csendőrök alkotta járőr június 12-én éjfél tájban a község utcáján *Jurái Dezsőt* és 17-18 ismeretlen társát közösen elleni kihágáson tettenérte. A járőr a zajongókat csendre intette, emiatt ezek a járőr ellen támadólag léptek fel. Az esetleges támadás elhárítása céljából a járőr ismételt, miközben *Marton* csendőr puskája véletlenül elsült, Sebesülés nem történt.

Gyanúsított öngyilkossági kísérlete. A felsőgallai őr járőre június 17-én *Simon Géza* felsőgallai lakost több társával együtt az örskörletben elkövetett lopások ügyében kikérdezés végett a laktanyába rendelte. Kikérdezés után *Simon* társait a járőr elbocsátotta, *Simont* azonban — aki sem elfogva, sem őrizetbe véve nem volt — két más kihágás ügyében kikérdezés végett visszatartotta. A járőr a sértettek felkutatására indult, *Simont* pedig *Márk István* próbacsendőr felügyeletére bízta. Midőn 19 óra tájban az örsfőzőnő vacsorához terített, *Simon* az asztalra helyezett evőeszközök közül hirtelen felkapott egy kést s — mielőtt *Márk* próbacsendőr és a bizalmi egyének megakadályozhatták volna, — a nyakán és bal keze csuklóján egy-egy vágást tett. A sérülés súlyos, de nem életveszélyes. *Simont* a községi orvos első segélyben részesítette, majd beszállította a tatabányai kórházba. A kivizsgálás megindult.

Fogolyszöktetés. A monori őr állományába tartozó *Szilák Béla* csendőrtől a lopás gyanúja miatt elfogott *Balogh János* szolnoki lakos június hó 21-én 15 óra 45 perckor Budapesten, a Nyugati pályaudvaron levő rendőrszobáról megszökött. A gyanúsítottat a Nyomozati Értesítő útján országosan nyomozzák. A fogolyszöktetés ügyében kivizsgálás indult.

Az Országos Tiszti Tudományos és Kaszinó Egyesület irodalmi pályázata: „A magyar katona a világháborúban” címen. 1. Az O. T. K. elhatározta, hogy a világháború haterőin hagyományos magyar vitézséggel és emberfeletti önfeláldozással küzdött magyar katonáknak örökké élő irodalmi emléket állít és e célból díjat tűzött ki egy pályaműre. A mű címe: „A magyar katona a világháborúban”. 2. A pályamű tárgya fel a magyar csapatok dicsőséges szereplését és a magyar katona hősi és önfeláldozó jellemrajzát a világháborúban olyan feldolgozásban, hogy az lelkesítően, tanulságosan hasson és élvezetes olvasmányt nyújtson. 3. A mű elsősorban az érett magyar ifjúságnak szól és alkalmas legyen arra, hogy felvilágosítóan hasson a nagyközönségre is abban az irányban, hogy a magyar vezetésnek, a magyar csapatok küzdelmeinek és a magyar katona hősiességének milyen része van a volt központi hatalmaknak négy évnél tovább tartó dicsőséges haterő eredményeiben. A mű szolgáljon tanulsággal az ifjabb nemzedéknek arra, hogy a nemzet legnagyobb megpróbáltatása idején a katonai erényeknek a legmagasabb fokban kell tündökölniük és erre erőt kell meríteni az idősebb nemzedék ragyogó példáiból. 5. A pályázat határideje: 1939. április 30. 6. Terjedelme legfeljebb 15 (tizenöt) nyomtatott ív. 7. Pályázhat minden feddhetlen magyar állampolgár. 8. Pályadíj: 2000 (Kettőezer) pengő, mely csak abban az esetben adható ki, ha a mű a kitűzött célt az O. T. K. bírálóbizottságának véleménye szerint teljesen eléri. 9. A pályázók beküldött munkájukat csak jellegével lássák el és ahhoz egy, a jellegével ellátott borítékot csatoljanak, amelyben nevüket és lakcímüket közölik. E boríték leragasztandó és jelzés nélküli peccséttel zárandó le. A pályamunkát 1939. április 30-ig

az egyesület ügyvezető igazgatójának címezve (Budapest, IV., Váci-utca 38.) kell beküldeni. Később beérkező pályamunkák figyelembe nem vehetők. 10. Az elfogadott pályamű az O. T. K. tulajdonába megy át és azt saját kiadásában fogja a mű írójának neve alatt a könyvpiacra hozni. 11. Az eddigi pályázatok tapasztalatai alapján összeállított részletes irányelvek, illetve magyarázó megjegyzések az O. T. K. igazgatóságánál bármikor átvehetők.

Vitézzé avatás. Kormányzó Úr Ö Főméltósága kegyesen vitézzé felavatta *Simon* István budapesti I. kerületbeli törzsőrmestert, aki a vitézi jelvény viselésére és a „vitéz” jelző használatára jogosult.

Ki volt a legkevesebb szabadságon c. pályázatunk eredményét a szokottnál nagyobb pályázati anyag miatt csak a következő számunkban közöljük.

Csendőrségi Közlöny 12. szám. Személyes ügyek. Miniszteri rendeletek. Allandó nyugállományba helyezettek: Lénárt Aron és Pálosi Antal miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettesek, Tóth Péter I. szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettes, Vári Márton szegedi V. kerületbeli szv. tiszthelyettes, Busa Vendel szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettes, Kóródi Ferenc II. miskolci VII. kerületbeli tiszthelyettes. Várakozási illetményekkel szabadságoltattak: Mészáros Mátyás miskolci VII. kerületi tiszthelyettes, Balogh Ferenc és Németh Lajos III. szombathelyi III. kerületbeli tiszthelyettesek. Névváltozások: Tukacs József próbacsendőr család névét „Tapolcai”-ra, Oravecz Pál próbacsendőr „Oroszázi”-ra változtatta belügyminiszteri engedéllyel. Szabályrendeletek: Saját költségű karpaszományos gyermek után családi pótlék illetékes. — Az állatok közötti forgalmának ellenőrzése. — A kiadások további apasztása tárgyában kiadott körrendelet hatályának megszüntetése. — A Borsod-Gömör-Kishont megyébe kebelezett Szomolya község neve „Gömbösfalva” névre változott. — A Zala megyei Kerkaszentmiklós és Lendvaújfalui községek egyesültek; a kisközség végleges neve: Tornyiszentmiklós. — A Zala megyei Báza és Kerettye községek egyesültek; a kisközség végleges neve: Bázakerettye.

Eladó egy keveset használt jó állapotban levő „Schmith Corona” hordozható írógép. Érdeklődők forduljanak *László József* ny. törzsőrmesterhez, Borgáta, up. Káld. Vasmegeye.

Csendőrségi tollforgót árusít, köt. javít Várfai (Vlahina) Mihály ny. szakaltiszt, Budapest, XIV., Újvidékköz 5., földszint 2. (69-es villamossal Amerikai-útnál leszállani). *Dél József* ny. thfts, Rákosszentmihály, Matild-u. 11. *Fekete Imre* ny. törzsőrmester, Új-Hatvan, Toldi-utca 2. Árak és munkadíjak: szép, új dísztoll, válogatott tollból 10 P, szolgálati tollforgó nagyság szerint 5-6 P, régi toll átkötése 1 P, pótlással 2 P, beküldött új toll vágása és megkötése pótlás nélkül 3 P, pótlással 3 P 50 fillér. A postaköltséget a megrendelő viseli. — *Papp Ferenc* ny. törzsőrmester (Hajdúbüszörmény, Szilágyi Erzsébet-körút 35.) kappanarokból különleges gondval készült tollforgókat 30, 25 és 20 P-ért árusít. Megtekintésre vételkötelezettség nélkül küld tollforgót, az esetleges visszaküldés postai költségét azonban az érdeklődőknek kell viselniük.

SZEMÉLYI HIREK.

Dicséreték. A pécsi IV. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Mészáros Lukács alhadnagyot, hosszas csendőrségi szolgálata alatt 8 éven át mint őrsparancsnok és 2 éven keresztül mint szakaszparancsnok a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, őrsének minden tekintetben minta rendben való tartásáért, alárendeltjeinek hazafias szellemben való nevelése, oktatása és fegyelmezése körül elért igen eredményes működéséért, nemkülönben fegyelmezett, megbízható, katonaság és példás magatartásáért; *Iványi József, Bercsényi Vince, Halász Antal, Takács Sándor, Tóth István III., Nagy István XIII., Kozma István, Berki János, Komlós József, Kővágyó*

A m. kir. csendőrség kedvelt bevásárlási helye

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

CSENDŐRSÉGI SZAKÜZLET
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

fehé+Optika

Budapest, VIII., Múzeum-krt 2. sz.

Modern
fényképező gépek
FOTÓ CIKKEK
Prizmás látcsövek

Csendőrség

tagjai részére

6 havi folyó-

számla hitel

Lőrinc, Rab Sándor, Korom István, Szilágyi Imre, S. Pápai István és Malomszegi Ferenc tiszthelyetteseket hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradságot nem ismerő szorgalommal és teljes odaadással teljesített igen eredményes tevékenységükért, továbbá őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeiknek hazafias szellemben való nevelése, oktatása és fegyelmezése körül elért igen eredményes működésükért; Rózsás István tiszthelyettest 30 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradságot nem ismerő szorgalommal és teljes odaadással teljesített igen eredményes tevékenységéért, továbbá őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeinek hazafias szellemben való nevelése, oktatása és fegyelmezése körül elért igen eredményes működéséért; Endrődi István tiszthelyettest 30 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, különösen az utóbbi 9 éven át mint szárnyirnok igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, nemkülönbön fegyelmezett, megbízható, katonás és példás magatartásáért; Pászit Lajos tiszthelyettest 30 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, különösen az utóbbi 7 éven át mint osztályparancsnoki irodai segéd munkás minőségben kifejtett igen buzgó és igen eredményes tevékenységéért, nemkülönbön fegyelmezett, megbízható, katonás és példás magatartásáért; Harcos Győző tiszthelyettest, mint a nyomozó alosztály állományába tartozó belső csoport vezetőjét, kiváló szaktudással és buzgalommal párosult kiválóan eredményes működéséért; Halmos András, Arany László és Demeter Imre törzsőrmester v-kat csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálatban fáradhatatlan szorgalommal és teljes odaadással teljesített igen eredményes tevékenységükért, továbbá ideiglenes őrsparancsnoki igen buzgó működésükért; Hegedűs Dániel, Szabó Sándor és Czapó József törzsőrmester v-kat csendőrségi szolgálati idejük alatt járőrvezetői és őrsparancsnok-helyettesi minőségben a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan buzgalommal és nagy szakértelemmel párosult igen eredményes tevékenységükért, továbbá őrsparancsnokuk odaadó támogatásáért; Horváth Gyula I. törzsőrmestert, mert csendőrségi szolgálata alatt, főleg pedig az utóbbi 3 éven át mint rádiótávíráss teendőit mindenkor kifogástalanul igen nagy szakértelemmel és igen jó eredménnyel látta el, állomásvezetőjét minden irányban hathatósan támogatta; Turai István törzsőrmestert, mert 15 évi csendőrségi szolgálata alatt, de főként az utóbbi 2 éven át mint ügyész irodai segéd munkás, teendőit mindenkor nagy szakértelemmel, teljes odaadással kifogástalanul és igen jó eredménnyel látta el és egyébként is mindenkor példás magatartást tanusított; Szanda Pál törzsőrmester, mert csendőrségi szolgálata alatt a közbiztonsági szolgálat terén igen hasznos és értékes tevékenységet fejtett ki, legutóbb pedig, mint kerületi segéd tiszt irodai segéd munkás teendőit igen nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és igen jó eredménnyel látta el; Varga Antal, Finta István, Tölgyes Ferenc, Dudás István, Orbán János, Papp István II. és Szakács Sándor törzsőrmestereket csendőrségi szolgálati idejük alatt járőrvezetői és ideiglenes őrsparancsnok-helyettesi minőségben a közbiztonsági szolgálat terén odaadó buzgalommal és szakértelemmel párosult eredményes tevékenységükért, valamint őrsparancsnokuk odaadó támogatásáért; Tóth István I., Bakos Miklós, Czapó János, Nagy József, Tótkomlósi János és Szegő Ferenc törzsőrmestereket csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén járőrvezetői minőségben fáradhatatlan buzgalommal és szakértelemmel teljesített önzetlen eredményes működésükért. — Nyilvánosan megdicsérte: Suhajda Sándor tiszt helyettest, hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen, mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozót kiváló szaktudással, nagy szorgalommal és leleményességgel teljesített eredményes működéséért; Polgár József törzsőrmester v-at hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen, mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozót jó szak-

tudással, nagy szorgalommal és odaadással teljesített eredményes működéséért; Barna Kálmán törzsőrmester v-at mint járőrvezető és ideiglenes őrsparancsnok-helyettes a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy buzgalommal és szakértelemmel teljesített önzetlen eredményes működéséért; Bali Sándor, Birkás István, Csatos István, Kovács István, Kalmár János, Lakatos Ferenc törzsőrmestereket a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy buzgalommal és szakértelemmel teljesített önzetlen eredményes működésükért; Pinczés Mihály, Nagy Sándor, V. Fenyves József I., Soos Ferenc, Török József, Kecskés János V., Nagy Bertalan, Vida Imre, Kiss József, Magda Szilveszter, Onodi József, Makra Balázs törzsőrmestereket, Ballér György, Jakabfi József, Káplár József, György János, Kiss János I., Puskás Ferenc őrmestereket, Kovács Jenő II., Szabó Sándor I., Kerekes József, Juhász István, Viola György, Kovács Imre I., Baranyai Béla, Kókai Sándor csendőröket a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért; Palotás János törzsőrmestert hosszas csendőrségi szolgálati ideje alatt, de különösen, mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozót jó szaktudással, nagy szorgalommal és odaadással teljesített eredményes működéséért; Marton János törzsőrmestert 12 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén kifejtett igen eredményes tevékenységéért, továbbá az utóbbi időben, mint őrsirodavezető önzetlen és odaadó működéséért, nemkülönbön fegyelmezett, megbízható, katonás és példás magatartásáért és Kiss József X. fegyverszaki törzsőrmestert, csendőrségi szolgálata alatt különböző beosztásokban, különösen az utóbbi két évben a fegyvermesteri műhelyben nagy szorgalommal teljesített igen hasznos szolgálataiért. — A szegedi V. kerület parancsnoka dicséret okirattal látta el: Trombitás Ferenc és Nagy János tiszt helyettest, mert előbbi 22 évet, utóbbi 17 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, több mint őrsparancsnok úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeiknek nevelése, oktatása és ellenőrzése terén előbbi jó, utóbbi igen jó eredménnyel működött; Kovács István számvivő tiszt helyettest, mert 9 év óta mint számvivő segéd munkás, köteleességét mindenkor nagy szorgalommal, lelkiismeretes pontossággal és igen eredményesen látta el; Bakos Gábor és vitéz Turi János tiszt helyettest, mert előbbi 14, utóbbi 15 évi csendőrségi szolgálati idejük alatt, több mint őrsparancsnok a közbiztonsági szolgálat terén átlagon felülemelkedő buzgalommal és igen jó eredménnyel működtek, alárendeltjeiket céltudatosan nevelték és magatartásukkal azoknak mindig követendő példát szolgáltak; Kiss Kálmán tiszt helyettest, mert 18 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, utóbb mint külső csoportvezető a nyomozó alosztályánál, nagy szaktudással, fáradhatatlan buzgalommal igen eredményesen működött; Szilágyi Lajos tiszt helyettest, mert 15 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, különösen mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozó, úgy a közönséges, mint a nagyobb szaktudást igénylő bűncselekmények nyomozásában értékes eredményeket ért el és az őrsöket is igen eredményesen támogatta; Ökrös Vince és Balaton József törzsőrmester v-kat, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor, különösen pedig mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyomozók, köteleiket nagy szaktudással, fáradságot nem ismerő buzgalommal és igen eredményesen látták el; Szerdahelyi János törzsőrmester v-at, mert 16 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt; Palotás Mihály törzsőrmester v-at, mert 14 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt; Nemes Bálint törzsőrmester v-at, mert 11 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt több mint ideiglenes őrsparancsnok, a közbiztonsági szolgálat terén fáradhatatlan buzgalommal, nagy lelkiismeretességgel, igen eredményesen működtek, alárendeltjeiknek nevelése és ellenőrzésében igen szép tevékenységet fejtettek ki; Csordás Béla, Varga István III., Csatai József, Tóth Antal II., Kemény Márton, Butor József, Fehér Elek, Gáspár Lajos és Várnagy Imre II. törzsőrmester v-kat, mert a csendőrségi szolgálati idejük alatt, több mint őrsparancsnok helyettesek, a közbiztonsági szol-

ÍRÓGÉP

új és újjáépített hordozható és nagy irodai írógépek

HUNGÁRIA és RHEINMETALL

hordozható írógépek tökéletes kivitelben, messzemenő jótállással

FORBATH és RÉVÉSZ

Budapest, V., Bálvány-u. 26. — Tel.: 1-102-19

A m. kir. csendőrség tagjainak áronemű és kedvező fizetési feltételek

Hegedű, Harmonika, Tárogató, Gramofon, Rádió

és az összes hangszernek legjobbait

itt a magyar gyárban kaphatók

Csendőröknek részletre is

MOGYORÓSSY HANGSZERMESTER

Budapest, VIII., Rákóczi-út 71. Árjegyzék ingyen.

gálat terén igen eredményes és hasznos tevékenységet fejtettek ki, őrsparancsnokukat pedig mindenkor hathatósan támogatták; *Hernádfalvi József* törzsrőrmester v-at, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, a közbiztonsági szolgálat terén különösen mint járőrvezető, mindenkor átlagon felülemelkedő szorgalommal, igen eredményes és hasznos tevékenységet fejtett ki; *vitéz Csáki Sándor* és *Halász Sándor* törzsrőrmestereket, mert hosszas csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén, különösen mint járőrvezetők, fáradhatatlan buzgalommal, nagy lelkiismeretességgel és jó eredménnyel működtek; *Antal József* és *Márvány József* törzsrőrmestereket, mert előbbi 15 évet, utóbbi 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt, több mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettesek a közbiztonsági szolgálat terén igen eredményes és hasznos tevékenységet fejtettek ki, fegyelmezett magatartásukkal bajtársaiknak igen jó példát mutattak; *Bóti Imre* törzsrőrmestert, mert 3 éven át a kenderesi őrsön a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztossága érdekében teljesítendő felelősségteljes szolgálatokat mindenkor fáradtságot nem ismerő buzgalommal, hűséggel és éberséggel látta el; *Dencs Sándor* törzsrőrmestert, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt, több mint ideiglenes őrsparancsnokhelyettes, fáradhatatlan szorgalommal, kitartással és igen jó eredménnyel működött, őrsparancsnokát pedig minden tekintetben hathatósan támogatta; *Faragó Mátyás* és *Zsoldos László* törzsrőrmestert, mert 13 évet meghaladó csendőrségi szolgálati idejük alatt, a közbiztonsági szolgálat terén, különösen mint járőrvezetők, igen nagy buzgalommal, fáradhatatlan odaadással és kimagasló eredménnyel működtek; *Monori Pál* törzsrőrmestert, mert 14 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, több pedig mint a nyomozó alosztályhoz beosztott nyilvántartó, kötelességét mindig nagy szorgalommal, hozzáértéssel és kifogástalanul látta el; *Jászai György*, *Dombi András* törzsrőrmestereket, *Takács Ferenc* és *Virág András* őrmestereket, mert a kenderesi őrsön a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztossága érdekében teljesítendő felelősségteljes szolgálatokat mindenkor átlagon felülemelkedő buzgalommal, hűséggel és éberséggel látták el, fegyelmezett magatartásukkal bajtársaiknak igen jó példát mutattak. — *Nyilvánosan megdicsérte: Rózsahelyi Győző* törzsrőrmester v-at, mert 13 évi csendőrségi szolgálati ideje alatt különböző beosztásokban, több mint őrsparancsnokhelyettes, a közbiztonsági szolgálat terén eredményes és hasznos tevékenységet fejtett ki, őrsparancsnokát pedig hathatósan támogatta; *Szabó Lajos* II. törzsrőrmestert, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor buzgalommal, odaadással és jó eredménnyel működött; *Boros János*, *Utasi László*, *Hadnagy István* őrmestereket, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén mindenkor átlagon felülemelkedő szorgalommal, kitartással, igen eredményesen működtek és fegyelmezett magatartásukkal bajtársaiknak igen jó példát mutattak; *Köbor János*, *Pázmány Elek*, *Madarász Boldizsár* és *Kiss Sándor* őrmestereket, mert csendőrségi szolgálati idejük alatt mindenkor nagy szorgalommal, kitartással, jó eredménnyel működtek és fegyelmezett magatartást tanúsítottak; *Madarász Gyula*, *Töke Lajos* őrmestereket és *Baros János* csendőrt, mert 5 év óta a Kormányzó Úr Ó Főméltósága legmagasabb személyének biztossága érdekében teljesítendő felelősségteljes szolgálatokat mindenkor fáradtságot nem ismerő buzgalommal, hűséggel és éberséggel látták el; *Bányai István* II. osztályú altisztet, mert 16 éve a gyulai osztályparancsnokságnál, mint polgári alkalmazott, teendőit mindenkor hűségesen, átlagon felülemelkedő buzgalommal és lelkiismeretességgel látta el.

Új őrsparancsnokok. A budapesti I. kerületben: *Szentmiklósi József* törzsrőrmester v.

Házasságot kötöttek. *Domonkos László* székesfehérvári II. kerületbeli főhadnagy *Maléter Judit* úrhölgygel Tóvároson, *Záhonyi Arzén* székesfehérvári II. kerületbeli főhadnagy

Nyugdíjas csendőrtisztet

éjjeliőri szolgálatra keresünk.

Ajánlatok: „RÜHNE” GÉPGYÁR. MOSON.

Velty Katalin-Irén úrhölgygel Veszprémben, *Pallós András* szombathelyi III. kerületbeli főhadnagy *Simon Katalin-Gizella-Klára* úrhölgygel Kisújszálláson. A budapesti I. kerületben: *Nagy Albert* tiszthelyettes *Butor Magdolnával* Aroktón, *Székely Ferenc* tiszthelyettes *Mihályi Piroskával* Jászapátin, *Barabás Ferenc* törzsrőrmester v. *Bagó Borbálával* Pátyon, *Gróf János* törzsrőrmester v. *Schildmayer Teréziával* Sárváron, *Hegedüs Tóbiás* törzsrőrmester v. *Zurmühl Évával* Békásmegyeren, *Kiss Sándor* I. törzsrőrmester v. *Szanka Jolánnal* Gödöllőn, *Kiss Jenő* törzsrőrmester v. *Csikori Szabó Juliánnal* Szentesen, *Kádr József* törzsrőrmester *Veress Annával* Kenderesen, *Urbán Sándor* törzsrőrmester *Grozinger Gizellával* Budapesten, *Rác János* törzsrőrmester *Goda Jolánnal* Rákospalotán, *Iker József* törzsrőrmester *Kelemen Juliánnal* Nagykátán, *Kiss Sándor* II. törzsrőrmester *Dóka Rózával* Hajduböszörményben, *Dávid Sándor* várakozási illetményekkel szabadságot törzsrőrmester *Bokros Mária*val Monoron és *Horváth Mátyás* őrmester *Hamar Juliánnal* Karcagon. — A székesfehérvári II. kerületben: *Sári Gusztáv* tiszthelyettes *Bublovics Mária*val Gyermelyen, *Halász Károly* törzsrőrmester v. *Wagner Annával* Nagycenken, *Pintér István* törzsrőrmester v. *Kokas Erzsébet*tel Ötvenyben, *Valkai Lajos* törzsrőrmester v. *Sinka Annával* Nyiregyházán, *Fekete István* törzsrőrmester v. *Farkas Mária*val Dunapentelén, *Sándor István* törzsrőrmester *Kiss Erzsébet*tel Egyházashalmon, *Szeccsödi István* törzsrőrmester *Magyar Irén*nel Peremartonban, *Várnagy István* törzsrőrmester *Fillipez Teréz*zel Neszmélyen, *Polgár József* törzsrőrmester *Szabó Lujzával* Tüskeváron, *Hörömpöli Lajos* törzsrőrmester *Süveg Jolánnal*, *Mocsán, Lendvai Lajos* törzsrőrmester *Máté Juliánnal* Enyingen, *Lendvai Konrád* törzsrőrmester *Szj Mária*val Mórton, *Csurgó Lajos* törzsrőrmester *Bodor Rozáliával* Rácalmáson, *Szabó József* I. törzsrőrmester *Adolf Katalinnal* Érésiben, *Porpáczy Béla* törzsrőrmester *Frimmel Mária*val Mosonban és *Lakos József* őrmester *Sári Karolinnal* Pápán. — A szombathelyi III. kerületben: *Nagy János* IV. törzsrőrmester v. *Balikó Emília*val Vépén, *Komlós József* törzsrőrmester v. *Bella Mária*val Répezesmerén, *Németh János* V. törzsrőrmester v. *Inkler Cecília*val Fonyódon, *Csikvár Imre* törzsrőrmester v. *Szöcs Erzsébet*tel Köröshegyen, *Süttő János* törzsrőrmester v. *Csicskó Erzsébet*tel Nagyatádon, *Réti József* törzsrőrmester *Frick Teréziával* Teklafalun, *Hegedüs János* IV. törzsrőrmester *Kovács Irmával* Kisdobszán, *Botka József* törzsrőrmester *Török Ilonával* Gutorföldén, *Palotai János* törzsrőrmester *Geiger Juliánnal* Törökkoppányban, *Kántor István* II. törzsrőrmester *Biró Vilmával* Rábahidvégen, *Pataki István* II. törzsrőrmester *Németh Gizellával* Szőlősgyörökön, *Horgos György* törzsrőrmester *Rác Mária*val Cecén, *Varga János* VII. törzsrőrmester *Rajczi Margittal* Balatonszemesen, *Szabó József* III. törzsrőrmester *Horváth Margittal* Erdősokonyán, *Kaposi Béla* őrmester *Molnár Mária*val Budapestben és *Tóth Lajos* IV. őrmester *Balla Jolánnal* Györszentivánban. — A pécsi IV. kerületben: *Palotás János* törzsrőrmester v. *Noll Olga-Emília*val Dencsházán, *Czapó József* törzsrőrmester v. *Orki Margittal* Kislángon, *Szécsényi Imre* törzsrőrmester v. *Boleminyi Irén*nel Apostagon, *Magyaros János* törzsrőrmester *Gáspár Erzsébet*tel Kerekegyházán, *Bánhidi János* törzsrőrmester *Bagó Margittal* Pátyon, *Bécsi István* törzsrőrmester *Horváth Mária*val Kajdacon, *Császár József* törzsrőrmester *Vizvári (Weizner) Annával* Bátaszéken, *Király Ferenc* törzsrőrmester *Glöckner Ilonával* Zombán, *É. Kovács Imre* törzsrőrmester *Keresztesi Irén*nel Gyomán és *Korom Mihály* őrmester *Vidéki Margittal* Alpáron. — A szegedi V. kerületben: *Horváth Lajos* II. törzsrőrmester v. *Karát Annával* Hosszúperesztegen,

Lakbérlekötés mellett ujonnan építendő **családiházak** és **közművestelkek** kaphatók Budapesten, a zuglói villamos végállomástól néhány percnnyire, továbbá **Környe-bányán** (Bánhida mellett) **kertes házrészek** hosszú töltesztésre. Érdeklődni Magyar Tisztviselők Takarékpénztára r.-t.-nál (Budapest, IX., Ferenc-krt 14. sz. Telefon: **18-88-78**).

Csatai József törzsrőmester v. Hornok Erzsébettel Gádoroson, Márvány József törzsrőmester Bakodi Saroltával Törökszentmiklóson, Sövény Sándor törzsrőmester Oltyán Teréziával Szentesen, Tóth Lajos törzsrőmester Bögre Máriával Körösladányban, Bagdi János törzsrőmester Kondor Rozáliával Reformátuskovácsházán, Péntes István II. őrmester Szabó Teréziával Faddon és Timár Gergely őrmester Socó Erzsébettel Endrcődön. — A debreceni VI. kerületben: Kun András törzsrőmester v. Bukholcz Erzsébettel Debrecenben, Ungvári József törzsrőmester v. Fodor Irénnel Kántorjánosiban, Zsadányi László törzsrőmester v. Fábrián Margittal Hajdusámszonban, Karácsony László törzsrőmester v. Lada Máriával Hajduböszörményben, Csécsi Ferenc törzsrőmester v. Péter Jolánnal Pátyodon, Juhos Benjamin törzsrőmester Zolnai Máriával Hajduböszörményben, Tóth Sándor törzsrőmester Serdült Etelkával Nagyrábén, Katona Péter törzsrőmester Gellén Rózával Sarkadon, Csató József törzsrőmester Vida Rózával Derecskén, Alföldi Mihály törzsrőmester Tóth Matildával Olcsván, B. Bereczki Lajos törzsrőmester Katkó Erzsébettel Mándokon és Mácsai József törzsrőmester Ladányi Erzsébettel Nagylétán. — A miskolci VII. kerületben: Kovács Lajos törzsrőmester v. Rembeczki Máriával Miskolcon, Harangi Mihály törzsrőmester v. Tóth Erzsébettel Tarnabodon, Kállai János törzsrőmester v. Kovács Piroskával Kömlőn, Barta Mihály törzsrőmester v. Kovács Gizellával Kálban, Máté Mihály törzsrőmester Berentés Piroskával Edelényben, Veres Lajos törzsrőmester Kinizsi Amália-Irmával Újhatán, Zétényi Mihály törzsrőmester Váradi Irmával Szinben, Nagy József törzsrőmester Berentés Máriával Sajóvamoson, Losonczy József törzsrőmester Benis Máriával Móron, Koncz Lajos törzsrőmester Kiss Irénnel Feldebrőn, Simon Zsigmond törzsrőmester G. Tóth Lídiával Köröstarcsán, Szívós Mihály törzsrőmester Mária Erzsébettel Tiszanánán, Pásztor József törzsrőmester Orosz Anna-Arunkával Nagybátonyban, Lénárt János törzsrőmester Récz Annával Budapestén, Szalóki Ferenc törzsrőmester Szemén Ilonával Göncön, Tóth Imre I. őrmester Lévai Margittal Miskolcon, Agócs Vince őrmester Szabó Jolánnal Nagyivánban és Székely Ferenc őrmester Kapitány Idával Tiszapalkonyán.

Családi hírek. Született a budapesti I. kerületben: Kálmán József tiszthelyettesnek Miklós-József nevű fia, Cseh Kálmán tiszthelyettesnek Kálmán-Lajos nevű fia, Király Mihály számvevő tiszthelyettesnek Mihály-András nevű fia, Nemesfalvi Antal számvevő tiszthelyettesnek Csaba-Gusztáv nevű fia, Könyves Kálmán törzsrőmester v-nak Kálmán-János nevű fia, Sallós Ferenc törzsrőmester v-nak Gizella-Vera nevű leánya, Dabóczi László törzsrőmester v-nak Margit-Éva nevű leánya, Sági Antal törzsrőmester v-nak Tamás-Károly nevű fia, Perlaki Ferenc törzsrőmester v-nak Mária-Magdolna nevű leánya, Nyikos Imre várakozási illetményekkel szabadságolt törzsrőmesternek Imre nevű fia, Jónás Károly törzsrőmesternek Károly-Tamás nevű fia. — A székesfehérvári II. kerületben: Herczeg István tiszthelyettesnek István nevű fia. — A szombathelyi III. kerületben: vitéz Ambrus András tiszthelyettesnek János nevű fia, Sümegi Ferenc tiszthelyettesnek Mária-Gabriella nevű leánya, Főlnagy Sándor törzsrőmester v-nak Sándor-Ferenc nevű fia, Csapó Albert törzsrőmesternek Albert-Imre nevű fia. — A pécsi IV. kerületben: Török József IV. törzsrőmesternek Miklós-Lajos nevű fia. — A szegedi V. kerületben: Fekete Miklós tiszthelyettesnek Miklós nevű fia, Kelemen János törzsrőmesternek Zoltán-János nevű fia, Horváth Ferenc I. őrmesternek Ferenc nevű fia. — A debreceni VI. kerületben: Szabó András III. tiszthelyettesnek András nevű fia, Laczkó József törzsrőmesternek Irén nevű leánya, Sántha József törzsrőmesternek József nevű fia, Beley Olivér törzsrőmesternek Mária nevű leánya, Kövesdi Gyula törzsrőmesternek Gyula nevű fia. — A miskolci VII. kerületben: Sipőcz József tiszthelyettesnek László nevű fia, Bagoly János törzsrőmesternek Gábor-János nevű fia, Kővári Géza várakozási illetményekkel szabadságolt törzsrőmesternek Ágota nevű leánya és Szabó László őrmesternek Ilona-Ágota-Erzsébet nevű

leánya. — **Meghalt:** Rózsafi János budapesti I. kerületbeli törzsrőmester felesége, született Varró Margit Kókán; Kozma Mihály budapesti I. kerületbeli II. osztályú altiszt Sándor nevű fia Budapestén; Fenyvesi Károly székesfehérvári II. kerületbeli alhadnagy felesége, született Bognár Mária Csornán és Várhalmos György szegedi V. kerületbeli törzsrőmester felesége, született Zsidoi Mária Szolnokon.

Maczlaner Józsefet, aki 1928-ban mint esendőr Balassagyarmaton szolgált, keresi Szondi Károly rendőr-tiszthelyettes (Budapest, Kelenvögy, Garay utca 32.) Akik Maczlaner hollétééről tudnak, közöljék vele.

Gyászjelentés. Özv. somlyói és óvári Szilágyi Ödönné, sz. domanczi Nyitray Izabella, esendőr alezredes özvegye és Szilágyi Elemér ny. százados édesanyja június 22-én rövid szenvedés után elhunyt. A budapesti farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja red a kézirat oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, felhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kézírással nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válasz-bélyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát bekegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnyomatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük.

A két

elválaszthatatlan!

SZÜCS A. kárpitósmester, lakásberendező

BUDAPEST, IV., Semmelweis-u. 17. 40 éves cég. Telefon: 189-288.

Komplett lakásberendezések, kárpitozott bútorok. Speciális bőrbútorok készítés, javítás és festés. FIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyeget mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jeligéül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelöl meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlékszikor” rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei az előfizetési díj felét fizetik. Legkisebb előfizetési idő: félév. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. számú postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám”

Csorna. A Szolgálati utasítás 329. pontjában biztosított azt a jogot, hogy a csendőr a puskatusát ütésre is használhatja, nem lehet úgy magyarázni, ahogyan Ön próbálja. A tüzet csak bámuló, de annak oltását megtagadó lakosság ellen nem használhatja a puskatusát abból a célból, hogy azt az oltásban való részvételre bírja. Ezt a jogot azért kapta a csendőr többek között, hogy más vagyonának azonnali megmentése érdekében ezzel (a puskatussal) is közelépközel és eltávolítsa azt vagy azokat a vagyontárgy közeléből, akik azt közvetlenül és súlyosan veszélyeztetik. Ennek a jognak a használatáról bőszéges lexikon választ talál az 1930. évi csendőrségi lapokban (107. és 108. lexikonkérdéseknél). Helyes lett volna kérdése így: mit tegyen a járőr, ha tűz esetén a lakosság annak oltásában hatóságí felhívás után sem hajlandó résztvenni? Sajnos, csak feljelentést tehet a Kih. Büntetőtörvénykönyv 142. §-a alapján. Olvassa el a községi tűzrendészeti szabályrendeletet is. Máskor kérünk jeligét.

Szegvár. 1. A kerékpáros a karabélyt (puskát) csőtorkolat felé, szíjával akassza a jobb vállon át a hátra, hogy részütös fekvése mellett a zárósapója a bal csipőnél legyen. (E.—6. Ut. 82. pont.) 2. Az ilyen üzletkötésekből eredő mindenemű követelés, panasz, stb. polgári peresútra tartozik, a csendőrnek nincs vele semmi dolga. 3. Lexikonban felelünk.

Bugac. 1. Lexikonban felelünk. 2. Szóval kell előadnia, azután írásba foglalva előterjeszteni. 3. Nézze meg az 1926—3. Cs. K.-ben megjelent 121.400/eln. VI. e. számú rendeletet. 4. A karhatalmi tüzelés helyes vezényszavát a 24/1931. Cs. K.-ben megtalálja.

33.333. Lexikonban felelünk.

A „Steyr-Waffenrad“ Puch „Everest“ világhírd KÉREKPÁROK csendőrségi használatra kiválóan alkalmasak 10.—, 15.—, 20.— pengős havi részletre. A védjegyzett „Everest“ tura kerékpár már P. 130.—tól részletre megrendelhető.

Szigeti Károly
Budapest, V., Visegrádi-utca 11/a. Emelet
Kérjen díjtalan árjegyzéket.

Erdeklődés. Ön mint tartósan vezényelt rendes napibetét köteles fizetni a Cs.—20. ut. 24. pontja értelmében. Ha pedig elvezénylik onnan, akkor ugyanezen utasítás 29. d) pontja alapján a napibetét visszatérítésére van igénye. Mind-egy, hogy hány napra vezényelték el, mert a lényeg az, hogy nem az állomáshelyén végezte a szolgálatot.

Szakoij. 1. Igen, köteles fővetést vezényelni. 2. Ha a rangviszonyok ismertek, akkor a fiatalabb tiszteleg előre. Kérdés: a honvédőrmester tudja-e a rangviszonyt? Olvassa el egyébként az 1935/21. Csendőrségi Lapok vezetőcikkét és ugyanezen számban „Nyirvidék“-re adott üzenetünket.

Füred. Önt bizonyára tartósan vezényelték, ennél fogva a rendes napibetét fizeti.

Kezdő. A legnagyobb készséggel segítenék Önöket abban, hogy most megkezdett vegyeskereskedésük minél erőteljesebben induljon és minél virágzóbb legyen. Az induláshoz és a virágzáshoz is azonban mindenképp pénz kell. Az ottani viszonyokat nem ismerjük ugyan, de sejtjük, hogy több ilyen kereskedés van ott s talán egyik sem nagyméretű, hiszen falun ilyenre nincs is szükség. Tehát csak kis anyag-készletű üzletre gondolunk s amint látjuk, Önöknek az is gondot okoz, hogy a beszerzéseknél néhány fillérral olcsóbban miként és hol vásároljanak, mert az a negykereskedő, aki az ottani üzleteket ellátja áruval, különbséget tesz Önök és a többi, de nem keresztény üzletes között. Ezek azok a fillérek, amelyek miatt gondjuk van. Kérdésük azért jelent nagyon nehéz feladatot részünkre, mert olyan magyar emberről van szó, akin — ismételjük — segíteni szeretnénk, de ilyen messziről még tanácsal sem tudunk oly mértékben, amint azt szeretnénk. Nem ismerjük a helyi viszonyokat, sőt a környékelieket sem, nem ismerjük (csak sejtjük) az Önök anyagi képességeit, nem ismerjük a beszerzési lehetőségeket, stb. Ugy gondoljuk mégis, hogy Önöknek minden bizonnyal van némi kis pénzük, amellyel a szomszéd városban kellene be- vásárolniok egyszerre és több árut, készpénzfizetéssel, mert így engedményt kapnak, vagy pedig keresztény üzletekben viszonteladásra. Hogy melyek ezek az üzletek, messziről nem tudhatjuk. De férjének mennie kell most a kezdetnél nem is egy helyre, nem is egy emberhez (üzlethez), járnia kell, szétnézni, összekötötést létesíteni, első kézből, azaz a termelőtől vagy készítőtől venni az árut. Ma már, amikor autók- kal a legkisebb helyet is felkereshetik, illetve, amikor a nagybani eladók kiszállítják az árukat gépkocsival, ezt meg- oldani nem lesz nehéz. A szomszédos városokban bizonyára talál ilyen nagyobb üzletet, meg kell kísérlni. A ma- gyar ember minden életküzdelemben megállja a helyét, nem kell azzal a gondolattal nekikezdeni ennek, hogy nem születtem kereskedőnek, mert ez nem igaz. Az az igaz, hogy nagypénzű, szívós, egymást segítő ellenfelekkel áll szemben, de igyekezni kell ezt kitartó, fáradhatatlan utánjárással ol- lensúlyozniok, elevennek lenni és — tisztességesnek maradni. Elevennek kell lennie, aztán a vásárlókkal előzőekenek, figyelmesnek, mert ez mindenkinek és mindig jólesik, ezzel vonzani és magánál tartani azokat nem lesz nehéz. Kicsiben kezdve az üzletet, előbb-utóbb megerősödnek és nem lesznek

Újrendszerű hitörhitel!

A magyar kir. csendőrség tagjai lakásukat berendezhetik.

Váltó és előleg nélkül 30 egyenlő havi részletre,

vagyis minden 100 pengő után 3.33 pengő részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

**KARDOS TESTVÉREK
BUDAPEST, VII., WESSELÉNYI-UTCA 18. SZÁM.**

Fényképezéshez

KODAK FILM

mindig a legjobb és legmegbízhatóbb!

rászorulva arra a nagybani eladóra, aki most Önöknek néhány fillérrel drágábban adja az árukat, mint a fajtájabelieknek. Őszintén kívánjuk, hogy sikerüljön nekiindulásuk és megélhetésük. De köszönjük azt a bizalmat is, amellyel hozzánk fordult e fontos kérdésben; férje őszinte bajtársiassággal szerethette lapunkat tényleges ideje alatt.

Regéci vár. Lexikonban felelünk.

333. Az árvaszéknél elhelyezett betétek valorizációját nem mondták ki. Tudja meg pontosan az árvaszéknél, hogy hadikölcsönt jegyeztek-e a betétből, vagy sem, s akkor írja meg újból a kérését ezzel kiegészítve.

Regéci vár. 1. A községi közmunkákról az 1890. évi I. t. c. intézkedik. Ennek 49. §-a szabja meg a közmunkák minőségét és azt, hogy arra kik és milyen mértékben kötelezettek, valamint azt is, hogy annak teljesítése alól kik mentesek. A csendőr eljárására ily ügyekben adunk útmutatást a folyó évi 34. lexikon válaszukban. 2. Az egyházi adót közadók módján hajtják be. Karhatalom igényelhető. 3. Az 1931/102. lexikon válaszukban tájékoztatja arról, hogy a fiatalok által elkövetett kihágásokat hová kell feljelenteni. 4. Elviselheti. 5. Azt kérde: joga van-e az őrsnek csonkajelentéssel elfogott egyént a bíróságnak átadni? Milyen az a csonkajelentés? A kifejezésben valami hiba van. Ezt a csendőri szótárban nem találjuk. Magyarozza meg. Az elfogásnak megvan-e a feltételei, azokat nem lehet mellőzni, ha tehát valakit elfogtak, akkor azt megokolni is kell. Ha pedig ezt megtette, azaz beigazolta, hogy az elfogásra ok van, akkor ennek a beigazolásnak tartalmaznia kell mindent a tényállásból, a bizonyítékokból, ennél fogva nem lehet csonka. Végül egyik kérdésére még megjegyezzük, hogy a karhatalom igénybevétele módjai, lehetőségei csendőri vonatkozásban a Szolgálati Utasításban tárgyalva vannak. Azokhoz ragaszkodnia kell a főszofigabíróknak is, aki ily szolgálatra az őrsöt felhívja. Azt nem lehet elnézni, hogy az előjáróság az adóbeállításban minden esetben csendőrt vegyen igénybe. Helytelenül jár el, ha csupán a jó viszony megtartása végett az ilyenről nem tesz jelentést és ha csak „átsiklik“ a karhatalmi igénylésén. Nem akar — azt mondja — ellenszenvet a körjegyzővel. Hát Ön arra van hivatva, Önnek az a rendeltetése, hogy rokon- vagy ellenszenvet keressen, tápláljon és fenntartson? Ezt sehol sem hallhatta, ilyet nem tanulhatott sehol. A csendőr tartsa magát a szabályzatokhoz, utasításokhoz, ez adja meg az egységet a szolgálat kezelésében, irányításában és végrehajtásában egyaránt.

Dunamenti. A közadók kezelésére vonatkozó 600/1921. sz. hivatalos összeállítás 55. §-a szerint végrehajtás alá nem vonható többek között a rokkantak ellátási díjai, a kisiparosoknak és kézműveseknek, ipari, gyári és mezőgazdasági munkásoknak, napszámósoknak és általában azoknak, akik magukat kézi munkával tartják fenn, a keresetük folytatásához szükséges szerszámok, eszközök, műszerek, állatok és az ezen állatok részére félévvel szükséges takarmány, a család rendszeres szükségletét meg nem haladó házi és konyhabútor, edények, varrógép, főző- és evőeszközök, kályhák és tüzhelyek, ágy- és fehérmű. Ha a végrehajtó ezeket mégis felfoglalná, a foglalástól számított 15 nap alatt bélyegmentes panaszt kell beadni a m. kir. adóhivatalhoz.

**Csendőröknek Részletre is
Dr. Jámber, mérnök Ciánoz
268-270 és 268-279**

Bűnöző nők.

**Írta: ERNST ENGELBRECHT bűnügyi rendőrbiztos
(Berlin). (13)**

Jó pénzes kinézésű ember előtt rendszerint elájult valamelyik parkban, vagy bokaficamodást színlelt, úgy, hogy mindig akadt valaki, aki készségesen sietett segítségére. Amellett adta a szegény, de tisztességes leányt, szerepelt, mint jegyárusító, mint gyorsíró stb. és mindig hosszas huzavona után volt arra kapható, hogy udvarlóival valamilyen szerelmi fészekbe visszavonuljon. Ott aztán alaposan megkopasztotta áldozatait, mindent ellopott, ami keze ügyébe került. Különösen fontosnak tartotta mindig, hogy az illető levéltárcáját megszerezhesse s abból az illető egyén személyére nézve közelebbi adatokat tudjon meg. Ha megállapította, hogy az illető nős volt, vagy gazdag rokonai akadtak, akiktől esetleg örökséget remélhetett, akkor az erkölcös leányka rövid pástoróra után azzal fenyegetőzött, hogy mindent elmond az érdekelteknek s különösen azt fogja majd kitergetni előttük, hogy egy védtelen tisztességes leánnyal erőszakoskodott. Az eredmény rendszerint megvető gesztussal átnyújtott nagyobb pénzüsszeg volt, amelyet a szélhámosnő takaréka vitt. Közben jól-rosszul, lopásokból és csalásokból tartotta fenn magát. Egyik trükkje az volt, hogy különféle áruházakban és üzletekben ismert személyiségek bevásárlási felhatalmazására jelentkezett, az árut elküldette, de közben nem feledkezett meg arról, hogy egyes csekélyeségeket magának is visszatartson belőle. Az ilyen bevásárlásokból származó nyereség elég volt fenntartására és ruházására.

Megismerkedett egy fiatal diákkal, kinek telebeszélte a fejét és rávette arra, hogy gazdag nagybátyjának a nevét hamisítsa egy váltóra. Azután folytonos fenyegetéseivel zsarolni kezdte a szerencsétlen fiatalembert és csak amikor az áldozat a rendőrséghez menekült és ott őszinte vallomást tett, sikerült őt elfogni. Utána nyomban megmérgezte magát.

Nagyon érdekfeszítő Wirt Mária nevű szélhámosnő esete is, aki tekintélyes szülők gyermeke volt — mint serdületlen kis leány rossz társaságba keveredett és korának egyik legveszedelmesebb szélhámosává nőtte ki magát.

Különösen azáltal vált veszélyessé, hogy férfit és nőt egyaránt tudott alakítani. Ehhez olyan kifűzően értett, hogy egyideig katonai szolgálatot teljesített anélkül, hogy észrevették volna, hogy leány.

Életpályája azzal kezdődött, hogy mint 16 éves leány bátyjával együtt naponta elment valamelyik bécsi színházba. Ott a művészek ruhárába beosonva, órákat és pénzt lopott. Azután legismertebb nevű színészek aláírását hamisította a szabadjegy-utalványokra és ezeket a jegyeket külön erre a célra felfogadott ügynöke útján árusította. A hamisítások miatt fogták el először. Büntetésének kitöltése után elsőkött a szülők háztól és vagy rokonánál vagy jó ismerősöknél szállt meg azzal az ürüggyel, hogy az otthoni rossz bánásmódot nem bírja tovább. Gyerme kies megjelenése, belső meg-

Legprimább minőségű német gyártmányú varrógépek

(hímző minimális használatlaltal)

A m. kir. csendőrség részére amíg a készlet tart, egy évi részletfizetésre.

Pelsőszekrényes	P. 260.—
Súlyesztős 2 fiókos	320.—
Súlyesztős 2 fiókos csapó asztallal	340.—
Súlyesztős, 2 fiókos faállványal	300.—

5 éves garanciával.

HORVÁTH VILMOS mechanikai vállalat BAJA.

Ön által megszabott időre terjedő előlegnélküli hitel a m. kir. csendőrség m. t. tagjai részére.

Bátorok, szalonok, matracok és sodronyok, szőnyeg-
árak, futó- és ebédiszőnyegek, dísztárgyak és az
összes vászonárak, abroszok, ágyműdamszok.

Vidékre árajánlatot mintákkal küldünk.

Lakásberendező vállalat, VI. Andrássy út 66

győződésből fakadó előadása annyira meglágyította a hozzátartozókat, hogy a szánalomra méltó leánykának hosszabb-rövidebb időre szállást adtak, mígmen egyik napról a másikra eltűnt, nem feledkezvén el a szíves vendéglátókat nagyobb pénzüsszeggel megkárosítani.

Miután költséges és fényűző életmódjához a szakmányolt pénzek kevésnek bizonyultak, újabb cselst agyalt ki. Mint látogató, besétált egy múzeumba. Az esti záraskor meghúzódtott egy sötét sarokban s amikor csend lett, összeszedett egy csomó történelmi értékű órárt, művészi ékszereket s a portás szobájából ellopott kulcs segítségével óvatosan kisorsrant. A lopás után néhány óra múlva már könnyelműen el is verte azt a pénzüsszeget, amelyet orgazdájától kapott s mi lett a nóta vége? Három és fél évre be kellett vonulnia a fegyházba. Mikor kiszabadult, úgy gondolta, hogy talán mint férfi jobban boldogulna, Pompás nyelvetehetsége volt s ennek segítségével hamis bizonyítványokkal felszerelve, férfi ruhában, mint újságpénztáros csakhamar állásba jutott. Ebben a minőségében behajtható pénzüsszegek számláiról másodpéldányokat készített és azokat olyan értelmű feljegyzésekkel látta el, hogy az adósk csak egy bizonyos későbbi időpontban, sokszor hónapokra kitölt terminusokban akarnak fizetni. Közben azonban behajította az esedékes összegeket s a legrovidebb időn belül nyakára vágott a sikkasztott pénznek. Olyan körmönfont és ügyes volt leánnyá történt újbóli átalakulásánál, hogy még a főnökével is kikezdezt anélkül, hogy az felismerte volna könnyelmű pénztárosát. Mikor talpa alatt meleg lett a talaj és a pénztárosi minőségben elkövetett lopások kiderültek, ugyesen szerepet változtatott és főnöke útján 14 napra beutaltatta magát egy gyógyfürdőbe. A jobb esetek közé tartozik az is, hogy a hírlapkiadó a hűtlen pénztárosát a rendőrség segítségével kerestette, miközben a vállalkozó szellemű „flatalembert”, mint kedvese szórta a pénzt egyik előkelő fürdőhelyen. Mikor egy idő múlva a család kiderült, Mária már hegyen, völgyön túl volt és természetesen nem feledkezett meg arról sem, hogy előbbi főnökének értéktárgyait elvigye.

A mozgalmas életű szélhámosnő azután mint katona az egyik ezredhez sodródott, ahonnan azonban egy-két botrányos eset miatt el kellett tűnnie.

A katonaságnál szerzett tapasztalatait nagyszerűen kamatoztatta. Szerzett magának valahol egy huszár főhadnagy egyenruhát és a dandárparancsnok hamisított utványára egy kötelkereskedőnél nagymennyiségű kötőleket rendelt, minek ellenében persze magas jutalékot vágott zsebre.

Ezt a jövedelmező üzletet még jó darabig folytatta, míg végre az egyik szállítónak kételyei támadtak, s ennek az lett a következménye, hogy az áltisztet elfogták. Az egész história nagy port vert fel és az újságolvasók táborának nagy nevése szolgáltatva ahhoz a kisérletet. Mária természetesen alaposan megadóztatta azoknak az előkelő vendéglőknek a főpincéreit is, akik a kedves modorú tiszt iránt mindig nagy tisztelettel viselkedtek. A köpenieki kapitány esetére elmékeztető fufangosság is feledésbe ment idővel.

Szabadságát visszanyerve, hamarosan felkeresett egy nagy könyvkereskedőt, ott szanatóriumi megbízottnak adta ki magát és egy kocsi rakományra való könyvet vásárolt össze a szanatórium részére, melyeket lakására vitetett s azokat nyomban eladta egy antikváriusnak.

Végül elhagyta hazáját és mint előkelő nő utazott keresztül-kasul a világban. A legdrágább szállodákban vett lakást, kitűnően öltözködött s költséges életmódot folytatott. Előkelő személyeket megszedített személyes bájával s azokat agyafurrt módon megkopasztotta.

Utazásai alatt megismerte a különböző játékbankokat. megrögzött játékos lett, majd elsőrangú hamiskártyás. Baden-Badenben újból mint tiszt szerepelt és sikerült egy gyáros öregedő özvegyének kegyeibe beférköznie. Mikor a divatos fürdőhelyeken forrott alatta a talaj, egy hamburgi könyvkereskedésben talált alkalmazást, ahol alkalom adódott, hogy a különféle konzulátusokkal tárgyalhasson. Véletlenül megtudta, hogy az amerikai főkonzul rövid párizsi tartózkodása alatt súlyosan megbetegedett s szállodában ápolják. Azonnal átvedlett elegáns flatalemberré, a hamburgi konzulátusra sietett egy hamisított levéllel, melynek az volt a

tartalma, hogy a főkonzul neje férje megbetegedése következtében pillanatnyi pénzzavarba jutott és nagyösszegű előlegelet kér. E kérdésnek természetesen nyomban eleget tettek és Mária a szakmányolt pénzzel mint szerény és ismeretlen leánya egy amerikai hajóra szállt.

Az ifjú hölgy Amerikában azáltal vált gyorsan hírhedtté, hogy bevezette a két kijáratú lakás eddig ismeretlen trükkjét. Nagyobb megrendeléseket eszközölt az ékszerészeknél s a kiválasztott és megrendelt ékszereket külön erre a célra kibérelt lakására irányította. Itt az előszobában átvette az ékszereket és azzal az ürüggyel, hogy ellenértéküket kihozza, egy pillanatra egyedül hagyta a pénzre várakozó segédel. Villámgyorsan kisorsrant a hátsó ajtón s mire az alkalmazott türelmetlenkedni kezdett és benyitott volna a másik szobába, már árkon-bokron túl volt. Ez a trükk s az utána következő műsorszámok annyira lelkesítették a minden csinytevésre kapható amerikaikat, hogy a csinos és ötletes leány hosszú ideig a napi szenzáció tárgya volt. Mikor azonban a pohár már megtelt és elfogató parancsot bocsátottak ki ellene, megugrott és gyorsan visszautazott Európába, hogy ott tovább folytassa régi tevékenységét. Szökése sikerült is, mert férifruhában utazott, az amerikai hatóságok pedig egy szélhámosnőt köröztettek. Az áthajózás alatt megint melléje szegődött a játékszerencse. A könnyen szerzett kereset könnyen elúszik és mivel két kézzel szórta a pénzt, arra kényeszerült, hogy mindig új pénzforrásokat keressen.

Egy jómódú angolnak ellopta értékes platina óráját, melyet azután ugyesen barátja zsebébe csempészett. Az angol lármát csapott és barátja remülten állapította meg, hogy az ellopott óra a zsebében van. Hallgatás fejében Mária kiadós összeggel megszarolta és az így szerzett pénzen hazautazott. Ott a különféle módon elkövetett bűncselekmények miatt újra összeütközésbe került a büntetőtörvénykönyvvel. Elfogták, fegyházra itélték és hosszú időre ártalmatlanná tették.

(Ford.: FONYÓ LÁSZLÓ ezredes.)

Ki találja meg?

(Pályázat.)

Idéi számaink vezetőcikkeiből közlünk alább mondatokat. Az yeri a pályázatot, aki valamennyi mondatról megírja nekünk, melyik vezetőcikkből idéztük. Az idézett mondatok a következők:

1. Egyesekre éppen úgy áll ez a tétel, mint közösségekre, tehát a csendőrségre is.
2. A kiválogatás, kiképzés biztosíték arra, hogy az őrparancsnok nehéz útján teljesértékű emberek indulnak el, azután azonban már a maguk szárnyán repülnek.
3. Ez a csendőrség létének alapfeltétele, hát erre igazán nem kell bennünket figyelmeztetni.
4. S ha valaki közülünk ennek a kötelezettségnek kénye-lemkeresésből, közömbös lustaságból nem tesz eleget, árt a testületnek.
5. Akinek rendben van a szénája, annak nincs kitől és mitől tartania.
6. Legtöbbjének még árnyéka se közelít a nemzet régen vágyott vidám percei felé.
7. A világon mindenki tudja ezt, csak itthon nem akarja, mindenki hinni és tudni.
8. A csendőr pedig legyen csendőr.
9. Ezek csak amolyan ártatlan szöszmötölések.
10. Haladjatok tovább is az eddig bevált úton.

Pályázatot csak a csendőr legénység köréből fogadunk el. Határidő július 15., az eredményt az augusztus 1-i számunkban fogjuk közölni. Jutalom: értékes asztalióra.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
MOHÁCSY LAJOS százados.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Győry Aladár igazgató.

Különleges Hízetési kedvezmény a m. kir. csendőrség tagjai részére.
Egyes bútorok és teljes berendezések. Szőnyegforrás.
Ebedlő- és futószőnyegek, sezlonok, paplanok stb. Agy-
nemű és fehéremű vásznak. Női és férfi divatszövetek.

12, 18, 24 havi előlegnélküli részletfizetésre

LAKÁSBERENDEZŐ-nél Budapest, VI. Liszt Ferenc-
tér 5. sz. Telefon: 1-271-77.
Minta-árjegyzéket és modell-árjegyzéket küldünk huzat mintákkal.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL . . . . . P 65-161
EBEDLŐSZÖNYEGEK . . . . . P 28-161
Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futósző-
nyegek, fehéreművásznak, ruhaszövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!